

**Valašské muzeum v přírodě
v Rožnově pod Radhoštěm
Národní kulturní památka**

**VÝROČNÍ ZPRÁVA ZA ROK
2010**

Předkládá: Ing. Vítězslav KOUKAL, CSc., ředitel muzea

Podklady připravili: náměstci útvarů VMP

Zpracoval: Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D.

Rožnov pod Radhoštěm, červen 2010

OBSAH

1. Úvod
2. Organizační struktura
3. Poradní orgány ředitele
4. Etnografický útvar
5. Provozní útvar
6. Technický útvar
7. Ekonomický útvar
8. Norské granty
9. Spolupráce s jinými institucemi
10. Závěr

1. ÚVOD

Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (dále jen VMP) předkládá desátou výroční zprávu o činnosti za rok 2010. Podklady pro její zpracování poskytly jednotlivé útvary muzea dle schválené organizační struktury.

Rok 2010 byl významný především oslavami 85. výročí založení VMP, které se projeví rozšířenou programovou nabídkou Valašského roku 2010 a otevřením další nové expozice v areálu Dřevěného městečka – Hospoda u Vašků – Obytný pokoj M. Vaškové a stálou etnograficko – historickou expozicí Městečko pod Radhoštěm.

Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm bylo založeno v roce 1925 Musejním a národopisným spolkem v Rožnově pod Radhoštěm. Současný pracovní tým při realizaci různých investičních záměrů, může vedle odpovídající odborné kvalifikace zužitkovat také osmdesát let praktických zkušeností s péčí o památky lidového stavitelství a prezentací vybraných jevů lidové kultury moravského Valaška.

VMP hospodaří s movitým a nemovitým majetkem, jehož vlastníkem je stát, majetek využívá ke své činnosti a plnění úkolů deklarovaných ve zřizovací listině, které jsou rozpracovány v metodických materiálech a vnitřních směrnících (Režim zacházení se sbírkou, Program tvorby sbírek na léta 2008 – 2013, Směrnice o naplňování standardů časové, ekonomické a fyzické dostupnosti, směrnice o prezentaci atd.). Odborná kvalifikace pracovního týmu je uplatňována při realizaci odborně různých výzkumných, dokumentačních a technických aktivit, které pokrývají všechny oblasti nezbytné pro zdárnou ochranu a péči o hmotné i nehmotné kulturní dědictví.

Již více jak 30 let je muzeum členem Svazu evropských muzeí v přírodě, který ocenil jako velmi významný podnět pro prezentaci na programy zaměřené na prezentaci tradičních činností a folklóru v prostředí muzeí v přírodě. Řada muzeí využila naše zkušenosti při tvorbě vlastních programů s velkým úspěchem.

Vysoká odborná úroveň muzea, jeho dílčích organizačních složek a jednotlivých pracovníků se odráží v členství v prestižních odborných sdruženích i podílem na významných odborných aktivitách v rámci České republiky, Evropy a celého světa. Muzeum se podílí na naplňování zásadního dokumentu Koncepce účinnější podpory o tradiční lidovou kulturu, schválenou vládou České republiky z 11. června 2003, který vychází z programu UNESCO. V rámci programu, navazujícího na koncepci, Valašské muzeum v přírodě vyhledává tradiční řemeslníky, dokumentuje jejich práci, užité postupy i výsledky a na základě shromážděných dat zpracovává nominace řemeslníků na prestižní ocenění Nositel tradice lidových řemesel (česká varianta programu UNESCO Živoucí lidské poklady). Jedním

z oceněných Nositelů tradice lidových řemesel, které vyznamenává ministr kultury ČR, je také pracovník Valašského muzea pan Josef Kopčan v oblasti tesařství a sekernictví.

Od roku 2001 vykonává Valašské muzeum v přírodě funkci metodického centra pro muzea v přírodě České republiky, od roku 2002 je VMP sídlem generálního sekretariátu Mezinárodní asociace zemědělských muzeí AIMA (Association Internationale des Musées d'Agriculture). Ředitel Valašského muzea v přírodě Ing. Vítězslav Koukal, CSc. je členem Národního výboru CIOF a 1. viceprezidentem AIMA.

Muzeum je také členem Asociace muzeí a galerií ČR, jeho odborní pracovníci se významně podílí na činnosti odborných komisí a jsou garanty tvorby Pojmosloví etnografických sbírek. Je také kolektivním členem České národopisné společnosti.

Základem odborné práce jsou již dříve realizované dílčí etnografické a stavebně historické výzkumy a dokumentace, zaměřené na lidovou architekturu na území výskytu roubeného domu karpatského typu na Moravě a ve Slezsku. Pravidelně je rozšiřován archiv stavebně technické dokumentace o technickou dokumentaci, která dále slouží jako východisko pro výběr objektů umístěných v expozičních areálech.

Aktivity vyvíjené VMP během roku 2010 byly zaměřené především na plnění implementačního plánu rozsáhlého projektu (dále jen NG) - z oblasti Finančních mechanismů EHP/Norsko - *Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví*, zahrnující několik dílčích aktivit směřujících k rozšíření nabídky expozic, výstav a dalších typů programů pro laickou a také odbornou veřejnost.

Realizace projektu tz. NG byla ve znamení posledního roku řešení tohoto rozsáhlého a finančně náročného projektu. Završení všech budovatelských etap se uskutečnilo dne 12. prosince 2010, kdy byla do návštěvnického provozu předána, dlouho očekávaná stála expozice „Městečko pod Radhoštěm“. Realizací expozice se VMP zařadilo mezi přední instituce ČR a Evropy, které využívají moderní interaktivní prezentační prostředky.

Během naplňování cílů projektu NG byly také v roce 2010 kladeny vysoké nároky na odborné zajištění prací a činností souvisejících s realizací dílčích aktivit projektu (terénní dokumentace, analýza stavebního archivu, výzkumně-dokumentační úkoly směřující k tvorbě podkladových materiálů a scénářů pro nové expozice, revitalizace a dohled nad prováděním tradičních technologií atd.).

Provozní útvar se soustředil, navzdory personálním problémům na kvalitní zajištění služeb návštěvníkům a propagace programů muzea. V průběhu roku

2010 navštívilo Valašské muzeum v přírodě celkem 246.113 návštěvníků, což je o 13 891 méně než v roce 2009.

Na celkovém poklesu se určitě do jisté míry podepsala pokračující celosvětová ekonomická krize. Dílčí roli sehrála i nová povodeň v květnu 2010 na severní Moravě. Svou roli sehrálo i nespustění vodního náhonu v měsíci květnu, kdy začínala letní sezona v důsledku soudního sporu s majiteli, kteří přes několik vstřícných kroků Valašského muzea nedali svůj souhlas k prodeji pozemků, na nichž vodní náhon stojí, Valašskému muzeu.

Dřevěné městečko v roce 2010 navštívilo 167.300 návštěvníků, což je o 9.758 méně než v roce 2009. Valašskou dědinu v roce 2010 navštívilo 51.487 návštěvníků, což je o 10.746 méně než v roce 2009. Naopak Mlýnskou dolinu v roce 2010 navštívilo 26.927 návštěvníků, což je o 6.804 více než v roce 2009. Na výstavy bylo v roce 2010 prodáno celkem 399 samostatných vstupenek, což je o 191 méně než v roce 2009.

Návštěvnost největších pořadů Valašského roku mírně zaostávala za rokem předchozím. Třidenní Velikonoce na Valašsku si v roce 2010 udržely tradičně vysokou návštěvnost s 20.733 návštěvníky (29.895 v roce 2009).

Starodávný jarmark v roce 2010 navštívilo 7.301 návštěvníků oproti 10.290 v roce 2009. Vánoční jarmark 2010 navštívilo 8.860 návštěvníků oproti 11.217 v roce 2009. Mile překvapila návštěvnost u dvoudenního červencového Zvonečkového jarmarku, který navštívilo 10.868 návštěvníků.

Rok 2010 byl pro VMP pokračujícím mezníkem v oblasti péče o sbírkový fond VMP. V průběhu roku byla zahájena další etapa tzv. digitalizace inventárních čísel, které byly postupně převáděny na tzv. čárové kódy, které zjednoduší a urychlí celkovou přípravu a průběh každoročních revizí.

Velký důraz byl také v roce 2010 kladen v odborné práci na prezentaci jevů lidové kultury hmotné i duchovní. Již od počátku existence muzea se staly folklórní pořady a později festivaly s mezinárodní účastí trvalou součástí programové nabídky. Od počátku poslední čtvrtiny 20. století jsou do programového kalendáře s velkým úspěchem zařazovány tituly, přibližující archaické způsoby rolnické práce, řemesla, domácí práce. Od počátku 90. let 20. století se v areálu Dřevěné městečko pravidelně konají tvůrčí setkání současných lidových tvůrců, znalců tradičních řemesel, vyšivaček, řezbářů apod.

Prostředí muzea v přírodě je pro konání takových pořadů mimořádně vhodné a tuto skutečnost oceňují jak odborníci, tak laická veřejnost. Ročně připraví muzeum minimálně 60 programových titulů a 4 folklórní festivaly (Rožnovská Valaška, Rožnovské slavnosti, Jánošíkův dukát a Romská píseň). Díky bohaté nabídce doprovodných pořadů a inovacím expozic si muzeum udržuje dlouhodobě přední místo mezi muzei České republiky v počtu návštěvníků.

Na základě plnění jednoho z výstupů tz. NG byla realizována Koncepce výchovně vzdělávacích pořadů, která zahájila rozšíření základní programové nabídky VMP o nabídku tz. výchovně vzdělávacích pořadů, jež je určena především MŠ, ZŠ, SŠ, seniorům a znevýhodněným spoluobčanům. Celkově byla základní nabídka rozšířena o 11 nových výchovně vzdělávacích programových titulů.

Sbírková, výzkumná a dokumentační činnost se odvíjela v souvislosti s realizací několika grantových a vědecko-výzkumných projektů. Na základě „Koncepce dokumentace a evidence hmotného a nehmotného kulturního dědictví v digitální podobě“ byly v průběhu roku 2010 digitalizovány sbírky v požadovaném množství stanoveném pro tento rok.

V oblasti mezinárodní spolupráce je nutno zdůraznit pokračování spolupráce s Ruskou federací – Národní park Kenozero (Archangelská oblast), kde VMP jako hlavní zahraniční partner poskytuje metodickou pomoc v oblasti:

- ochrany hmotného a nehmotného kulturního dědictví;
- způsobů ochrany, rekonstrukcí tradiční lidové architektury;
- prezentace hmotného a nehmotného kulturního dědictví
  - o formy prezentace
  - o programové formáty a jejich náplň

Současně s tímto probíhaly pravidelné workshopy s partnerským muzeem v Norském království – Maihaugen (Lillehammer).

Trvalý problém v podobě soukromého vlastnictví a havarijního stavu vodního náhonu, který prochází areálem muzea (Mlýnská dolina), byl vyřešen na sklonku roku 2010, kdy ve spolupráci s MK ČR a MF ČR byl diskutovaný problém – náhon – získán do vlastnictví státu (správy VMP).

Přes naznačenou problematiku jednotlivých stanovených úkolů, které budou podrobně popsány v jednotlivých kapitolách výroční zprávy, byl rok 2010 obdobím náročných úkolů, které se podařilo díky mimořádné obětavosti a invenci všech pracovníků splnit s velmi dobrým výsledkem.

2. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA A PERSONÁLNÍ AGENDA

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Na základě čl. VIII. Zřizovací listiny Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm pod č. j. 17.469/2000 vydané Ministerstvem kultury ČR v prosinci 2000 a Rozhodnutí ministra kultury ČR č. 3/1996 ze dne 14. 3. 1996, byl pro rok 2010 platný Organizační řád VMP ze dne 1. 1. 2009 jakožto základní organizační norma, která upravuje vnitřní organizaci Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm a jeho základní organizační členění.

Právní a hospodářské poslání

1. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (dále jen "VMP") je státní příspěvkovou organizací, vystupující v právních vztazích svým jménem a nesoucí odpovědnost z těchto vztahů plynoucí. S účinností od 1. 1. 1991 vykonává funkci zřizovatele Ministerstvo kultury ČR (dále jen "MK ČR").
2. VMP má sídlo v Rožnově pod Radhoštěm, Palackého 147, PSČ 756 61. Českým statistickým úřadem VMP bylo přiděleno identifikační číslo organizace 00098604, oblast působnosti Česká republika a DIČO CZ00098604
3. VMP má příslušnost hospodařit ke svěřenému movitému a nemovitému majetku, jehož vlastníkem je stát, přičemž tohoto majetku využívá ke své činnosti a plnění úkolů.
4. VMP při plnění funkcí státu a dalších úkolů v rámci stanoveného předmětu činnosti hospodaří s movitým a nemovitým majetkem České republiky za podmínek stanovených právními předpisy o ochraně sbírek muzejní povahy a o majetku České republiky.
5. VMP se při své činnosti řídí právními předpisy právního řádu České republiky, podzákonými předpisy zřizovatele a dokumentem „Přehled stanovených úkolů“. Finanční hospodaření VMP se řídí právními a dalšími předpisy pro finanční hospodaření příspěvkových organizací státu a stanoveným finančním vztahem mezi zřizovatelem a VMP.
6. Areál VMP byl nařízením vlády č. 262/1995 Sb., ve znění pozdějších změn a doplňků prohlášen za Národní kulturní památku.

Hlavní úkoly VMP

1. VMP shromažďuje sbírku nemovitých i movitých dokladů k dějinám lidové kultury, národopisu, řemesel a zemědělství, se zvláštním zřetelem na dějiny lidové architektury z moravských a slezských regionů, v nichž se rozšířil roubený dům karpatského typu. Chová původní plemena hospodářských zvířat a pěstuje původní odrůdy zemědělských plodin. Dokumentuje život a

kulturu krajanů, pocházejících ze sledovaného území a žijících v zahraničí. Vede genealogickou kartotéku rodů, pocházejících z regionu Moravského Valašska. Sbírku tvoří na základě vědeckého poznání a vlastní koncepce sbírkotvorné činnosti.

2. Spravuje odbornou knihovnu a sbírku dokumentů archivní povahy, filmotéku, videotéku a fotografický archiv.
3. Sbírku spravuje podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů ve znění pozdějších změn a doplňků. (dále jen „zákon o ochraně sbírek“)
4. Ke sbírkovým předmětům pořizuje odbornou dokumentaci písemnou a podle potřeby i obrazovou, případně zvukovou.
5. Sbírkové předměty odborně zpracovává a vytěžuje z nich poznatky o vývoji přírody a společnosti.
6. Provádí vědecký výzkum prostředí, z něhož sbírkové předměty získává.
7. Sbírkové předměty, odbornou dokumentaci k nim a poznatky získané jejich odborným zpracováním prezentuje zejména prostřednictvím stálých expozic specifických pro muzea v přírodě s využitím krajinných prvků a rekonstrukcí přírodního prostředí, a prostřednictvím dlouhodobých i krátkodobých výstav, vlastní publikační a přednáškovou činností v České republice i v zahraničí a dalšími kulturně-výchovnými aktivitami určenými pro nejširší veřejnost, speciálně pak zejména dětem a mládeži, seniorům a handicapovaným občanům.
8. Zapůjčuje sbírkové předměty do expozic a na výstavy pořádané jinými subjekty v České republice i v zahraničí nebo za účelem jejich vědeckého zkoumání nebo preparování, konzervování a restaurování za předpokladu, že je zajištěna jejich bezpečnost a ochrana ve smyslu zákona o ochraně sbírek. Umožňuje studium svých sbírek badatelům za podmínek stanovených zákonem o ochraně sbírek a badatelským řádem, který samo vydá.
9. Vydává a veřejně šíří periodické i neperiodické publikace, audio a video nahrávky, CD-ROM a vyměňuje je s domácími i zahraničními institucemi.
10. Pořádá samostatně nebo ve spolupráci s jinými právníckými nebo fyzickými osobami odborné konference, sympózia a semináře, vztahující se k předmětu činnosti.
11. Pořádá kulturní a vzdělávací programy, přehlídky a festivaly vyplývající z předmětu činnosti (hudební, divadelní, literární, filmové a multimediální), zejména ukázky tradičních řemesel, lidové výroby a pořady folklórní.

12. Vstupuje do profesních sdružení tuzemských i zahraničních za účelem koordinace odborné činnosti.
13. Spolupracuje se zájmovými sdruženími a vědeckými společnostmi, zejména s Valašským muzejním a národopisným spolkem v Rožnově pod Radhoštěm.
14. Provádí metodickou a poradenskou činnost pro muzea v přírodě v České republice.
15. Na základě pověření Ministerstva kultury České republiky vydává osvědčení k vývozu předmětů kulturní hodnoty podle zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty ve znění pozdějších změn a doplňků.
16. V oboru své činnosti spolupracuje s tuzemskými i zahraničními partnery, zvláště s AEOM a s AIMA, kde vykonává funkci generálního sekretariátu.
17. Poskytuje genealogické poradenství ve zvlášť zřízeném subjektu Genealogickém centru Valašska.
18. Ve smyslu přílohy č. 5 vyhlášky Ministerstva kultury č. 275/2000 Sb., kterou se provádí zákon o ochraně sbírek a poskytuje odbornou pomoc a služby vlastníkům sbírek muzejní povahy.
19. Vykonává ostatní činnosti vyplývající z předmětu činnosti a ve vztahu k zajištění provozu veřejně přístupných prostor.
20. VMP plní další úkoly, které v rámci vymezení základního účelu muzea a předmětu hlavní činnosti stanoví zřizovatel.

Vnitřní organizace a řízení

Pracoviště VMP

- Expoziční areál Dřevěné městečko včetně provozních a hospodářských staveb využívaných pro zajištění návštěvnického provozu;
- Expoziční areál Mlýnská dolina včetně provozního zázemí;
- Expoziční areál Valašská dědina včetně provozního zázemí pro návštěvníky a činnosti zemědělského oddělení
- Expoziční objekt Sušák s areálem Vozovny z Ostravice
- Budova ředitelství, KD 1 a 2, stavební dvůr s dílnami, garážemi, sklady a pilou
- Objekty mimo hranice VMP sloužící jako pracoviště, dílny a depozitáře:
  - o obytný dům Palackého ul. č. p. 484 (Wilk) – detašované pracoviště Oddělení dokumentace
  - o obytný dům Palackého ul. (Jůva) – detašované pracoviště Oddělení dokumentace – Knihovna VMP, správa ÚLUV

- o obytný dům Čechova ul. (Jaroňkova galerie) – v rekonstrukci (budoucí pracoviště Dokumentačního oddělení)
- Depozitní hala I a II
- Objekt a pozemek Ústřední depozitář a Oddělení péče o sbírky Frenštát pod Radhoštěm, Rožnovská ulice, č. p. 1408
- Areál Pusteven v k. ú. Prostřední Bečva
- Pozemky zapsané na LV č. 475 v k. ú. Rožnov p/R, na LV č. 216 v k. ú. Tylovice, na LV č. 1392 v k. ú. Prostřední Bečva, na LV č. 895 v k. ú. Horní Bečva, a pozemky na LV č. 5572 v k. ú. Frenštát p/R

Organizační struktura

1. Útvar ředitele
  - sekretariát
  - interní audit
  - řidiči

2. Etnografický útvar
  - oddělení výzkumu a sbírkových fondů,
  - oddělení dokumentace
  - oddělení péče o sbírky,
  - zemědělské oddělení.

3. Provozní útvar
  - oddělení služeb návštěvníkům
  - oddělení ostrahy
  - oddělení hospodářské správy,
  - propagační, produkční a programové oddělení,
  - správce počítačové sítě.

4. Ekonomický útvar
  - ekonomické oddělení
  - prodejna LUV.

5. Technický útvar
  - oddělení obnovy památek a údržby,
  - oddělení stavebně technické dokumentace, energetiky, BOZP, PO, CO a majetkové správy,
  - oddělení stolařské výroby,
  - oddělení autodopravy (mimo řidiče).

Průběžné čerpání personálních kapacit (přepočteného stavu zaměstnanců) v roce 2010 ve srovnání s rokem 2009		
Organizační struktura	2009	2010

1. Útvar ředitele - ředitel	1,00	1,00
sekretariát	1,00	1,00
interní audit	0,81	1,00
řidiči	2,00	2,00
2. Etnografický útvar - náměstek	1,00	1,00
oddělení výzkumu a sbírkových fondů,	7,90	8,30
oddělení dokumentace	8,79	7,50
oddělení péče o sbírky,	10,85	12,00
zemědělské oddělení.	8,72	8,80
3. Provozní útvar - náměstek	1,00	0,90
oddělení služeb návštěvníkům	19,30	19,30
oddělení ostrahy	16,10	16,00
oddělení hospodářské správy,	7,30	8,00
propagační, produkční a programové oddělení,	5,93	6,00
správce počítačové sítě.	1,00	1,00
4. Ekonomický útvar - náměstek	1,00	1,00
ekonomické oddělení	7,90	8,20
prodejna LUV.	3,40	3,90
5. Technický útvar - náměstek	1,00	1,00
oddělení obnovy památek a údržby,	24,90	22,50
oddělení stavebně technické dokumentace, energetiky, BOZP, PO, CO a majetkové správy,	4,50	4,50
oddělení stolařské výroby,	4,10	4,00
oddělení autodopravy (mimo řidiče)	0,50	0,50
Celkem	140,00	139,40
Dle výkazů pro MKČR		
Schálený stav přepočtených zaměstnanců	140	142
Skutečný stav přepočtených zaměstnanců	140	139

Náměstek pro odbornou činnost řídí etnografický útvar, připravuje a předkládá návrhy na dlouhodobé a střednědobé programy v oblasti výzkumu, akvizice sbírek, sbírkové dokumentace, správy a ochrany sbírkových souborů a kvalifikované péče o ně, expoziční a výstavní prezentace, případně další formy odborné prezentace (vědecké články, konference apod.). Koordinuje práci odborných oddělení a spolupráci útvaru na řešení celomuzejních projektů. Navrhuje programy spolupráce s jinými institucemi, odbornými sdruženími, redakcemi a dalšími subjekty. Odpovídá za kvalitní a aktuálním potřebám odpovídající práci knihovny včetně informačních služeb pro muzea v přírodě, ISO a Genealogického centra Valaška. Navrhuje koncepci odborných tiskovin muzea a zodpovídá za jejich obsahovou stránku. Zpracovává a garantuje úroveň žádostí o granty, zpracovává výkazy o odborné činnosti VMP, výroční zprávy a další materiály, v jejichž obsahu se uplatňuje odborný

potenciál útvaru a VMP. Zastupuje zájmy VMP na základě pověření ředitele. Organizuje a koordinuje práce vedoucích odborných oddělení, formuje jejich plány činnosti a kontroluje kvalitu odvedené práce.

Technický náměstek řídí technické záležitosti VMP, zejména zabezpečuje činnost provádění stavebních a rekonstrukčních a restaurátorských prací, a to jak na stavbách lidové architektury, tak na objektech provozního charakteru, provoz a revize energetických center, revize hasicích přístrojů, požárních hydrantů, dalších vyhrazených technických zařízení a zabezpečuje další související úkoly. Podílí se na výběru staveb lidové roubené architektury v terénu, jejich zaměrování, vypracovávání stavebně technické projektové dokumentace dle platných norem, předpisů a památkářského zákona, zpracovává a posuzuje projekty staveb, návrhy na rozšíření, změny a rekonstrukce. Organizuje provádění stavebních a kolaudačních řízení. Organizuje a kontroluje plnění povinností vyplývajících z předpisů a norem v oblasti BOZP, PO, CO a majetkové správy. Zajišťuje technické zabezpečení při programech národopisného léta. Sleduje právní předpisy vztahující se k činnostem úseku a zajišťuje a kontroluje jejich uplatňování v podmínkách VMP a podle potřeby zpracovává návrhy navazujících interních směrnic. Organizuje přípravu a realizaci schválených projektových akcí, spoluorganizuje přípravu investičních záměrů, grantů, realizaci a jejich vyúčtování pro MK ČR a jiné organizace, podílí se na investiční výstavbě ve VMP, pokud si toto nevyhradí v konkrétním případě ředitel VMP. Zajišťuje péči o základní fondy, zejména provádění potřebných oprav a pravidelné údržby.

Ekonomický náměstek řídí ekonomické oddělení - tvorbu nezbytných finančních i jiných plánů a vyhodnocuje jejich plnění. Spolupodílí se na prognózách, průběžném vyhodnocování a efektivním řešení rozhodující finanční, úvěrové, mzdové a personální politiky VMP. Řídí inventarizaci majetku a závazků VMP. Zabezpečuje účetnictví ve VMP v souladu s požadavky příslušných předpisů. Spolupracuje při tvorbě kolektivní smlouvy, sleduje plnění přijatých závazků v ekonomické a personální oblasti. Navrhuje řediteli ekonomicky výhodnou a věcně potřebnou spolupráci s peněžními ústavy a pojišťovnami. Kontroluje včasné a řádné uzavírání dohod o hmotné odpovědnosti. Je odpovědný za správnost finanční uzávěrky příslušného roku a řádné zdanění. Zabezpečuje skladové hospodářství a jeho evidenci v souladu se závaznými předpisy a udržuje materiálové zásoby na úrovni odpovídající potřebám a záměrům VMP. Uzavírá a kontroluje smlouvy na krátkodobé a dlouhodobé pronájmy objektů.

Provozní náměstek sleduje právní předpisy vztahující se k činnostem oddělení, zajišťuje a kontroluje jejich uplatňování v podmínkách VMP a podle potřeby zpracovává návrhy navazujících interních směrnic. Odpovídá za zaměstnance obsluhy signalizačního zařízení. Sleduje vývoj návštěvnosti a navrhuje opatření vedoucí ke zlepšení služeb návštěvníkům, čistoty a vybavení areálů z hlediska zlepšení péče o hosty, stravovací služby atd. Řídí produkční a programové oddělení, odpovídá za realizaci programů a pořadů Valašského roku. Je odpovědný za realizaci a včasné uzavření smluv s účinkujícími. Respektuje rozpočtové částky na jednotlivé pořady VR. Svolává pravidelné porady režisérů programů a tím zajišťuje bezproblémový průběh pořadů a akcí VMP. Respektuje veškeré zákony související s produkční a programovou činností včetně odvodů autorských práv a vnitřních směrnic VMP. Plní úkoly zadané Směrnicí pro režiséry VMP k realizaci programů Valašského roku. Vede a zajišťuje rezervace Janíkovy stodoly, odpovídá za zpracování kalkulace za její pronájmy a vede příslušnou dokumentaci. Podílí se na vytváření koncepce VMP a na řešení dlouhodobých úkolů, nese odpovědnost za granty, které byly VMP přiděleny a na základě podkladů odborných útvarů připravuje žádosti nové. Dbá na jejich dohodnuté čerpání a o veškerou administrativu, která s čerpáním grantů souvisí. Sleduje právní předpisy vztahující se k činnostem v rámci grantů a kontroluje jejich uplatňování v podmínkách VMP, zvláště při uzavírání smluv a u výběrových řízení.

PERSONÁLNÍ AGENDA

Personální struktura VMP nezaznamenala výrazných změn oproti roku 2009. Počet pracovníků muzea, určený MK ČR jako závazný ukazatel, byl ke dni 31. 12. 2010 - 126 stálých pracovníků. Celkový počet přepočtených pracovních úvazků činil za uvedený rok **142** zaměstnanců.

1. Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví – stav k 31. 12. 2010

věk	muži	ženy	celkem	%
do 20 let		1	1	0,8
21 – 30 let	12	6	18	14,4
31 – 40 let	12	11	23	18,4
41 – 50 let	18	16	34	27,2
51 – 60 let	19	19	38	30,4
60 let a více	11	0	11	8,8
celkem	72	53	125	100
%	57,6	42,4	100	X

2. Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví – stav k 31. 12. 2010

Dosažené vzdělání	muži	ženy	Celkem	%
základní	3	1	4	3,2
vyučen	37	9	46	36,8
úplné střední	1	3	4	3,2
úplné střední odborné	18	28	46	36,8
vyšší odborné				
vysokoškolské	13	12	25	20
celkem	72	53	125	100

3. Celkový údaj o průměrných platech

Průměrný hrubý měsíční plat:	15.715,-- Kč
------------------------------	--------------

4. Celkový údaj o vzniku a skončení pracovních poměrů zaměstnanců v roce 2010

	Počet
Nástupy	96
Odchody	98

5. Trvání pracovního poměru zaměstnanců – stav k 31. 12. 2010

Doba trvání	počet	%
Do 5 let	67	53,6
Do 10 let	29	23,2
Do 15 let	11	8,8
Do 20 let	10	8
Nad 20 let	8	6,4
celkem	125	100

Etnografický útvar (změna personální struktury)

- k 8. 2. 2010 ukončila pracovní poměr Pítrová Marie-muzejní pedagog.
- k 25. 6. 2010 ukončil pracovní poměr Klimeš Vladimír-konzervátor.

Technický útvar (změna personální struktury)

- k 24. 8. 2010 odešel do důchodu pan Závorka Rudolf - provozní zámečnick.

Provozní útvar (změna personální struktury)

- dne 31. 3. 2010 skončil pracovní poměr Jandík Zdeněk – správce Janíkovy stodoly, na jeho místo nastoupil pan Mičunek Pavel.
- na základě výsledků komunálních voleb do zastupitelstva Města Rožnova pod Radhoštěm v polovině října 2010 se nově zvoleným místostarostou Rožnova stal RNDr. Václav Mikušek, dosavadní provozní náměstek VMP. K 30. 11. 2010 ukončil pracovní poměr ve VMP a od 1. 12. 2010 je zaměstnancem Městského úřadu v Rožnově pod Radhoštěm. Zavázal se dokončit administrativu a sepsat Závěrečnou zprávu k Norskému grantu. Agendu k Norskému grantu předal Ing. Petru Jurečkovi. Povinnosti, vyplývající z řízení provozního útvaru předal PhDr. Radku Hasalíkovi, vedoucímu oddělení programů a propagace. Na prosincových jednáních vedení VMP bylo dohodnuto, že k 1. 1. 2011 se zruší pracovní místo provozního náměstka a jediným, provozně-ekonomickým náměstkem VMP zůstane Ing. Petr Jurečka.
- K 31. 12. 2010 skončil pracovní poměr u následujících hlídačů:
  - Kudlák Jaromír;
  - Křenek Květoslav;
  - Kolářek Milan;
  - Holešínský Pavel;
  - Růčka Martin;
  - jednalo se o ukončení smluv na dobu určitou s tím, že uvolněná pracovní místa budou nabídnuta v rámci snižování počtu pracovních úvazků a mzdovým úsporám pro rok 2011 pracovníkům z jiných útvaru.

Ekonomický útvar (změna personální struktury)

- k 12. 3. 2010 skončila pracovní poměr paní Mikulenková Sylva- vedoucí ekonomického oddělení v souvislosti s odchodem do důchodu. Na její místo nastoupila paní Šťastná Ladislava.
- k 30. 4. 2010 ukončila pracovní poměr pokladní Michutová Iveta. Na její místo nastoupila paní Hanzlíková Marie.
- k 30. 11. 2010 skončila pracovní poměr Šťastná Ladislava vedoucí ekonomického oddělení. Na její místo nastoupila paní Parmová Petra.
- s účinností od 1. 1. 2009 byl vytvořen a do organizační struktury začleněn Ekonomický útvar (vznikl rozdělením Provozně – ekonomického útvaru).
- náměstkem útvaru se jmenován současný vedoucí ekonomického oddělení Ing. Petr Jurečka.

Specifičnost provozu VMP, jehož hlavní návštěvní sezóna spadá do několika letních měsíců a vánočního období, si už tradičně vyžaduje vedle zapojení stálých zaměstnanců také zajištění sezónních pracovníků na místa

průvodců, pokladních a demonstrátorů, najímaných na krátkodobé pracovní smlouvy. Hlavním úkolem pro zajištění návštěvnického provozu v době hlavní sezóny bylo jako každoročně obsazení míst průvodců, demonstrátorů, pokladních. Na krátkodobé smlouvy bylo zaměstnáno 45 osob, z toho 25 studentů, 16 důchodců (převážně v areálu VD) a 4 pracovníci v produktivním věku.

Každoroční nábor sezónních průvodců a pracovníků vyžaduje vysoké časové nároky, zvláště přihlédneme-li ke skutečnosti, že se pro optimální zajištění sezóny nedostává pracovníků v produktivním věku. Nejčastější délka pracovního poměru sezónních pracovníků v podobě pětiměsíčního úvazku nekoresponduje s požadavky ÚP k získání podpory v nezaměstnanosti. Studenti projevují zájem o brigádnickou činnost především pro měsíce červenec a srpen. Stálou skupinu ke spolupráci ochotných osob tak muzeum i nadále nalézá mezi důchodci, mnozí z nich mají navíc zkušenosti s provozem muzea z předešlých let.

Druhou, početně však již méně obsáhlou, skupinu externích spolupracovníků představují pamětníci, řemeslníci, znalci tradičních technologií, kteří se spolupodílejí na obsahové náplni řady prezentačních programů ve všech areálech muzea. Především u některých demonstrátorů, ale také u těchto osob přibližujících tradiční rukodělnou výrobu, se však muzeum potýká se stálým úbytkem pamětníků, kteří bezprostředně zažili alespoň část z přibližované historické reality. S jejich úplným odchodem se bude muset VMP potýkat se stále naléhavější potřebou důkladného školení a získávání trvalejších spolupracovníků, ochotných spolupodílet se na prezentaci života minulých generací.

3. PORADNÍ ORGÁNY ŘEDITELE

Celoročně pracovaly poradní orgány ředitele, jejichž statuty byly upraveny dle Organizačního řádu muzea, úkolů a cílů jejich činnosti. Členy všech orgánů jsou externí spolupracovníci, specialisté v oborech v muzeu aplikovaných, znalci regionální historie, tradičního stavitelství, památkové péče. Tajemníky komisí jsou pracovníci VMP, jejichž pracovní zařazení souvisí s posláním poradního orgánu.

Poradní orgány tvoří:

1. Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost
2. Rada starších
3. Redakční rada
4. Vědecká rada
5. Výtvarná rada

V roce 2010 se **Poradní sbor pro sbírkovou činnost** sešel celkem pětkrát.

Rada starších zasedala v průběhu roku jedenkrát a na svých jednáních doporučila:

- a) odsouhlasila výtvarný návrh na realizaci náhrobku hudebníka Bedřicha Čuby
- b) odsouhlasila zápis 12 osobností do Knihy paměti kraje:
  - **Josef Skalík** (1919-2010) – sochař, řezbář a restaurátor
  - **MUDr. František Lapeš** (1919-1961) – lékař, odbojář
  - **Eduard Peck** (1857-1931) – historik a sběratel lidové slovesnosti a písní
  - **Josef Sousedík** (1894-1944) – vynálezce, odbojář - již zapsán v roce 2008 nebo 2009
  - **RNDr. Bohumil Peroutka** (1926-1969) – historik
  - **František Hlavica** (1885-1952) – malíř
  - **Emil Hlavica** (14887-1952) – sochař, grafik a řezbář
  - **MUDr. František Sova** (1853-1940) – lékař, národopisný pracovník
  - **František Vavřínek** (1914-1978) – válečný letec
  - **PhDr. Jaroslav Štika, CSc.** (1931-2010) – etnograf, folklorista, ředitel VMP
  - **PhDr. Josef Vařeka, DrSc.** (1927-2008) – etnograf, etnokartograf
  - **Prof. PhDr. Richard Jeřábek, DrSc.** (1931-2006) – etnograf
- c) odsouhlasila návrh na uložení ostatků a zřízení náhrobku na Valašském Slavíně:
  - **PhDr. Jaroslav Štika, CSc.** (1931-2010) – etnograf, folklorista, ředitel VMP

Redakční rada na svých jednáních průběžně schvalovala či připomínkovala odborné příspěvky sborníku *Museum Vivum (ročník 2009)*, který je nedílnou součástí publikační činnosti VMP od roku 2005.

Jednání Vědecké rady VMP bylo z vážných zdravotních důvodů ředitele VMP, Ing. Vítězslava Koukala, CSc., přeloženo z listopadu 2010 na březen 2011.

4. ETNOGRAFICKÝ ÚTVAR

SBÍRKOTVORNÁ ČINNOST

Sbírkotvorná činnost Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm se řídí ustanovenými platnými právními předpisy pro činnost muzeí, galerií a ochranu movitého kulturního dědictví (především zákonem č. 122/200 Sb., [Metodickým pokynem Ministerstva kultury k vývozu kulturních statků z celního území Evropských společenství, č.j. 10744/2004](#), a dalšími příslušejícími předpisy – www.mkcr.cz). Na jejich základě VMP vydává koncepci sbírkotvorné činnosti jako svůj vnitřní předpis pro selekci, evidenci, tezauraci a dokumentaci sbírky za účelem uchování projevů tradiční lidové kultury dob minulých.

Sběrná oblast Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

Ve Zřizovací listině VMP z roku 2000 je sběrná oblast VMP definována jako území výskytu roubeného domu karpatského typu na Moravě. Z hlediska geografického se jedná o území Moravskoslezských Beskyd, Podbeskydské pahorkatiny a Bílých Karpat. Z hlediska současného územně správního členění zahrnuje převážně kraje Zlínský a Moravskoslezský s částečným přesahem do kraje Olomouckého.

Charakteristika sbírkových fondů Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

Sbírkovou kolekci VMP ve smyslu výše jmenovaných právních předpisů tvoří tři oborové soubory (podsbírky) sbírkových předmětů trojrozměrných, dvourozměrných a nemovitostí. K 31. 12. 2009 bylo evidováno celkově ve všech třech podsbírkách 128 926 inventárních čísel

- Podsbírka etnografická
- Podsbírka tiskoviny a písemnosti
- Podsbírka dokumentace muzea v přírodě
- **podsbírka etnografická** – sbírka popisuje původní sběrnou oblast VMP – etnografický region Moravské Valašsko s málo obsáhlými přesahy do etnografických regionů Těšínsko a Moravské Kopanice. Zvláštní pozornost je v jejím obsahu věnována městu Rožnovu pod Radhoštěm a jeho obyvatelům.

Převážná část předmětů pochází z druhé poloviny 19. stol. a první poloviny století 20. Mezi nejvýznamnější sbírkové kolekce této podsbírky náleží soubory dokumentace způsobů obživy (zemědělství, řemesla, podomácká výroba), dokumentace způsobů života (bydlení, strava, příprava jídel), soubor lidového oděvu a bytového textilu, soubor keramiky, skla, malovaného porcelánu, nábytek, lidové umění, zvykoslovné předměty, staré tisky.

- **podsbírka tiskoviny a písemnosti** - sbírka pokrývá původní sběrnou oblast VMP – etnografický region Moravské Valašsko s málo obsáhlými přesahy

do etnografických regionů Těšínsko a Moravské Kopanice. Zvláštní pozornost je v jejím obsahu věnována městu Rožnovu pod Radhoštěm a jeho obyvatelům.

Časově sbírka pokrývá období zejména 19. a 20. století. Fond obsahuje písemnosti z pozůstalostí sourozenců Jaroňkových (zakladatelé muzea), Fr. Klauďy, členů Musejního spolku, dále doklady původních obyvatel usedlostí, které byly přeneseny do VMP. Tiskoviny vztahující se ke kulturním aktivitám regionu, folklorním festivalům, institucím. Součástí podsbírkou je soubor pohlednic, dobových fotografií.

Speciální součástí podsbírkou je genealogická kartotéka se zpracovanými údaji z archivních pramenů 16. - 18. stol.

- **podsbírka dokumentace muzea v přírodě** - sbírka pokrývá původní sběrnou oblast VMP – etnografický region Moravské Valašsko s málo obsáhlými přesahy do etnografických regionů Těšínsko a Moravské Kopanice. Zvláštní pozornost je v jejím obsahu věnována městu Rožnovu pod Radhoštěm a jeho obyvatelům.

Vznikla v 70. letech 20. stol. jako účelový fond pro praktické potřeby muzea – vybavení expozic, ověřování technologií apod. Zahrnuje kopie lidové architektury ve VMP, příklady kopií a rekonstrukcí pracovního náradí, oděvních součástí, nábytku, zvykoslovných artefaktů.

Sbírka VMP byla 7. 6. 2002 zapsána do Centrální evidence sbírek dle Zákona 122/2000 Sb. pod evidenčním číslem VMR/002-04-29/104002.

V roce 2010 bylo do sbírek zapsáno celkem 1454 nových přírůstkových čísel. VMP financovalo ze svých zdrojů nákup za 311. 170,- Kč a z jiných zdrojů (ISO) částkou 200. 000,- Kč

Předměty byly zapsány do přírůstkové knihy, postupně nahlášeny do CES, zaevidovány do inventární knihy v počítačové podobě a předány konzervačnímu oddělení k ošetření a následné fotografické dokumentaci. Po ošetření byly vrácené sbírkové předměty postupně ukládány do určených depozitářů.

Archiv

Sbírkový fond byl obohacen nákupy – pohlednice, pozůstalost rodiny Jakšík z Rožnova pod Radhoštěm, pozůstalost Anny Štěpánkové, Bohumíra Kramoliše, doplnění pozůstalosti Arnošt Kubeša a Augustin Mervart, plakáty z produkce VMP, pozůstalost po Miloši Kulišfákovi atd. Souběžně probíhaly excerpcce dokumentů (interně i externě) – zejména příprava expozice Městečko Rožnov pod Radhoštěm, revize fondu A.

V roce 2010 bylo do sbírek VMP – podsbírka *písemnosti a tisky* zapsáno celkem 356 nových přírůstkových čísel.

Rukopisy

Malý fond, rozšiřován zejména činností pracovníků VMP (výzkumné zprávy, výstupy z grantových projektů, výstavy, atd.) a také činností studentů VŠ (bakalářské a magisterské diplomové práce). V roce 2010 bylo do této části sbírky VMP zapsáno celkem 25 nových položek.

Fotoarchiv - do fondu fotoarchivu jsou zařazeny negativy řady základní N, fotodokumentace sbírkových předmětů řady P, diapozitivy, pozitivy a sbírkové fotografie archivní A (staré foto). V roce 2008 došlo ke zlepšení uložení negativního materiálu do nových eurošanonů, které jsou řazeny v kovových trezorových skříních. Jednalo se především o středoformátové negativy.

Souběžně s digitalizací byla prováděna běžná činnost ve fotoarchivu – zapisování přírůstků do knih a počítače, číslování negativů, rozstříhání negativů na pásy a uložení, skenování filmů a fotografií, zpracování skenů (číslování, ořezání, zmenšení do formy náhledu a přiřazení ke kartě BACH), zpětné doplňování elektronické evidence, excerpcce, badatelé, EEA grants a další. V roce 2010 bylo zapsáno celkem 4812 ks přírůstků – Negativy N, 291 ks přírůstků – Negativy P, 30 ks - Diapozitiv a 0 ks přírůstků – Dig. Foto. Celkem bylo v rámci poskytování odborných služeb realizováno v roce 2010 21 169 excerpcí: z toho pro VMP – 17 403, badatelé externí 3 766.

Knihovna

Knižní fond včetně AV médií je umístěn na detašovaném pracovišti – Odborná knihovna VMP (tzv. Jůvův dům). V roce 2009 bylo pokračováno ve zpracovávání fonotéky a kompletu CD nosičů – pokračování v elektronické evidenci v systému Clavius (výstupy z EEA grants – zvukové nahrávky z archivu Čro Ostrava). Další fondy – staré tisky a klasické filmy jsou uloženy v centrálním depozitáři – pracoviště Frenštát pod Radhoštěm. Ke zpracování – digitalizaci je používán systém Clavius. V roce 2010 byla zakoupena další licence na sdílenou katalogizaci knih, časopisů a periodik. Obnovena byla licence Manuscriptorium. Ke konci roku provedena pravidelná vazba knih, časopisů a periodik.

Knižní fond byl obohacen o 282 nových přírůstků. V roce 2010 bylo celkem v odborné knihovně VMP (veřejná knihovna VSE801) registrováno celkem 106 uživatelů, bylo realizováno na 5 659 výpůjček.

ÚLUV

Vlastní práce spočívala ve zpracování pomocného sb. fondu ÚLUV – přepisy stávající sbírkové dokumentace (karty druhé dokumentace včetně kompletace v systému BACH – 3124 ks).

V roce 2010 pracoval Poradní sbor pro sbírkovou činnost ve složení (jmenován na období 2008 – 2010):

- Mgr. Marie Brandstettróvá (předsedkyně komise)
- PhDr. Sylva Dvořáčková – ředitelka Muzea Novojičínka
- Mgr. Jiřina Fabiánová - Muzeum regionu Valašska - pobočka Valašské Meziříčí, sbírky historické
- Mgr. Eva Hovorková - Muzeum Těšínska, sbírky textilní
- Dr. Zbyšek Ondřeka – ředitel Muzea Těšínska
- PhDr. Tomáš Mikuláščík – malba, regionální malířství
- PhDr. Alena Prudká - Oblastní muzeum jihovýchodní Moravy
- Mgr. Lenka Kučerová
- Mgr. Radoslav Vlč, PhD.
- tajemnicí sboru byla jmenována Helena Cviklová. Poradní sbor se v průběhu roku sešel celkem pětkrát.

V průběhu roku pokračovalo postupné ukládání sbírkových předmětů z kolekce fondů: *Živnosti a řemesla*, *Textil*, *Textilní doplněk* do nového posuvného úložného regálového systému na pracovišti Centrálního depozitáře - Frenštát pod Radhoštěm.

Podle harmonogramu inventarizace sbírek, který ukládá v průběhu 10 let prověřit stav celého sbírkového fondu, bylo v roce 2010 zrevidováno 13 240 inventárních čísel sbírkových předmětů, u fondů spravovaných kurátory v těchto skupinách:

inventarizovaná skupina	počet
1. zemědělství	971
2. textil a textilní doplněk	3.532
3. nábytek	410
4. škola, kancelář	554
5. keramika (dílčí Jaroněk, Solařík)	322
6. reprodukční technika	276
7. živnosti a řemesla	1.265
8. archiv	5.910
CELKEM	13.240 inv. čísel

V roce 2010 proběhla plánovaná inventarizace sbírek v 8 skupinách sbírkového fondu Valašského muzea v přírodě, který je rozdělen do celkem 3 podsbírek systematické evidence:

- S předznamenáním ZF pro podsírku etnografickou má A
- S předznamenáním A pro podsírku písemnosti a tisky
- S předznamenáním C pro podsírku dokumentace muzea v přírodě

Celkem bylo v roce 2010 inventarizováno 13. 240 inventárních čísel výše uvedených skupin sbírkového fondu Valašského muzea v přírodě. Jedná se o

více než 10% inventarizovaných sbírek z celkového počtu (k 31. 12. 2010)
130 380 inv. čísel

Přehled (dekáda) realizovaných revizí sbírkových předmětů (2003 – 2010)

2003	57.201
2004	13.844
2005	2.112
2006	7.926
2007	6.793
2008	3.645
2009	5.016
2010	13.240
CELKEM	109.777 (84%)

PROGRAM ISO

V roce 2010 byly MK ČR přiděleny dotace z programu ISO na tyto činnosti VMP:

1. Soubor zařízení pro úpravu mikroklimatu v centrálním depozitáři UV
Inspector 365 Kit, Soubor lup s osvětlením, Mobilní injektorová tryskáč
jednotka (kapitola ISO/D)

Zhodnocené řešení projektu – investiční položky:

Přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu (investiční) byly účelně použity na nákup souboru zařízení pro úpravu mikroklimatu v centrálním depozitáři ve Frenštátě pod Radhoštěm, které budou využívány v depozitárních místnostech Centrálního depozitáře.

V polovině roku 2010 byla ukončena celková rekonstrukce centrálního depozitáře. Vzhledem ke skutečnosti, že v rámci rekonstrukce byla provedena nová výmalba a v některých místech i nová omítka a budova je nově zateplena, již nyní ukazuje systém pro monitoring mikroklimatu zvýšení vlhkosti především ve dvou horních podlažích až o 20-30% RV (ve vztahu k ročnímu období) větší než je požadované optimum. Tato situace s sebou přináší zvýšené riziko bio napadení organických materiálů a korozního napadení u kovů. Zakoupené odvlhčovače pomohou tuto situaci řešit a vytvořit tak optimální mikroklima pokud možno v celém depozitáři. Odvlhčovače jsou umístěny vždy po dvou na dvou horních podlažích (kde jsou zaznamenány vyšší hodnoty RV), a to každý na jednom konci rozsáhlé budovy. Všechny odvlhčovače jsou opatřeny hygrostaty, díky nimž lze nastavit požadovanou RV a přístroj poté pracuje automaticky. Díky kolečkům, která jsou součástí odvlhčovačů, je možno snadno přesunout přístroj na jiné vybrané místo v depozitáři. Díky tomuto systému bude zdejší mikroklima dlouhodobě stabilizováno na optimálních hodnotách.

Zhodnocené řešení projektu – neinvestiční položky:

Přidělené finanční prostředky ze státního rozpočtu (neinvestiční) byly účelně použity na nákup **UV Inspectoru 365 Kit, souboru lup s osvětlením a mobilní injektorové tryskáčské jednotky.**

UV Inspector 365 Kit

Konzervační pracoviště VMP se specializuje na ošetřování dřevěných sbírkových předmětů. Nedílnou součástí konzervačního zásahu je odborně provedený průzkum sbírkového předmětu. Jedním z významných nástrojů nedestruktivního průzkumu je UV lampa. Pod UV světlem je viditelné napadení plísněmi, dále pak i určité typy povrchových úprav, např. šelak. Nedestruktivní cestou tak lze zjistit stav předmětu, což usnadňuje navržení správného konzervačního postupu. Tato metoda průzkumu je samozřejmě vhodná i pro ostatní materiály organického i anorganického původu. UV lampa se aktivně využívá k těmto účelům a předpokládáme taktéž, že se pokusíme vytvořit soubor referenčních fotografií zobrazování různých povrchových úprav dřeva pod UV světlem. UV lampa byla dodána s nabíjecími bateriemi, což umožňuje bezproblémové opakované použití bez dalších nákladů. Praktický textilní obal chrání přístroj před poškozením a nečistotami.

Lupa s osvětlením L 4003

Lupa s osvětlením je jedním ze základních pomůcek nejen při průzkumu sbírkových předmětů, ale i při téměř každém kroku konzervátorského a restaurátorského zásahu. Oddělení péče o sbírky (OPS) disponuje pouze jednou takovou lupou, což je při celkovém počtu 10 konzervátorů bezpochyby nedostačující. Další zakoupené lupy jsou umístěny v ateliéru pro konzervaci-restaurování nábytku (polychromie, intarzie), v ateliéru konzervace-restaurování anorganických materiálů (keramika, sklo, uměleckořemeslné předměty) a v ateliéru konzervace-restaurování kovů (koroze kovů, zdobení atd.).

Injektorová bezprašná tryskáčská jednotka

Sbírkový fond VMP obsahuje četné rozměrné kovové sbírkové předměty, jako jsou např. zemědělské stroje a nástroje, řemeslnická zařízení apod. OPS je vybaveno mikro tryskáčskou kabinou a otryskáčskou kabinou, ale ani do jedné z nich se takto rozměrné předměty nevejdou. Efektivní odstranění korozních produktů z těchto předmětů je pak značně problematické vzhledem k tomu, že se snažíme ustupovat od metod chemického odstranění koroze k metodám mechanickým. Získaná tryskáčská jednotka proto velmi pomáhá řešit tuto situaci. Byla umístěna do suterénních prostor, kde pro ni je vyhrazena místnost s napojením na stlačený vzduch. Pro zajištění bezpečnosti práce byl pořízen filtr do odsávací části a ochranná kukla kryjící hlavu a ramena před případným uniklým abrazivem. Tryskáčská jednotka je opatřena kolečky a je proto snadno přemístitelná kamkoliv, kde je přiveden stlačený vzduch. Na značně rozměrných předmětech je proto možno pracovat například před budovou.

2. Výkup kulturních památek a předmětů kulturní hodnoty mimořádného významu - nábytkový soubor z „Umělecké valašské dílny Jóži Nývlta (kapitola ISO/C).

Na základě schválené a přidělené dotace ve výši 200 000 Kč poskytnuté z finančních prostředků z kapitoly ISO/C Ministerstvem kultury ČR a doplatkem 44 000 Kč z prostředků Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm byl do sbírek muzea zakoupen celý soubor 15 kusů malovaného nábytku Joži Nývlta z 20. let minulého století.

Valašské muzeum v přírodě tak získalo unikátní nábytkový soubor z „Umělecké valašské dílny Jóži Nývlta na lidový nábytek a zařízení v Rožnově pod Radhoštěm“, vytvořený ve dvacátých letech 20. století pro potřebu vlastní rodiny. Obsahuje celkem 15 položek: 2 ks skříň, 3 ks postel, 2 ks noční stolek, 1 ks toaletní stolek, 1 ks komoda, 1 ks stůl, 4 ks židle, 1 ks věšák s poličkou.

Nábytkový soubor Joži Nývlta představuje nezastupitelnou hodnotu mimořádného kulturního významu nejen pro rožnovský region a sbírkový fond Valašského muzea v přírodě, a to svým místním původem - osobitým vztahem k tehdy lázeňskému městu Rožnovu - a osobností tvůrce, který se výrazně zapsal do kulturních dějin města. Je taktéž jedinečným dokladem využití dobového dekorativismu v oblasti užitého umění, čerpajícího z tradic lidové umělecké tvorby a rozvíjející se secese. Jeho vysoká hodnota spočívá v jeho kompletnosti a mimořádně zachovalém fyzickém stavu. Jeho koupí došlo nejen k obohacení stávající muzejní sbírky nábytku s tématem „lidového svérázu“, ale z produkce Joži Nývlta jsme scelili soubor mimořádné kvality, jehož jednotliviny (porcelán, obrazy a grafické návrhy, dekorativní a užité předměty...) se v našich fondech již taktéž nalézají.

Zakoupený soubor prošel preventivní konzervací a následně byl vystaven spolu s dalším mobiliářem na výstavě Krásná jizba – folklorismus a svéráz ve sbírkách Valašského muzea v přírodě (konec 19. – ½ 20. století). Výstava probíhala od června 2010 do 28. února 2011 ve výstavních prostorách Sušáku. Dále se počítá s využitím tohoto souboru k výstavní účelům v expozici „Interiéry na Rožnovsku“, kterou muzeum připravuje na srpen tohoto roku. Jednotlivé kusy se také uplatní v expozici PhDr. Karla Bogara Výtvarné umění na Valašsku II, plánované na období 2011 – 2013.

3. Dokumentace a evidence hmotného a nehmotného kulturního dědictví v digitální podobě (dále jen digitalizace; kapitola ISO/B)

Z dotace přidělené MKČR Valašskému muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm bylo zakoupeno níže uvedené vybavení:

1. investiční prostředky: A2 stolní skener CONTEX model Flex 50i, pracovní stanice SAJM IT-i7940 AŠ P6T + grafický monitor

V souvislosti s digitalizací fondu Kuriálův archiv (cca 12000 položek) vznikají vzhledem k povaze jeho obsahu (plánová a technická dokumentace lidové architektury) nové nároky na technické dovybavení. Převážná část dokumentů je formátově atypická – pohybuje se ve formátech od A4 do A2. Vzhledem ke stavu těchto dokumentů je nutné jejich plošné skenování na odpovídajícím typu plošného skeneru formátu A2 (Contex FLEX50i) včetně adekvátního PC vybavení (odpovídající konfigurace a softvérové vybavení). Při výběru technického vybavení bylo přihlíženo především ke kvalitě a kompatibilitě se stávajícím technickým vybavením (VMP pořídilo na své náklady již dříve velkoformátový skener zn. Contex) v návaznosti na další systémy procesu digitalizace ve VMP. Přihlíženo bylo zároveň k servisnímu zabezpečení a vhodným cenovým relacím. Tento typ skeneru umožňuje speciální skenovací úlohy především skenování velmi křehkých originálů, podkladů s nerovným povrchem a hranami a atypických formátů.

Uvedené vybavení bylo pořízeno v druhé polovině roku a umožnilo skenování specifických formátových atypů plánové dokumentace z Kurialova archivu.

Neinvestiční prostředky:

- **Netgear RND 4000 Ready NAS NV + 4 Bay Gigabit Desktop Network - síťový externí disk**

Zálohování pořízených dat zůstává velkým problémem nejen u VMP. Z tohoto důvodu byl zakoupen externí síťový disk, který slouží k zálohování pořízených dat na skeneru a PC (viz výše). Síťový disk doplňuje v rámci Koncepce digitalizace VMP další dva externí disky tohoto typu zakoupené z provozních prostředků VMP. Jedná se však o dílčí řešení problému zálohování dat, které cíleně navazuje na pořízení datového úložiště Synology RackStation RS810+ rozšiřující kit Synology RX410

- **PC s příslušenstvím, Windows Vista busines CZ OEM 32 bit; Office SB 2007 CZ OEM**

Zakoupením nového typu PC (nahradil zastaralý typ) zkvalitnilo a urychlilo zpracování pořízených digitalizačních dat. Součástí tohoto PC je nákup softvéru **Adobe Photoshop CS5 WIN CZ FULL**.

Služby (náročné skenování, vkládání a úprava dat)

Technické vybavení a provedené služby (náročné skenování, pořizování dat) byly pořízeny v souladu s praktickým naplňováním Koncepce dokumentace a evidence hmotného a nehmotného kulturního dědictví v digitální podobě ze dne 19. října 2005, kterou schválila na svém jednání Vědecká rada Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm dne 18. října 2005.

Forma outsourcingu je vzhledem k možným stávajícím pracovním kapacitám VMP výhodná. Uvedené finanční prostředky byly využity na skenování sbírky negativů řady „P“ a „N“ včetně pořízení náhledů, které byly následně spárovány s elektronickými zápisy inv. knih v systému BACH Pro muzeum.

Materiál

V rámci zkvalitnění digitalizačního pracoviště VMP, byla provedena výměna síťové kabeláže, která urychlila a zkvalitnila přenosy pořízených dat ke koncovým uživatelům ve VMP na další zpracování a zařazení do systému. Část dotačních prostředků posloužila k zakoupení datových DVD nosičů včetně obalů – dílčí zálohování dat.

DIGITALIZACE

V roce 2010 pokračovalo úspěšně řešení *Koncepce dokumentace a evidence hmotného a nehmotného kulturního dědictví v digitální podobě*.

Na základě Metodického pokynu Ministerstva kultury ČR určujícího soubor požadavků, jejichž splněním prokazuje organizace schopnost provádění efektivní a kvalifikované evidence a dokumentace movitého kulturního dědictví v digitální podobě, a v souladu se zákonem č. 122/2000 Sb. ve znění zákona č. 483/2004 Sb. o naplňování standardů fyzické dostupnosti vydává ředitel Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm tuto *Koncepci dokumentace a evidence movitého kulturního dědictví v digitální podobě*, jejíž nedílnou a průběžně aktualizovanou součástí je *Směrnice k tvorbě a správě digitální dokumentace*.

Cíle digitální dokumentace sbírkových předmětů:

- shromáždění co největšího množství textových a obrazových informací napomáhajících identifikaci předmětů a jevů pro potřeby evidence a v případě krádeže nebo ztráty umožňujících shromáždění dostatečného souboru informací sloužících k následné identifikaci předmětu;
- zaznamenání okolností, místa původu, prostředí (např. sociálního), z něhož sbírkový předmět pochází, obohatí soubor informací s ním spjatý a umožní jej zařadit do širšího kontextu;
- zajištění odpovídajícího množství informací v digitální podobě sníží riziko poškození sbírkového předmětu při časté manipulaci, využití pro studijní a badatelské účely, pro potřeby, dlouhodobé prezentace apod.;
- zpřístupnění maximálního množství informací o předmětu a sbírkových fondech odborné i laické veřejnosti v rámci dostupných databázových souborů;
- zaznamenání konzervačních a restaurátorských prací a technologií;
- zajištění odpovídajícího souboru textových a obrazových informací v digitální podobě umožní částečnou náhradu sbírkového zcizeného či nevratně poškozeného sbírkového předmětu, případně umožní pořízení jeho kopie či rekonstrukce;

Cíle digitální dokumentace jevů:

- zachycení událostí významných z hlediska funkce organizace jako paměťové instituce

- v rámci naplňování Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu ze dne 11. června 2005 zahrnuje dokumentaci projevů, událostí a dokladů tradiční lidové kultury sběrné oblasti VMP (lidová architektura, zvykosloví, způsob obživy aj.)
- dokumentace tradičních technologií a jejich odborné rekonstrukce a prezentace

Digitalizace ve VMP probíhá s většími či menšími problémy (personalistika). Rozhodujícím impulzem jsou vždy finanční prostředky VMP. Digitalizace probíhá na přístrojovém vybavení VMP - skener NIKON 5000 ED na kinofilmový materiál a na velkoformátovém skeneru CONTEX na plánovou a technickou dokumentaci lidové architektury z archivu VMP.

Scanner NIKON	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Celkem
Sken negativy celkem	177 3	587 2	488 2	400 4	250 1	284 2	468 7	258 0	514 9	235 7	145 5	144 7	39549
Neevidovaný sken negativy	40	184	143	326	648	972	684	785	612	324	216	216	5150
Evidovaný sken, ořez, uložení náhledu - negativy	173 3	568 8	473 9	367 8	185 3	187 0	400 3	179 5	453 7	203 3	123 9	123 1	34359

Scanner Contex	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Celkem
Celkem	25	247	850	104 0	444	366	194 7	322 8	394 7	255 2	960	0	15606

Vzhledem k povaze negativního materiálu, převládají již středoformáty, které kvantitativní stránku značně zpomalují.

V rámci procesu digitalizace pokračovalo skenování archivu stavebně-technické dokumentace:

- fond Kuriálův archiv (technicko – kresebná dokumentace objektů lidové architektury Moravy a Slezska);
- plánová projektová dokumentace VMP.

PREZENTACE SBÍRKOVÝCH FONDŮ

V průběhu roku 2010 bylo ve VMP uspořádáno 7 výstav. 3 výstavy byly připraveny ze sbírkových fondů muzea a 4 výstavy připraveny na základě výpůjček z jiných muzeí nebo soukromých osob.

Výstavy realizované v roce 2010 – z vlastních sbírek:

- prosinec 2009 – únor 2010 – **Výstava Betlémů**, která prezentovala soubor Betlémů se sbírek VMP. (autor výstavy: Mgr. P. Líďák).
- červenec - ve spolupráci se ZO ČZS LILIUM Brno byla uspořádána výstava „**Krásné lilie z celého světa**“ (autor: Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D.).
- říjen – listopad - ve spolupráci se Svazem zahrádkářů byla uspořádána výstava „**Hortikomplex – úroda z polí, zahrad a sadů**“. (autor výstavy – Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D.).
- září 2010 – únor 2011 – **Krásná jizba**, výstava prezentující svéráz folklorismu ve sbírkách VMP u skupiny předmětů nábytek a doplňky (autoři výstavy: Mgr. Jana Tichá a Mgr. Petr Líďák).
- květen – prosinec - **85. výročí založení muzea**, výstava fotografií z archivu VMP prezentující 85 let života muzea (autor: Vendula Juřicová)

Dlouhodobé expozice z vlastních sbírek:

- „**Řeznické řemeslo**“ je výstava umístěná v prostorách tzv. Panské sýpky z Horní Suché představující práce řezníků na maloměstě (autor: Mgr. Václav Michalička, od 2005).
- **Městečko pod Radhoštěm** (autor scénáře: PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., od - prosinec 2010).
- **Hospoda u Vašků – obytná jizba Kateřiny Vaškové**, expozice zaměřena na prezentaci obytné části a života poslední majitelky Hospody u Vašků z Rožnovského náměstí, od – říjen 2010).

Výstavy realizované v roce 2010 – zapůjčené, nebo z privátních sbírek:

- květen – srpen 2010) - **Vítáme Vás na Valašsku** – výstava prezentující VMP (fotografie, sbírky) v partnerském muzeu – Gornoslazski Park Etnograficzny v Chorzowe (Polsko).
- březen – duben - **Homo Faber** – putovní výstava prezentující jednotlivé Nositele tradice lidových řemesel, ve spolupráci s NÚLK ve Strážnici.
- duben – srpen – **Řezbář Gajda** – výstava z tvorby lidového řezbáře, realizováno jako výstup projektu V a V.
- srpen – **Baran ve fotografiích** – výstava slovenského fotografa, který se zaměřuje na duchovní a sociální kulturu, realizováno ve spolupráci s Obcí Slovákov v ČR.
- srpen – září – **Na pasekách nehoří** – fotografická výstava Martina Tůmy a Jakuba Skokana zachycující činnost dobrovolných hasičů, vernisáž v rámci programu Hasičská neděle.
- prosinec 2010 – únor 2011 – **Zuzanka, pomoz boze ráno vstát**, fotografická výstava Daniely Kaprálové zachycující život na východním Slovensku v rusínském regionu v okolí Svidníku.

V expozicích VMP je celkem instalováno 4226 sbírkových předmětů různé povahy, které procházejí každoroční kontrolou při předávání a následném podzimním přebírání expozičních areálů od provozního úseku.

V rámci úkolu zadaného VMP ze strany MKČR byly činěny kroky k doplnění informací pro tzv. vizualizaci CES (charakteristika sbírky, výběr fotografií sbírkových předmětů).

Pravidelnou součástí prezentace byla také v roce 2010 spolupráce nejen s domácími periodiky, ale také s rozhlasem (Čro Ostrava, Olomouc, Brno) a televizí (TV Beskyd, ČT Praha, ČT Ostrava).

4.2 ODBORNÁ A VÝZKUMNÁ ČINNOST

Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm realizuje v rámci své odborné činnosti několik výzkumných projektů, které jsou zaměřeny na shromáždění dokumentace k uceleným sbírkovým fondům, zvykoslovným příležitostem, tradičnímu způsobu zaměstnání obyvatel Valašska a Těšínska i dokladům lidové architektury ve sběrné oblasti muzea. Shromážděné informace jsou využívány při doprovodných programech v rámci Valašského roku, demonstracích zemědělských a řemeslných činností, doplňování stávajících a budování nových expozic a k odborné publikační činnosti.

GRANTOVÉ ÚKOLY ORNK MK ČR

V roce 2010 řešili odborní pracovníci VMP grantový úkol ORNK MKČR:

1. Vydání publikace PhDr. Doc. Ludvíka Kunze, CSc. – Lidové hudební nástroje Moravy (3. etapa; odpovědný řešitel Mgr. Radoslav Vlk, Ph.D.)

Publikační činnost Valašského muzea v přírodě

V roce 2004 zahájilo Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm dlouhodobý vydavatelský projekt, jehož účelem je zpřístupnění základních agrárně-historických a etnografických prací nestora středoevropské etnografické vědy doc. Ludvíka Kunze pro odbornou i laickou veřejnost. Základní knižní řada byla pojmenována Rolnictví na východní Moravě od baroka do II. světové války a doposud se v jejím rámci podařilo vydat čtyři svazky: Obilní jámy (2004) a Rolnický chov ovcí a koz (2005), Osedlý rolník (2006) a Společenstvo vesnice (2007), Nástroje lidové hudby v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I. (2008), Nástroje lidové hudby v Čechách, na Moravě a ve Slezsku II. (2009).

Jednotlivé svazky edice jsou koncipovány coby propracované sondy do dílčích témat z dějin moravského venkova, jejichž prostřednictvím by měly být v souhrnu představeny základní principy fungování venkovských společenstev a tradičního rolnického hospodaření, včetně postižení zásadních proměn, jimiž moravský venkov procházel od poloviny 19. století.

Dobrý pozorovatelský talent, důkladná znalost reálií, bezprostřední kontakt s četnými informátory, z nichž mnozí pamatovali stav ještě z druhé poloviny 19. století, znalost sbírkových fondů muzeí, ale také mnohaletá spolupráce se znamenitým výtvarníkem a autorem dokumentárních kreseb prof. Karlem Langrem – to vše přispělo v uplynulých desetiletích ke vzniku hodnotných a na informace hutných textových materiálů doc. L. Kunze.

Zatímco přípravných prací na vydání prvních dvou svazků se mohl ještě bezprostředně účastnit, uprostřed příprav třetí knihy – Osedlého rolníka – doc. L. Kunz zemřel (20. 5. 2005). Rozpracovanost rukopisu i dostatek podkladových materiálů však umožnily navzdory této nepříznivé události text dokončit a zpracovat k vydání. Redakční tým se mohl při dokončování textů opřít nejen o četné, dříve již publikované, dílčí studie, ale i rozsáhlý soubor poznámek a excerpt z pozůstalosti doc. Kunze. Rukopis se podařilo také rozšířit o další obrazový materiál.

Rukopisy – Lidové hudební nástroje

Přestože prvotní základ textů doc. L. Kunze k problematice lidových nástrojů a jeho pojmosloví vznikal v průběhu celé druhé poloviny 20. století (čemuž ostatně odpovídá i jazyk užívaný autorem), hodnota informací, které přináší, vedla redakční tým i vydavatele k jednoznačnému rozhodnutí o jeho nynějším zpřístupnění v tištěné formě.

Nikomu z dnešních badatelů se totiž již nepodaří být svědkem razantních proměn a využití hudebních nástrojů v rámci sociální a duchovní kultury moravského venkova, jak se to naskytlo doc. L. Kunzovi. Jeho texty tak již dnes můžeme vlastně považovat za cenný pramenný materiál, pro nějž zúročil nespočet zážitků, výpovědí pamětníků i postřehy z terénu.

Vydání publikace PhDr. Doc. Ludvíka Kunze, CSc. – Lidové hudební nástroje Moravy (III. etapa)

Rukopis publikace, která svým charakterem odpovídá encyklopedii, obsahuje 600 stran textu a je doplněna dalšími 450 stranami nákresů a vyobrazeními. Na základě těchto skutečností se redakční tým rozhodl rozdělit publikaci na 4 svazky – encyklopedického členění

- v roce 2008 byl vydán 1. díl s encyklopedickými hesly A, B, doplněn o instrumentáře české lidové hudby, rejstřík a literaturu (ISBN 978-80-87210-15-4)
- v roce 2009 2. díl s encyklopedickými hesly C – H (ISBN 978-80-87210-19-2)
- v roce 2010 3. díl s encyklopedickými hesly Ch – O (ISBN 978-80-872-21-5)
- v roce 2011 4. díl s encyklopedickými hesly P – Ž (v přípravné fázi)

V roce 2010 byla pro publikování zpracována rozsáhlá řada encyklopedicky zpracovaného textu – Ch – P (3. díl). Vzhledem k významu díla doc. L. Kunze a

ke kvalitám rukopisu je publikace zpracována na 212 stranách a doplněna 213 doprovodnými perokresbami autora PhDr. Karla Langera.

Současně s touto prací bylo pokračováno s překlady hesel s vazbou na doprovodný obrazový materiál, tak aby všechna doprovodná vyobrazení lidových hudebních nástrojů byla opublikována ve 4. závěrečném díle v tzv. překladovém rejstříku, který bude uzavírat celou vydanou rukopisnou čtyřdílnou edici s problematikou organologie na území Čech, Moravy a Slezska.

Řešitelský tým

Za Valašské muzeum v přírodě byl zvolen řešitelem náměstek pro odbornou činnost – Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D., který zodpovídal za účelové čerpání dotace a zajištění grafických a tiskařských prací.

Velký dík patří především paní Ivetě Eclerové, která na problematice zpracovávání rukopisů Doc. L. Kunze s muzeem spolupracuje již od roku 2003. Iveta Celerová je dcerou významného etnografa, který se svou prací zasloužil o rozvoj a výstavbu Valašského muzea v přírodě, pana PhDr. Karla Langra. Právě PhDr. K. Langer úzce spolupracoval, především jako grafik s Doc. L. Kunzem. Díky této spolupráci byl obsáhlý výzkum na poli etnografickém obohacen nesčetným množstvím do detailu propracovaných perokreseb reálií ze všedního života obyvatel regionu Valašska.

Shoda náhod vedla, že právě Mgr. Iveta Eclerová se stala dlouholetou spolupracovnicí Doc. Kunze. Díky ní se podařilo postupně zpracovávat rukopisy z pozůstalosti pana Doc. L. Kunze.

Čerpání finančních prostředků

Požadovaná dotace pro 3. etapu byla účelově čerpána dle rozhodnutí **č. 46-10501/2009-LK/ORNK:**

- grafické zpracování a tisk publikace
- překlady

Zhodnocení 3. etapy projektu

Práce L. Kunze představuje výsledek mnohaletého základního výzkumu. Jedná se o součást celoživotního díla nestora české, ale také středoevropské etnologie. Skladba hesel je promyšlená, obsahuje název nástroje ve spisovné, dialektologické, hovorové řeči, údaje o konstrukci a stavitelích nástrojů. Publikace je doplněna 213 doprovodnými perokresbami a fotografiemi. Můžeme říci, že v současné době v české odborné literatuře bude tato práce svou hodnotou ojedinělá.

2. Radosti a strasti našich předků (odpovědný řešitel: Bc. Helena Cviková)

Program byl určen pro předem objednané skupiny, které nastupovaly **dle stanoveného časového harmonogramu:** 8.00, 9.30, 11.00, 12.30, 14.00 hodin.

Cíl programu: Získání poznatků o některých tradičních zemědělských plodinách na Valašsku a jejich využití v lidové stravě v dřívějších dobách a dnes a vaření vybraného pokrmu. Na závěr rekapitulace nových poznatků formou pracovního listu.

Průběh programu: Program se uskutečnil ve dvou objektech muzea, v areálu Mlýnské doliny ve vodním mlýně a v Živém domě.

V první části programu - ve mlýně předvedl mlynář dětem ukázkou mletí mouky na vodním mlýně, popsal mechanismus a ukázal pomůcky, které mlynář potřebuje ke své práci. V další místnosti mlýna - v jizbě čekala na skupinu hospodyně s pekařem. Zde děti viděly, jak se zadělává těsto a peče chleba v chlebové peci. Hospodyně vysvětlila tradiční postup při pečení, včetně používaných surovin, nádob a pomůcek, způsob vytápění pece a na závěr děti dostaly ochutnat čerstvě upečený chleba.

Ze mlýna pokračovala skupina do Živého domu, kde probíhala druhá část programu. Na začátku jsme se krátce zabývali výkladem o tradičních zemědělských plodinách (obiloviny, pohanka, zelenina, ovoce, lesní plodiny), způsobech jejich zpracovávání a využití při přípravě tradičních valašských jídel v minulosti a dnes. Hlavním úkolem účastníků byla příprava, vaření a pečení některých vybraných pokrmů. Účastníci programu si podle receptu vybrali předem nakoupené potraviny a uvařili zadané jídlo. Bylo zde zařazeno také pečení a zdobení perníčků jako součást přípravy před Vánocemi.

Pro každou skupinu byly vytištěné recepty s postupem práce jak jídlo uvařit, které měli účastníci k dispozici. Přítomné lektorky pomáhaly dětem radou i praktickou pomocí, bylo-li potřeba. Potraviny pro vaření byly nakoupeny předem v potřebném množství, podle jídelníčků plánovaných na jednotlivé dny. Zároveň bylo pořízeno nádobí a pomůcky potřebné k vaření, kterými se vybavila kuchyně v Živém domě. Vybavení bude používáno při dalších programech tohoto typu.

Pracovali jsme se žáky v menších skupinkách, tj. max. 10 - 12 dětí. Byl to námi doporučený počet, ale některé skupinky byly na žádost učitelů větší, až 18 dětí, důvodem byla neochota dělit třídu na menší skupiny. Práce s větší skupinou byla poněkud obtížnější, vzhledem k omezenému prostoru jedné místnosti, ale přesto se vše zvládlo bez problémů. Každá skupina byla dále rozdělena na tři menší skupinky, z nichž každá vařila jiné jídlo. Vařili jsme polévky, pohankovou kaši na různé způsoby, valašské zelí, bramborové placky, smažili jsme beléšky (tj. smažené kynuté pečivo), perníčky, aj. Uvařené pokrmy jsme všichni společně ochutnali a děti provedly úklid nádobí a stolů tak, aby byl prostor připraven pro další skupinu, která plynule navazovala na předchozí. Děti pracovaly většinou se zájmem, i ty, které zpočátku váhaly, se v průběhu vaření zapojovaly do činností. Z výsledku měly radost, především když se jídlo podařilo uvařit dobře a chutnalo jim i spolužákům.

Na závěr programu účastníci zrekapitulovali nové poznatky vyplněním pracovních listů s otázkami k tématu lidové stravy (vše bylo v průběhu programu zmíněno ve výkladu). Učitelé jsme požádali o vyplnění krátkého dotazníku, v němž se vyjadřovali ke zvolenému tématu, způsobu prezentace, obsahové a časové náročnosti pro žáky a případně sdělovali jiné připomínky či podněty pro další programy. Jejich hodnocení bylo kladné, učitelé oceňovali dobře zvolené téma, zajímavý a pro žáky přínosný způsob prezentace, přiměřenou obsahovou i časovou náročnost, příjemný a vstřícný přístup lektorů k žákům (viz. vyplněné dotazníky Hodnocení pro učitele).

Účast na programu: Programu se během 4 dnů zúčastnilo 225 žáků z 5. - 8. tříd ZŠ, po 5 skupinách denně podle stanoveného harmonogramu.

Řešitelský tým: Program zajišťovalo 9 pracovníků, z toho 5 externích (mlynář, pekař, hospodyně, 2 perníkářky - pečení a zdobení perníčků) a 4 pracovníci VMP (hospodář, 3 lektorky při vaření a výkladu o tradičních plodinách).

Výukové materiály: Pracovní list a receptářík Co vařily naše babičky.

Zkušenosti a postřehy: Program byl docela časově náročný, zvláště v Živém domě, kde jsme vařili. Je potřeba zvážit, zda příště využít dva objekty muzea a prodloužit program o cca 30 minut nebo realizovat program pouze v Živém domě. Ušetřil by se tak čas, potřebný na přechod z jednoho objektu do druhého, který u některých skupin při vaření trochu chyběl.

Celkově proběhl program v dobré atmosféře a bez problémů. Spolupráce se všemi spolupracovníky byla velmi dobrá, každý plnil odpovědně svoji funkci na programu.

VĚDA A VÝZKUM

1. Ověření možností hubení hmyzu poškozujícího knihovní a muzejní sbírky s využitím víceúčelové vakuové komory a bezkyslíkového boxu

V roce 2010 pokračovalo třetím a posledním rokem řešení projektu MK Zpřístupnění a ochrana kulturních, uměleckých a vědeckých zdrojů, podprogramu Integrované interaktivní zpřístupnění kulturního dědictví s názvem *Ověření možností hubení hmyzu poškozujícího knihovní a muzejní sbírky s využitím víceúčelové vakuové komory a bezkyslíkového boxu* (Possibilities of insecticide methods for library and museum collections with use of multifunctional vacuum chamber and oxygen-less box.) - identifikační kód DC08P02OUK009.

Vzhledem k rozhodnutí provést další technické úpravy bezkyslíkového boxu posílána úzká spolupráce SU a VMP s cílem optimálně využít dostupné

finanční prostředky. Základního cíle – zjednodušit sestavení a ovládání boxu se tak podařilo dosáhnout bez potřeby navýšení rozpočtu.

Bylo provedeno utěsnění dveří pomocí jednoduchých a levných přídavných zámků, vyrobených dle návrhu řešitelů. 12 kusů zámků umístěných rovnoměrně po celém obvodu rámu dveří zcela spolehlivě udrží vnitřní mírný přetlak na dveře vznikající v průběhu procesu ošetření sbírek. Vnitřní prostor boxu byl částečně zateplen izolačními PE deskami, čímž byla snížena rychlost změny teploty v boxu a zlepšena možnost udržení optimální úrovně RV atmosféry v boxu. Z důvodu měření obsahu kyslíku byla vyrobena nová měřicí cela-průchodka připojitelná na stěnu boxu. Podél dolního okraje boxu bylo instalováno těsnění z PVC hadice, která byla osazena mezi stěnu boxu a železné závaží z L profilů; po přifouknutí dusíkem, dokonale přitlačí stěnu boxu k základnímu rámu čímž se nepochybně snižuje riziko netěsností. Provedené utěsnění dveří a spodního okraje boxu přineslo výrazné snížení ztrát. Díky tomu bylo upuštěno od dalších, konstrukčně náročnějších řešení, jelikož naším cílem je, aby aparatura byla ve svém konečném provedení snadno konstruovatelná i v menších muzeích.

V rámci úprav aparatury bylo zdokonaleno zvlhčování dusíku vycházejícího z minitanku do boxu. Dále byl instalován oxymetr, který lze připojit k softwarovému řízení chodu aparatury přes PC (upgrade) a byl umístěn na vstup dusíku do boxu; propojení je funkcí, nicméně testování bude probíhat ještě další rok. Byl pořízen elektromagnetický ventil, který reguluje průchod dusíku z minitanku přímo do boxu nebo probubláním přes vodu v promývačce. Tím lze účinně regulovat úroveň RV v boxu. Tento ventil je zapojen do aparatury a připojen k softwarovému řízení chodu aparatury přes PC. Tímto způsobem se automatizuje i tato část řízení.

Proběhlo celkem 5 testovacích cyklů, při 3 z nich se ošetřovalo dřevo a proutí s aktivním biologickým napadením, v posledním cyklu i textilní předměty.

Díky dosaženým výsledkům bylo možno připravit návrh metodiky "*Ošetřování muzejních předmětů v bezkyslíkovém boxu za pomoci řízené atmosféry (dusík)*", která umožní aplikaci výsledků do běžné praxe. Výsledky projektu byly taktéž prezentovány na IV. Mezinárodní konferenci konzervátorů ve Szreniawe v Polsku, která se konala v prostorách Musea Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożwyczego w Szreniawie za podpory polského komitétu ICOM.

2. Tradice řemeslné rukodělné výroby na Valašsku a Těšínsku – identifikace, dokumentace, prezentace

Časový rámeček zprávy a personální zajištění

Předkládaná průběžná zpráva o realizaci grantového projektu *Tradice řemeslné a rukodělné výroby na Valašsku a Těšínsku – identifikace,*

dokumentace, prezentace sumarizuje aktivity vykonané v 1. – 11. měsíci roku 2010, kdy běžel projekt se souhlasem Odboru regionální a národnostní kultury s řešiteli Mgr. Barborou Jarošovou a Mgr. Petrem Lidákem.

Naplňování cílů projektu

Realizovaný projekt výzkumně – dokumentačního charakteru zahrnuje identifikaci jevů tradiční řemeslné a rukodělné výroby na Valašsku a Těšínsku ve sběrné oblasti Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Obsahová náplň vychází z praktického naplňování Koncepce účinnější péče o tradiční lidovou kulturu schválenou usnesením vlády České republiky ze dne 11. července 2003. Projekt zahrnuje identifikaci různých fází historického vývoje tradiční rukodělné práce ve vymezeném regionu (v průběhu více než jednoho století). Jeho bezprostřední součástí je i postižení současné podoby řemeslné a domácí výroby na Valašsku a Těšínsku, včetně prezentace současných nositelů těchto kulturních tradic v regionu.

V průběhu měsíců leden až listopad 2010 pokračovaly aktivity zahájené v předchozích letech ve sféře historicko - archivního průzkumu v archivních fondech Státního okresního archivu ve Vsetíně a v Brně (téma zpracování perleti), Uherském Hradišti (téma soukenictví a výroba sukna) a také v archivu Valašského muzea v přírodě (téma Košíkářská škola, texty k výstavě *Pilně živnosti si dobývají*), včetně zde deponovaného archivu zrušeného ÚLUV a v etnografickém archivu Muzea regionu Valašsko. Tyto archivní průzkumy už ale nebyly tak rozsáhlé, spíše se jednalo o doplnění stávajících informací. Pokračovala také průběžná dokumentace historie rožnovské Košíkářské školy z poslední třetiny 19. století a první třetiny 20. století. Toto bylo prováděno v nezpracovaném fondu archivu Valašského muzea v přírodě (soukromá korespondence B. Kramoliše a další archiválie).

Druhým důležitým informačním pilířem pro získávání podkladových materiálů se stal terénní výzkum průběžně prováděný u řemeslníků a pamětníků v jednotlivých obcích vymezeného regionu. Zároveň řešitel připravoval po stránce metodické i obsahové týdenní program terénního výzkumu pro studenty Masarykovy univerzity v Brně, kteří byli v měsíci srpnu zapojeni jako externí terénní dokumentátoři do řešení dílčích úkolů. Letošním tématem bylo Soukenictví a výroba sukna. Studenti byli vysláni do dvou lokalit: Prostřední Bečva a Nový Hrozenkov, kde probíhal samotný výzkum u pamětníků a na místech původních soukenických valch. Díky studentům bylo toto téma rozpracováno, získali jsme hodnotné informace, nákresy a fotografie a studenti tak pomohli ke komplexnějšímu náhledu na daný problém. Bezprostřední součástí terénního výzkumu přímo u pamětníků či vlastníků valch bylo pořízení obrazové dokumentace, zjištění současného stavu (lokality byly zdokumentované v 60. letech 19. století), případně byly získané informace doplněním k již známým faktům.

V letošním roce proběhlo, loni odložené, setkání Nositelů tradic. Toto setkání proběhlo při programu *Za robotů* na dědinu dne 4. září 2010. Pozvání Nositelé

tradic byli zapojení do programu, kde předváděli své dovednosti, nebo se prezentovali veřejnosti. Setkání bylo zakončeno společnou večeří.

Aktivity a výstupy

Většina aktivit realizovaných v roce 2010 (měsíce I. – XI.) plynule navazuje na činnosti roku 2009. V roce 2009 byl projekt několikrát upravován dodatky:

- **(Dodatek č. 3:** Ve smyslu ustanovení článku 11 smlouvy se mění příloha č. II. V části D-Kontroly, článek 19 odst. 4 v části „podle vyhlášky č. 64/2002 sb..“, která nově zní „podle vyhlášky č. 416/2004 Sb.“
- **Dodatek č. 4:** V příloze I smlouvy v části osobních údajů a v části III. A IV. se doplňuje další řešitel a údaje o něm – podle přílohy, která je nedílnou součástí tohoto dodatku. V příloze I smlouvy v části V. Popis projektu se počáteční text v části Cíle a text v časovém rozvržení pro období 2009-2010 se upravuje dle příloh, které jsou rovněž nedílnou součástí tohoto dodatku.
- **Dodatek č. 5:** řeší navýšení financí na 2.157.000 Kč
- **Dodatek č. 6:** V příloze I smlouvy v části VI. 1.2 (Mzdy (platy) účelové) se mění údaje takto: Drápala Daniel se nahrazuje Jarošová Barbora pro roky 2008,2009,2010,2011, údaj rodného čísla se vypouští, Michalička Václav se nahrazuje Lidák Petr pro roky 2009, 2010,2011.)

Přesto práce na cílech a výstupech projektu kontinuálně pokračovala i v roce 2010 a bude pokračovat v následujícím roce realizace projektu.

Databázový soubor lidových řemeslníků, jehož zpracování proběhlo v průběhu prvního roku realizace projektu, byl dále aktualizován, podařilo se rozšířit databázi na současný počet 372 personálních listů. V letošním roce již nebylo přidáno tolik výrobců, protože oblast řešení projektu je již značně prozkoumána a zjištění výrobci jsou v databázi už uvedeni = **výsledek dosažený a uplatněný; v průběhu dalších let bude databáze dále doplňována**

Pokračoval výzkum k tématu Košíkářské školy v Rožnově pod Radhoštěm. V archivu Valašského muzea byl procházen nezpracovaný fond, který obsahuje korespondenci, fotografie, tisky a další podrobnosti ke košíkářské škole. Průběžně byly nacházeny nové skutečnosti. Navázal se kontakt s městem Morkovice – Slížany, kde košíkářská škola přečkala do 50. let 19. století a, kde také vyučoval zakladatel rožnovské školy B. Kramoliš. Zdejší spolupráce spočívala v kontaktu s košíkáři, v seznámení se podrobněji s technikami, materiálem a nářadím. Také zde byly typy košíků vyfotografovány (košíky byly do Morkovic – Slížan zapůjčeny z Muzea Kroměřížska) a budou použity v katalogu košíkářské školy. Vyfotografovány byly také typy košíků ze sbírek Valašského muzea v přírodě a z Muzea regionu Valašsko. Pokračovalo se v archivním bádání k tématu Výroba sukna na Valašsku a soukenická produkce. Studium probíhalo v archivu Valašského muzea a ve Státním archivu v Uherském Hradišti (zjištěné informace ke

zpracování sukna, tereziánské patenty k soukenické produkci apod.). Tento průzkum byl podpořen terénním výzkumem ve vybraných obcích (viz výše).

Byl realizován výzkum současných výrobců, kteří se věnují tradičním technologiím. S těmito výrobci byly dělány rozhovory a pořizovány fotografie. Výrobci již byli zapojeni do prezentačních aktivit Valašského muzea v přírodě a v této spolupráci se bude pokračovat i v příštích letech. Jedná se o košíkáře Chumchala a Adámka a ošatkáře Filu. Výrobci byli zařazeni do databáze. = **výsledek dosažený a dosud neuplatněný**

V rámci realizace odborného katalogu, který je podporován archivním průzkumem, byly půjčovány a fotografovány figurky Karla Langra, probíhala grafická úprava fotografií, která vyústila ve vydání katalogu Hračky z Nového Hrozenkova. Historie zaniklé výroby. Publikace je výsledkem terénního výzkumu v obci, studia archivních pramenů, literatury, ale také hmotných dokladů – sbírek z pěti našich muzeí, které byly za účelem tvorby katalogu zdokumentovány. Je rozdělena na dvě části. Úvodní studie mapuje produkci ve své době ojedinělých hraček, které se vyráběly v Novém Hrozenkově v období 2. světové války a následně také v 50. letech 20. století podle kresebných návrhů prof. Karla Langra. Do této části byla zařazena i odborná studie doc. PhDr. Aleny Křížové, která přináší zcela jiný pohled na tyto hračky z hlediska užitého umění a uměleckých řemesel v daném období.

Na textovou část navazuje obrazová příloha – katalog výtvarných návrhů prof. Karla Langra, které zapůjčila z pozůstalosti jeho dcera Iveta Eclerová. Doplněním je pak katalog sbírek z pěti našich muzeí (Národní muzeum v Praze, Moravské zemské muzeum v Brně, Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, Muzeum regionu Valašsko ve Vsetíně a Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm). U každého sbírkového předmětu je uveden katalogový záznam. Kniha je opatřena rejstříkem, anglickým a německým resumé. = **výsledek dosažený a dosud neuplatněný**

Bylo realizováno natáčení odborného dokumentu na DVD: Vít Kašpařík – koncovky, fujarky, grumle a další hudební nástroje. Dokument se natáčel ve Velkých Karlovicích, Strážnici, Jarcové, Růžďce a na dalších místech. V roce 2010 bylo DVD vydáno. = **výsledek dosažený a dosud neuplatněný**

Řešitelé začali připravovat realizaci výstavy Pilně živnosti si dobývají..., která bude prezentována v roce 2011. Byl vybrán přesný obsah výstavy a s ním korespondující sbírkové předměty. Výroba jednotlivých rozpracovaných předmětů byla zadaná konkrétním výrobcům. Vytiskly se velkoformátové fotografie a nechal se zhotovit podkladový papír pod fotografie a texty. Řešitelé navštívili Národní filmový archiv, kde vybrali krátké filmy pro promítání na budoucí výstavě. Také je zadané grafické zpracování pracovních listů.

Byl zrealizován experiment výroby sukna ve Valašském muzeu v přírodě. Příprava experimentu probíhala již v zimě v roce 2009. Experiment probíhal po

částech při jednotlivých programech v muzeu (předání vlny: program Vánoce na dědině, prosinec 2009; zpracování vlny a tkaní vlny na stávkou: Jaro na dědině, červen 2010; valchování: Rybářský výlet, Výlet do mlýnské doliny, srpen 2010). Hlavní část experimentu, tedy valchování, probíhalo dva dny. Valchovala se vlněná látka utkaná v muzeu a látka zakoupená z Muzea Valašskokloboucka, utkaná na programech v tamějším muzeu. Experiment byl zdařilý a jeho výsledky byly prezentovány na konferenci ve Vysokém Mýtě.

Průzkum Košíkářské školy je již dostatečný a proto se začalo s přípravou a realizací samotného katalogu. Jednotlivé typy košů byly vyfotografovány, s firmou byla dohodnuta grafická úprava a schéma katalogu, řešitelé začali s psaním textů do katalogu. Výstupem bude katalog na CD, který bude vydán v roce 2011.

V letošním roce byla opět zadávána témata ke zhotovení kreseb. Kvůli rozběhnutí realizace katalogu košíkářské školy, byly zadány kresby náradí, materiálů a postupů výroby košů.

Získané poznatky byly prezentovány formou odborných studií a statí v etnograficky orientovaných časopisech a sbornících (jsou uváděny pouze ty, které nebyly zahrnuty již do předchozích zpráv, případně v ní byly vedeny jako výsledky dosažené, ale dosud neuplatněné). Na konci zprávy jsou připojené kopie výsledků uplatněných. Připojuji také výsledky, které ještě nebyly uplatněné z neznámých důvodů (jazykové korektury proběhly) od bývalého řešitele grantu Mgr. Václava Michaličky. Tyto příspěvky byly napsané v době, kdy grant řešil a mají tedy právo být v grantu uváděny. Za zdržení při vydání již nejsme zodpovědní a proces nemůžeme ovlivnit.

- ▶ **Michalička, V.:** *Role of the Hoof Fungus in the West Carpathians and a reconstruction of the technology of processing the fungus.* Ethnologia Actualis Slovaca 2008, v tisku = **výsledek dosažený a dosud neuplatněný**
- ▶ **Michalička, V.:** *Rekonstrukce několika zaniklých tradičních technologií ve Valašském muzeu v přírodě.* Museum Vivum. Sborník Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm III. – IV., Rožnov pod Radhoštěm 2007 – 2008, s. 69 - 75. = **výsledek dosažený a dosud neuplatněný**
- ▶ **Jarošová, B.:** *Papučářství, téměř zaniklá rukodělná výroba.* Museum Vivum. Sborník Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm III. – IV., Rožnov pod Radhoštěm 2007 - 2008, s. 27 - 38. = **výsledek dosažený a dosud neuplatněný**
- ▶ **Jarošová, B.:** *Košikářství a košíkářská škola v Rožnově pod Radhoštěm.* Zlaté listy řemesel II., č. 3, Pelhřimov 2010, s. 13 – 15. = **výsledek dosažený a dosud neuplatněný**
- ▶ **Lidák, P.:** *Výroba hraček v Novém Hrozenkově. Příspěvek k dokumentaci tradičních řemesel a podomácké výroby v obci.* Museum Vivum. Sborník Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod

Radhoštěm III. – IV., Rožnov pod Radhoštěm 2007 - 2008, s. 40 - 51. = **výsledek dosažený a dosud neuplatněný**

- ▶ **Lidák, P.:** *Augustin Krystyník. Nositel tradice lidových řemesel.* Valašsko 25, 2010, v tisku = **výsledek dosažený a dosud neuplatněný**
- ▶ **Lidák, P.:** *Hračky z Nového Hrozenkova. Historie zaniklé výroby.* Rožnov pod Radhoštěm 2010, 126 s. = **výsledek dosažený a dosud neuplatněný**

V letošním roce řešitelé grantu prezentovali výsledky projektu na několika konferencích. Konference v rámci Veletrhu muzeí na téma řemesla v muzeích, dále konference ve Zlíně, ve Vysokém Mýtě, v Szentendre v Maďarsku a v Pribylině na Slovensku.

- ▶ **Jarošová, B.:** *Nositelé tradice a jejich propagace v rámci programů a projektů Valašského muzea v přírodě. Muzea a prezentace tradičních lidových řemesel,* Muzeum Vysočiny Třebíč, 25. – 26. května 2010.
- ▶ **Jarošová, B.:** *Ověření technologie valchování sukna v praxi.* Vesnické technické objekty 2010, Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě, 11. – 13. října 2010.
- ▶ **Jarošová, B.:** *Současná výroba tradiční lidové obuvi na Valašsku.* Obuv v historii, Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, 12. – 14. října 2010.
- ▶ **Jarošová, B.:** *Výroba a výzdoba pšfal na Valašsku v minulosti a dnes.* Pracovní seminář: Výrobné postupy a výzdobné techniky v uměleckém projevu pastierskej kultúry, Muzeum liptovském dediny v Pribylině, 18. - 19. listopadu 2010.
- ▶ **Lidák, P.:** *Účast řemeslníků na programech ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.* Muzea a prezentace tradičních lidových řemesel, Muzeum Vysočiny Třebíč, 25. – 26. května 2010.
- ▶ **Lidák, P.:** *Presentation of crafts in the Open-Air Wallachian Museum.* Lifelong Learning at the Open Air Museum, Hungarian Open Air Museum v Szentendre, 22. – 25. září 2010.
- ▶ **Lidák, P.:** *Využití hub v tradiční lidové výrobě na Valašsku.* Mezinárodní konference na téma: Hubárske praktikum, Slovenské muzeum ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši, 28. – 30. září 2010.
- ▶ **Lidák, P.:** *Valašské vypalované hračky.* Pracovní seminář: Výrobné postupy a výzdobné techniky v uměleckém projevu pastierskej kultúry, Muzeum liptovském dediny v Pribylině, 18. - 19. listopadu 2010.

Nákladové položky

Výdaje spojené s realizací grantového projektu bezprostředně korespondují s výše uvedenými aktivitami. Vzhledem k průběžnému čerpání a dlouhodobosti čerpání jednotlivých položek, bude možné sestavit kvalifikovanou účetní uzávěrku za měsíc I. – XI. Na konci prosince 2010,

vyúčtování XII. Měsíce bude dodáno na začátku roku 2011 (z důvodů čerpání peněz ještě v průběhu prosince – předvádění výroby na programu, odevzdávání zpráv z terénního výzkumu studentů).

- ▶ materiálové položky byly čerpány především v souvislosti s terénními výzkumy a s nimi spojenými výstupy a dále na realizaci výstavy *Pilně živnosti si dobývají*.
- ▶ cestovné pokrývalo potřeby řešitele a spouřešitele při terénním a historicko-geografickém archivním výzkumu, případně při prezentaci projektu na domácí půdě i v zahraničí;
- ▶ v průběhu sledovaného období bylo pro potřeby řešitelského týmu i zájemců při studiu na tzv. badatelském místě pořízeny knihy s tematikou tradičních řemesel (evidovány v knihovně Valašského muzea v přírodě);
- ▶ mzdové náklady byly čerpány jednak pro dva určené pracovníky řešitelského týmu (B. Jarošová a P. Liďák), jednak pro externí spolupracovníky (formou OON) podílejících se na dílčích aktivitách.

PUBLIKAČNÍ ČINNOST

VMP pokračovalo také v roce 2010 v tradici vydávání doprovodných textů pro jednotlivé programy Valašského roku 2010 (tz. skládačky), jejichž témata bylo zvykosloví, zpracování tradičních materiálů a také zemědělské hospodaření.

V rámci vydavatelské činnosti byly v roce 2010 publikovány:

- Kunz, L.: Lidové hudební nástroje Čech, Moravy a Slezska. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010 (3 díl, Ch – Q), ISBN 978-80-87210-21-5.
- Habustová, M.: Vaškova hospoda. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. ISBN 978-80-87210-31-4.
- Liďák, P.: Hračky z Nového Hrozenkova, historie zaniklé výroby. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. ISBN 978-80-87210-30-7.
- Cviklová, H. a kol.: Valašská dědina. Průvodce po areálu Valašské dědiny. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. ISBN 978-80-87210-20-8.
- Cviklová, H. a kol.: Wallachian village. Průvodce po areálu Valašské dědiny. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. ISBN 978-80-87210-26-0.
- Cviklová, H. a kol.: Walachisches dorf. Průvodce po areálu Valašské dědiny. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. ISBN 978-80-87210-27-7.
- Liďák, P. a kol.: Mlýnská dolina. Průvodce po areálu Mlýnské doliny. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. ISBN 978-80-87210-22-2.
- Liďák, P. a kol.: Mill valley. Průvodce po areálu Mlýnské doliny. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. ISBN

978-80-87210-28-4.

- Lidák, P. a kol.: Mühletal. Průvodce po areálu Mlýnské doliny. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. ISBN 978-80-87210-29-1.
- Šuleř, Ol., Koukal, V., Vlk, R.: Vítajte ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. ISBN 978-80-87210-23-9.

V rámci vydavatelské činnosti byly v roce 2010 publikovány multimediální prezentace:

- Mlýnská dolina. DVD. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. Verze CZ.
- Mill valley. DVD. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. Verze AN.
- Mühletal. DVD. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. Verze NJ.
- Mlýnská dolina. DVD. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. Verze pro sluchově postižené.
- Valašská dědina. DVD. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. Verze CZ.
- Wallachian village. DVD. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. Verze AN.
- Walachisches dorf. DVD. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. Verze NJ.
- Valašská dědina. DVD. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm 2010. Verze pro sluchově postižené.

Výběr publikační činnosti odborných pracovníků:

- Cviklová, H.: Edukační činnost ve Valašském muzeu v přírodě. In: Museum vivum 6, 2010. ISSN 1803-1358 – v přípravě.
- Jarošová, B.: Tesařské náradí a vzniklý obrázkový katalog nástrojů. In: Museum vivum 6, 2010. ISSN 1803 – 1358 – v přípravě.
- Kramolišová, Š.: Změna expozice objektu „Fojtství z Lidečka“ v areálu Valašské dědiny ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. In: Museum vivum 6, 2010. ISSN 1803-1358 – v přípravě.
- Lidák, P.: Augustin Krystyník. Nositel tradice lidových řemesel. Valašsko 25, 2010, č. 2, s. 45. ISSN 1212-3382.
- Lidák, P.: Trojanovice. Nová expozice lesního dělníka a domácího tkalce v Mlýnské dolině. In: Museum vivum 6, 2010. ISSN 1803-1358 – v přípravě.
- Románková E.: Výroční obyčejový cyklus na Rusavě. In: Rusava a Daniel Sloboda. Brno: Muzejní a vlastivědná společnost, 2011, s. 97-104. ISBN 978-80-7275-082-5 – vyšlo až v roce 2011.
- Tichá, J.: Evangelický toleranční kostel z Huslenek. Rekonstrukce historické podoby původního objektu a jeho realizace ve Valašském muzeu v přírodě. In: Museum vivum Supplementum, 2010, ISBN 978-80-87210-35-2, ISSN 1803-1358 - v přípravě.

RADA PRO VALAŠSKÝ ODZEMEK

V roce 2010 zahájilo Valašské muzeum v přírodě dlouhodobý výzkum jedinečného fenoménu národní kultury – improvizovaného mužského tanečního projevu „valašský odzemek“. V únoru roku 2010 byla ve Valašském muzeu v přírodě ředitelem Vítězslavem Koukalem zřízena Rada pro valašský odzemek (dále jen RVO) – poradní orgán ředitele, jehož úkolem je zabezpečovat dokumentaci, uchování, ochranu, udržení životnosti a popularizaci tohoto jevu.

Organizace dílčích aktivit vychází ze struktury RVO, která má tři složky – etnografickou, organizační a sekci znalců a porotců. Etnografická složka sestává z etnologů a etnochoreologů a jejím hlavním úkolem je podrobná dokumentace výskytu odzemku na území Moravského Valašska. Výzkum v současné době probíhá dvěma způsoby. Kvalitativně, formou terénního výzkumu a řízených rozhovorů s pamětníky – významnými nositeli tohoto tanečního projevu, a formou dotazníku směřovaného k co nejširšímu spektru současných tanečníků. Významní nositelé současné generace budou v další fázi rovněž mapováni v rámci kvalitativního terénního výzkumu.

Další dvě sekce RVO se věnují organizaci akcí zaměřených na odzemek, především tanečních dílen jako je Škola mladých odzemkářů, kterou pořádá Valašské muzeum v přírodě ve spolupráci s Valašským folklorním sdružením, či soutěží v rámci mezinárodních folklorních festivalů Rožnovské slavnosti a Vsetínský krpec. Jedním z významných úkolů sekce znalců a porotců je dokumentace tanečních figur odzemku a obuškového (varianta odzemku tančená s obuškem) a příprava instruktážního DVD, které bude obsahovat všechny známé odzemkové figury a bude určeno především samotným mladým tanečníkům. V současné chvíli je rozpracovaný scénář a připravuje se natáčení.

Součástí shromažďování dostupných materiálů o odzemku bylo zřízení Dokumentačního centra odzemku v rámci oddělení dokumentace Valašského muzea v přírodě. Zde se ukládají veškeré písemné dokumenty, archiválie, audiovizuální a fotografická dokumentace, včetně spisové agendy RVO. Dokumenty bez rozdílu své povahy budou evidovány písemně (inv. kniha) v nově vytvořené evidenční řadě s možností elektronické evidence v systému BACH (program na zpracování a evidenci sbírkového fondu VMP), a to vytvořením speciální aplikace. Dokumenty budou digitalizovány a výsledná data budou uložena v datovém centru VMP s možností jejich dalšího informačního zhodnocení v rámci badatelských služeb VMP. Dokumentační materiály mohou být využívány badateli z řad laické i odborné veřejnosti.

Nejbližším výstupem etnografické sekce bude návrh na zapsání valašského odzemku do Seznamu nemateriálních statků tradiční a lidové kultury České

republiky a dále pak publikace dílčích výsledků dlouhodobého regionálního výzkumu tohoto jevu.

Valašské muzeum v přírodě rozvíjí také edukační aktivity, především formou tvořivých tanečních dílen pro mladé odzemkáře. V této oblasti spolupracuje s Národním osvětovým centrem v Bratislavě, s Folklorním sdružením České republiky a Valašským folklorním sdružením. V letošním roce se uskutečnil třetí ročník Školy mladých odzemkářů. Valašské folklorní sdružení připravuje Školu lektorsky a organizačně (ubytování, stravování, studijní materiály), Valašské muzeum v přírodě poskytuje především prostory, technické a finanční zázemí. Organizátoři při sestavování programu a výběru lektorů úzce spolupracují s Radou pro valašský odzemek, několik lektorů pochází přímo z jejich řad – jedná se o bývalé i současné vynikající interprety tohoto tance.

Škola mladých odzemkářů navazuje na školení a semináře, které pořádá Valašské folklorní sdružení, a které se mimo jiné zabývají výukou jednotlivých figur valašského odzemku. Cílem Školy je naučit účastníky nejenom jednotlivé taneční prvky charakteristického individuálního improvizovaného mužského tanečního projevu valašského odzemku a jeho varianty obuškového, ale především sestavit každému účastníkovi celý tanec tak, aby odpovídal jeho schopnostem. V neposlední řadě pak Škola umožňuje nácvik a předvedení odzemku nebo obuškového za doprovodu živé cimbálové muziky. Škola mladých odzemkářů je v současné době nejefektivnějším nástrojem Rady pro valašský odzemek pro předávání tohoto jevu. Nejen členové folklorních souborů, ale i zcela amatérští zájemci se mohou touto formou s odzemkem seznámit. Zkušené tanečnické se mohou díky individuálnímu přístupu lektorů v této dovednosti zdokonalit a stát se sólisty.

PÉČE O SBÍRKOVÉ PŘEDMĚTY

V roce 2010 bylo ošetřeno celkem 2 210 kusů sbírkových předmětů, z čehož je 524 kusů nových sbírkových předmětů z akvizic, 248 kusů sbírkových předmětů ošetřených v rámci příprav exponátů pro expozici Městečko pod Radhoštěm, krátkodobých výstav, zápůjček, transferů mezi depozitáři, na programy a 1438 kusů sbírkových předmětů v objektech lidové architektury v areálech VMP.

Metody konzervace

Rok 2010 byl druhým rokem na novém pracovišti ve Frenštátě pod Radhoštěm. V polovině roku byla dokončena rekonstrukce depozitární části objektu Centrálního depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm. Byly provedeny svislé hydroizolace suterénních zdí a na závěr provedena úprava terénu. Tím byla uzavřena kompletní rekonstrukce objektu, který v sobě spojuje jak depozitární část, tak konzervátorsko-restaurátorské ateliéry, obojí rekonstruované a vybavené v souladu s moderními trendy péče o sbírky.

Prioritou pro provádění konzervátorsko-restaurátorských zásahů byly v roce 2010 exponáty určené pro expozici Městečko pod Radhoštěm, respektive dokončení přípravy všech sbírek. Jednalo se především o rozměrné a na zásah komplikované sbírkové kusy, jako je intarzovaný nábytek, zdobené zbraně, předměty z polychromovaného plechu a to vše ve značně špatném stavu. V rámci přípravy textilních exponátů se konzervátorky textilu soustředili na výrobu kostýmů pro figuríny, které budou součástí expozičních scén. Dalším důležitým úkolem zaměstnanců OPS bylo ošetření množství exponátů pro nově otevřené expozice v nových objektech dřevěné architektury ve Mlýnské dolině, a to dům rolníka z Trojanovic, kovárna z Horní Lidče a mlýnská stodola z Velkých Karlovic-Podfatého. Zcela nové expozice vznikly taktéž v dosud prázdných či uprázdněných objektech v areálu Dřevěné městečko a Valašská dědina, a to expozice soukenické dílny ve Štramberských stodůlkách, místnost pro zpracování vláken ve Fojtství z Velkých Karlovic a Šturalova usedlost. Pro tyto expozice byla potřeba zkonzervovat taktéž značné množství exponátů. Reinstalována byla i chalupa z Nového Hrozenkova č. p. 60. Nové expozice v areálech VMP si mohli návštěvníci prohlédnout od 1. 5. 2010. Velká expozice Městečko pod Radhoštěm byla zpřístupněna v polovině prosince. Na přípravě exponátů pro všechny tyto expozice se podíleli všichni zaměstnanci OPS. Časově náročné bylo a je ošetření sbírkových předmětů s fondu Domácnost, který se kompletně přesouvá do nového pojezdového systému. Je třeba každý sbírkový předmět zkontrolovat, omýt, očistit, případně rekonzervovat. Část fondu byla zpracována v tomto roce, zbytek bude ošetřen v roce následujícím.

Dále byly ošetřovány sbírkové předměty určené pro krátkodobé výstavy, zápůjčky, exponáty v objektech v areálech VMP v rámci každoroční přípravy areálů na návštěvnickou sezónu a v průběhu sezóny. OPS se taktéž podílelo, jako každým rokem, na programech Valašského roku, ať už pomocí při přípravách, ošetření sbírkových předmětů nebo vlastním účinkováním.

Metody používané při konzervátorsko-restaurátorském zásahu byly zcela v souladu s moderními trendy. Nové technologie již pořízeny nebyly, plně se využívaly ty, které byly pořízeny v minulých dvou letech. Z prostředků ISO byly dokoupeny ještě především pomůcky pro průzkum sbírkových předmětů a externí otryskávací jednotka jakožto poslední stupeň při procesu odstraňování korozních produktů ze železných předmětů. Byl dokončen vývoj aparatury pro bezkyslíkový box, který funguje již plně automaticky. Za účelem zdokonalení preventivní konzervace jak v centrálním depozitáři, tak na konz.-rest. pracovišti byl pořízen soubor odvlhčovačů, které pomohli zajistit optimální klima ve zmíněných prostorech. Centrální sběrač dat a hlavní anténa telemetrického monitorovacího systému Hanwell byly po rekonstrukci depozitárních pater přesunuty na definitivní místo v centrálním místě budovy a zregulovány. Mobilní úložné systémy znečištěné po rekonstrukci byly umyty a připraveny pro ukládání sbírkových fondů. Pro efektivnější evidenci sbírkových předmětů v depozitářích bylo zahájeno opatřování jednotlivých

kusů čárovými kódy. Za tímto účelem byl vypracován systém fixace čárových kódů na různé typy sbírkových předmětů.

Bezpečnost práce je nedílnou a důležitou součástí práce na OPS. I v roce 2010 byly podniknuty další kroky pro její zdokonalení, aktualizována byla pravidla pro nakládání s NCHLP a byly označeny elektrospotřebiče. Proběhla taktéž každoroční prověrka stavu bezpečnosti práce a požární ochrany na pracovišti.

Spolupráce s institucemi

V roce 2010 spolupracovalo OPS především v rámci odborných konzultací se Slezským zemským muzeem v Opavě, Národním technickým muzeem v Praze a Národním památkovým ústavem v Ostravě. Dále pak byly poskytnuty četné konzultace telefonické či e-mailové soukromým osobám především k tématům ošetření dřevěných lidových staveb, likvidace dřevokazného hmyzu či hub, přičemž v některých případech proběhla konzultaci přímo na místě problému. Tato problematika byla více než aktuální především v červenci, kdy byl zaznamenán masivní nárůst aktivity dřevokazných škůdců.

Dále bylo provedeno posouzení projektu nového pracoviště výzkumné a badatelské základny archeologů AV ČR v Mikulčicích. Původní pracoviště bylo zničené požárem a tamní specialisté se obrátili s žádostí o konzultaci na naše odborníky mající aktuální zkušenosti s rekonstrukcí a vybavením moderního konz.-rest. pracoviště. Další konzultace byla poskytnuta pro Muzeum Těšínska, kde byl posuzován stav Kotulovy dřevěnky napadené dřevokazným hmyzem a Archeoparku Chotěbuz Podobora, jehož hradba je značně narušena destrukcí dřeva v zemi. Taktéž byl vypracován stručný návrh na restaurování kamenného kříže na Soláni pro Sdružení Soláně.

Mimo konzultační aktivity taktéž OPS získalo a pracovalo na několika externích zakázkách pro jiné instituce, konkrétně pro Národní technické muzeum v Praze (vysoutěžená barokní ruční hasičská stříkačka pro budoucí expozici Národního technického muzea) a pro Národní památkový ústav (dokončení konzervace nálezů z hrobu Německého rytíře – smaltovaný křížek s torzem pokovené textilie).

Dále probíhala spolupráce s Konzervátorským centrem Slezské univerzity v Opavě, kde vedoucí OPS M. Šimčíková přednáší v rámci muzeologických oborů muzejní konzervaci a restaurování.

ZEMĚDĚLSKÉ ODDĚLENÍ

Nedílnou součástí prezentační činnosti Valašského muzea je od 70. let minulého století také zemědělské oddělení, které svou činností především v rámci areálu Valašské dědiny prezentuje návštěvníkům tzv. tradiční zemědělství valašského regionu.

Personální zabezpečení: Na zemědělském oddělení pracovalo v průběhu roku 2010 pod vedoucím oddělení Miroslavem Románkem 7 stálých pracovníků, kdy k 1. 1. 2010 nastoupil na místo traktorista – mechanizátor nový zaměstnanec Ondřej Novák. Na úseku živočišné výroby pracovali Jan Šimčík a Zdeňka Nováková na funkci ošetřovatelé hospodářských zvířat a jako ošetřovatel koní a kočí pracoval na oddělení Zdeněk Krůpa. Na úseku rostlinné výroby pracovali jako zahradníci Zdeněk Pavlica, Jana Frnková a Lenka Knebllová.

Hlavní náplní oddělení je především údržba jednotlivých areálů muzea (údržba zeleně, sadovnické úpravy, sezónní výsadby, rekultivační práce a prořezávky porostů, zimní údržba komunikací, atd.) a také pozemků přiléhajících k muzeu, celkově se jedná o výměru cca 80 ha.

Tradiční zemědělství je prezentováno ve dvou rovinách z pohledu živočišné a rostlinné výroby. Živočišná výroba je ve Valašské muzeum zaměřena především na chov domácích zvířat, která byla v minulosti charakteristická pro valašské usedlosti a způsoby hospodaření. V rámci **Národního programu udržování genetické diverzity** je chováno stádo původního plemene ovcí **‘Valaška’**, kdy k 1. 1. 2010 byl celkový stav stáda 33 ks ovcí ve složení 15 ks bahnic, 8 ks jehniček narozených v roce 2008, 8 ks jehniček narozených v roce 2009 a 2 ks plemenných beranů. V průběhu roku 2010 po provedení genotypizace ovcí a jehňat byla provedena selekce a do základního stáda bylo k 31. 12. 2010 zařazeno 29 ks bahnic, 7 ks jehniček narozených v roce 2010 a 1 ks plemenného berana, čímž celkový stav stáda vzrostl na počet 37 ks zvířat. V měsíci květnu došlo po opakované inseminaci k zabřeznutí chované jalovice plemene – Česká červinka s předpokládaným otelením v měsíci březnu 2011. Z dalších druhů hospodářských zvířat jsou chovány **‘kozy domácí bílé’**, kůň – 2 ks chovné klisny plemene **‘Slezský norik’**, osel, hrabavá a vodní drůbež. Koně jsou využívány na polní práce a dále během sezóny jsou s koňmi prováděny vyjíždky bryčkou pro návštěvníky muzea v areálu VMP. V roce 2010 bylo celkem odchováno 11 ks jehňat a jedno kůzle. Dne 20. 5. 2010 proběhla na našem hospodářství kontrola Krajské veterinární správy pro Zlínský kraj, kdy nebylo zjištěno žádných závad v chovu hospodářských zvířat.

Rostlinná výroba je zaměřena kromě zabezpečení tzv. krmivové základny (píce, seno, atd.), také na prezentaci tradičních zemědělských plodin, které můžeme nazývat „staré a krajové odrůdy“. V rámci spolupráce s výzkumnými ústavami a institucemi sdružujícími se pod **Centrální genovou bankou v Praze – Ružyni** jsou návštěvníkům představeny tradiční zemědělské plodiny (minulosti) z oblasti **obilovin** (‘Gengel’, ‘Křibice’, ‘Špalda’, ‘Pšenice dvouzrnka’, pohanka, rosička, ječmen nahý, proso atd.), **luskovin** (odráčky pěstované do roku 1950, hrachory, hrách setý, fazol – popínavý, šarlatový, keříčkový, bob zahradní), **technických plodin** (len setý, konopě setá). Z dalších druhů jsou zastoupeny **aromatické a léčivé rostliny, salátová zelenina a cibulová zelenina. Okrasné a hrnkové rostliny** jsou prezentovány sortimentem

pelargonii a fuchsii z let 1887 – 1930 doplňující interiérová vybavení jednotlivých objektů v areálech muzea. Nedílnou součástí areálu Valašská dědina je ucelená živá sbírka tzv. „**starých a krajových odrůd ovocných dřevin**“, ve které je zastoupena odrůdová skladba jádřovin a peckovin – slivoně a třešně z etnografické části Valašska (70 položek).

Z další činnosti na úseku rostlinné výroby v roce 2010 bylo založení nové zahrádky a ukázkového políčka u objektu Šturalova usedlost. Dále pracovníci zemědělského oddělení v součinnosti s fy. Ateliér Kosa, pod dohledem Ing. Tuzarové se podíleli na kultivaci a obnově zeleně kolem nových objektů v areálu Mlýnské doliny – dům z Trojanovic a výsadba zeleně kolem odpočívadla pod Hodslavskou stodolou. V době vegetačního klidu byly provedené rozsáhlé probírky a řezy náletových dřevin v areálu Mlýnské doliny a na pozemku přiléhajícím k muzeu – Horečky. V průběhu roku 2010 se pokračovalo na odstraňování následku sněhové kalamity z října 2009, kdy došlo k velkému rozsahu poškození stromových porostů na všech pozemcích areálu VMP.

Na základě podané žádosti byly v roce 2010 VMP poskytnuty dotace ze Státního zemědělského intervenčního fondu.

Během programové nabídky Valašského roku zemědělské oddělení úzce spolupracuje na přípravách a realizaci některých programů (např. Masopust, Velikonoce na Valašsku, Velký redyk, Krásné lilie z celého světa, Úroda z polí zahrad a sadů aneb..., Vánoce na Valašsku, atd.), dále zabezpečuje ve spolupráci s provozním útvarem služby návštěvníkům (projížďky bryčkou, spolupráce při přípravách svatebních obřadů).

5. PROVOZNÍ ÚTVAR

Hlavní náplní provozního útvaru je zajištění úkolů zaměřených na prezentaci muzea směrem k veřejnosti včetně organizačního zajištění programové nabídky v rámci „Valašského roku“. Do činnosti útvaru patří rovněž organizační a technické zajištění provozu muzea a jeho zázemí. Činnosti související s hospodářskou správou muzea a úklidem areálů jsou zajišťovány v rámci oddělení služeb návštěvníkům. Pracovníci oddělení ostrahy a monitoringu zajišťují také obsluhu telefonní ústředny a organizaci likvidace odpadu. Spolu s ekonomickým útvarem zajišťovali pracovníci útvaru také veškerou administrativu spojenou s realizací tzv. Norského grantu.

NÁVŠTĚVNICKÝ PROVOZ

V průběhu roku 2010 navštívilo Valašské muzeum v přírodě celkem 246.113 návštěvníků, což je o 13 891 méně než v roce 2009.

Na celkovém poklesu se určitě do jisté míry podepsala pokračující celosvětová ekonomická krize. Dílčí roli sehrála i nová povodeň v květnu 2010 na severní Moravě. Svou roli sehrálo i nespustění vodního náhonu v měsíci květnu, kdy začínala letní sezona v důsledku soudního sporu s majiteli, kteří přes několik vstřícných kroků Valašského muzea nedali svůj souhlas k prodeji pozemků, na nichž vodní náhon stojí, Valašskému muzeu.

Dřevěné městečko v roce 2010 navštívilo 167.300 návštěvníků, což je o 9.758 méně než v roce 2009. Valašskou dědinu v roce 2010 navštívilo 51.487 návštěvníků, což je o 10.746 méně než v roce 2009. Naopak Mlýnskou dolinu v roce 2010 navštívilo 26.927 návštěvníků, což je o 6.804 více než v roce 2009. Na výstavy bylo v roce 2010 prodáno celkem 399 samostatných vstupenek, což je o 191 méně než v roce 2009.

Návštěvnost největších pořadů Valašského roku mírně zaostávala za rokem předchozím. Třídenní Velikonoce na Valašsku 2010 si udržely vysokou návštěvnost s 20.733 návštěvníky oproti rekordním 29.895 v roce 2009. Starodávny jarmark v roce 2010 navštívilo 7.301 návštěvníků oproti 10.290 v roce 2009. Vánoční jarmark 2010 navštívilo 8.860 návštěvníků oproti 11.217 v roce 2009. Mile překvapila návštěvnost u dvoudenního červencového Zvonečkového jarmarku, který navštívilo 10.868 návštěvníků.

Den muzeí 18. 5. 2010 přivítala návštěvníky volným vstupem do areálu Mlýnská dolina.

ODDĚLENÍ SLUŽEB NÁVŠTĚVNÍKŮM A HOSPODÁŘSKÉ SPRÁVY

Prvotní podmínkou kvalitních služeb návštěvníkům muzea je dostatek kvalifikovaných průvodců a demonstrátorů, jejichž posláním je návštěvníka nejen informovat, ale především v něm vyvolat pocit, že muzeum, které

navštívil je tady právě pro něj. To vyžaduje dostatečný počet kvalitních pracovníků schopných operativně řešit vzniklé situace. Největší počet návštěvníků přichází do Valašského muzea v srpnu – téměř 25% celoroční návštěvnosti. O něco méně (cca 20%) jich přichází v červenci, zatímco v měsících květnu, červnu a září to bývá kolem 10%.

Na hlavní sezonu je proto každoročně nutno zvýšit počet průvodců, demonstrátorů a pokladních na víc než desetinásobek základního stavu. V roce 2010 bylo na krátkodobé smlouvy zaměstnáno celkem 44 osob. S ohledem na jazykovou vybavenost a pružnost v nasazování do služeb je většinou dávana přednost studentům. V roce 2010 pracovalo v oddělení služeb 23 studentů, 15 důchodců (převážně jako demonstrátoři v areálu VD) a 6 pracovníků v produktivním věku.

Pro ověření kvality jejich činnosti jsou prováděny namátkové kontroly. Vyřizování objednávek prohlídek bylo po dobré zkušenosti z předchozího roku zajišťováno přímo na oddělení služeb návštěvníkům. Tímto způsobem bylo dosaženo vyšší operativnosti a lepší informovanosti návštěvníků.

Prohlídky areálů Dřevěného městečka a Valašské dědiny jsou individuální. V těchto areálech jsou ve všech objektech pracovníci muzea, kteří poskytují kvalifikovaný výklad. Organizovaným výpravám je na vyžádání umožněna prohlídka s průvodcem.

PROPAGACE

Pracoviště propagace se zabývalo činnostmi informačního charakteru. Jednalo se především o zpracování:

- propagačních materiálů a tiskovin
- plakátů
- informačních letáků k jednotlivým programovým akcím
- dekorací k programům Valašského roku 2009
- aranžování výstav

K pravidelným činnostem patřilo také zasílání informací o připravovaných programech a výstavách veřejným sdělovacím prostředkům (TV Beskyd, ČT Ostrava, ČR Ostrava, ČR Brno, Rádio Apollo a další).

Pro sezonu 2010 byly připraveny nové informační skládačky pro všechny areály VMP v pěti jazykových mutacích. Byl vydán programový sborník Valašský rok 2010 a brožura pro Český svaz muzeí v přírodě.

Pracovníci propagace prováděli pravidelné aktualizace jednotlivých sekcí oficiálních webových stránek Valašského muzea v přírodě, aktualizace údajů o VMP na stránkách Asociace muzeí a galerií, Evropské databanky, portálu Kudyznudy.cz, Atlasu Česka a dalších.

ODDĚLENÍ OSTRAHY

V rámci Oddělení ostrahy muzea jsou vykonávány dva druhy činnosti: výkon strážní služby (ostraha) a obsluha elektronického požárního a zabezpečovacího systému a kamerového systému (monitoring). V rámci pořadů Valašského roku a při akcích pořádaných externími subjekty jsou pracovníci ostrahy zapojováni také do dalších činností (organizace pohybu osob a vozidel, hlídání výstav). K jejich pracovním povinnostem patří také péče o služebního psa.

SPRÁVA POČÍTAČOVÉ SÍŤE

Rekonstrukce a modernizace celého systému pokračovala v souladu s „Konceptí optimalizace počítačové sítě ve VMP“ zpracované koncem roku 2007. Obecně lze říci, že došlo k významnému zdokonalení technického stavu celé informační soustavy. Původní licence antivirového systému NOD32 byla prodloužena a rozšířena na systém ESET Smart Security pro 60 PC.

Po instalaci nového centrálního serveru se začaly projevovat při přenosu velkých objemů dat nahodilé výpadky a prodlevy. Měřením bylo zjištěno, že původní prvky optické sítě „neslídaly“. Proto byly postupně vyměněny optické převodníky a síťové switche mezi serverovnou a dalšími provozními budovami VMP.

Hlavní pracovní náplní správce počítačové sítě Jaroslava Dudy je zajištění bezproblémového chodu veškeré výpočetní techniky v rámci celého muzea.

Správa serverů:

- diagnostika spuštěných aplikací
- zabezpečení dat proti externímu napadení
- aktualizace nainstalovaného software a dodržování autorských práv
- monitorování využívání datového prostoru
- pravidelné zálohování uložených dat
- správa uživatelských účtů
- správa e-mailových účtů
- profylaxe
- odstraňování mimořádných stavů a havarijních situací ve spolupráci se smluvními firmami
- návrh koncepce modernizace a rozšiřování podnikové sítě a její konzultace s pracovníky odborné smluvní firmy, určování priorit rozvoje a předkládání požadavků vedení muzea ke schválení

Správa jednotlivých PC a periférií:

- tvorba jednoduchých programových aplikací na základě požadavků definovaných uživatelem

Uživatelská podpora a konzultační služby:

- zaškolování pracovníků z hlediska počítačové a telekomunikační techniky

VALAŠSKÝ ROK 2010

V průběhu roku 2010 navštívilo Valašské muzeum v přírodě celkem 246.113 návštěvníků, což je o 13 891 méně než v roce 2009.

Na celkovém poklesu se určitě do jisté míry podepsala pokračující celosvětová ekonomická krize. Dílčí roli sehrála i nová povodeň v květnu 2010 na severní Moravě. Svou roli sehrálo i nespustění vodního náhonu v měsíci květnu, kdy začínala letní sezona v důsledku soudního sporu s majiteli, kteří přes několik vstřícných kroků Valašského muzea nedali svůj souhlas k prodeji pozemků, na nichž vodní náhon stojí, Valašskému muzeu.

Dřevěné městečko v roce 2010 navštívilo 167.300 návštěvníků, což je o 9.758 méně než v roce 2009. Valašskou dědinu v roce 2010 navštívilo 51.487 návštěvníků, což je o 10.746 méně než v roce 2009. Naopak Mlýnskou dolinu v roce 2010 navštívilo 26.927 návštěvníků, což je o 6.804 více než v roce 2009. Na výstavy bylo v roce 2010 prodáno celkem 399 samostatných vstupenek, což je o 191 méně než v roce 2009.

6. února 2010 proběhl v režii programového oddělení v Dřevěném městečku pořad Masopust, spojený s 13. ročníkem soutěže O nejlepší valašskou klobásku a 3. ročníkem soutěže O nejlepší valašskou tlačenu (účast a soutěže řezníků zajišťoval Radek Hasalík, programovou náplň zajišťovala Jaroslava Kvapilová). Na masopustním veselí účinkoval folklorní soubor Soláň, fašanková skupina ze Študlova, soubor Pod šable z Komni a dechovka Malá Bečvanka. Basu pochovával folklorní soubor Jasénka ze Vsetína. Dřevěné městečko navštívilo 4.155 osob, tržba 213.104,- Kč, náklady 69.112,- Kč.

3. - 5. dubna 2010 se konal v režii programového oddělení třídní pořad Velikonoce na Valašsku (režie Jaroslava Kvapilová). Na Bílou sobotu 3. dubna 2010 proběhl jarmark velikonočního zboží: bohatý výběr kraslic, tatarů, rapáčů, píšťalek, velikonočně zaměřené keramiky, pokrmů postních i svátečních. Účinkovaly rožnovské muziky Jánoš a Staré Gatě. Na Hod Boží velikonoční v neděli 4. dubna 2010 Terchovská muzika souboru Pupov přivítala návštěvníky hned u vchodu a k dobré pohodě jim pak hrála spolu s cimbálovkou Kotár. V Billově chalupě tetičky připravily jarní polévku a barvily v cibulové slupce vajíčka. „Neseme Mařenu...“ byl název programu, ve kterém se představily soubory Malý Radhošť a Radhošť z Rožnova. Na palouku v Dřevěném městečku vystupoval soubor Vonička z Havířova. Červené pondělí 5. dubna 2010 přivítalo cimbálové muziky Soláň a Javořina a dětský folklorní soubor Radosť z Trenčína. Dřevěné městečko během třídního pořadu navštívilo 20.733 osob, tržba 970.836,- Kč, náklady 137.076,- Kč

1. května 2010 proběhlo v Dřevěném městečku zvykoslovné Stavění máje (režie Jaroslava Kvapilová). 398 návštěvníků, tržba 31.060,- Kč, náklady 12.098,- Kč.

29. května 2010 proběhl v režii Ing. Miroslavy Pavelkové pořad Slabikář devatera řemesel. Vystoupil Malý Radhošť z Rožnova a divadlo Kaňka z Třince. Malí i velcí návštěvníci si mohli pod dohledem zkušených mistrů vyzkoušet stará tradiční řemesla např. hrnčířství, drátování, košíkářství, provaznictví, výrobu svíček, práci se dřevem, předení nebo tkaní. Pořad navštívilo 1.126 návštěvníků, tržba v Dřevěném městečku činila 41.965,- Kč.

30. května 2010 proběhlo Kácení máje (režie Jaroslava Kvapilová). 174 návštěvníků, tržba 14.330,- Kč, náklady 13.099,- Kč.

5. června 2010 v režii Mgr. Šárky Kramolišové proběhl v areálu Valašské dědiny pořad Jaro na dědině. Kulturní náplň pořadu obstarala cimbálová muzika Radhošť, k vidění byla prezentace několika druhů řemesel, spřádání lnu na kolovratu, košíkářství, tkaní sukna a plátna, výroba šindele nebo zpracování ovčího sýra. Valašskou dědinu navštívilo 126 návštěvníků, tržba za Valašskou dědinu činila 7.870,- Kč.

5. června 2010 sehrál divadelní soubor Chaos z Valašské Bystřice představení Bačova dcera k 40. výročí úmrtí Miloše Kulišťáka, autora této divadelní hry. (režie Radek Hasalík). Divadelní představení samotné zhlédlo asi 50 návštěvníků. Dřevěné městečko za celý den navštívilo 717 návštěvníků, celodenní tržba do Dřevěného městečka 21.370,- Kč.

11. - 13. června 2010 se po roční pauze konal již 17. ročník mezinárodního festivalu armádních souborů Rožnovská valaška, organizovaný Armádou ČR. (kontakt za VMP Radek Hasalík). VMP získalo z nájmu prostor 90.000,- Kč. Do Dřevěného městečka byl po dobu festivalu volný vstup.

19. června 2010 realizovalo Město Rožnov ve Valašské dědině odpolední Setkání bylinkářů (pořad Devatero kvítí), na něž navazoval večerní Svatojánský večer (kontakt za VMP Vendula Juřicová). 1.158 návštěvníků Valašské dědiny, tržba za Valašskou dědinu činila 55.770,- Kč

20. června 2010 měl rožnovský soubor Soláň slavnostní vystoupení k 20. výročí založení, vystoupení se kvůli nepřízni počasí konalo v Janíkově stodole (režie Jaroslava Kvapilová) 649 návštěvníků, tržba 25.850,- Kč, náklady 9.494,- Kč

26. června 2010 proběhl v Janíkově stodole 1. pořad k 85. výročí založení VMP. Pořad měl charakter setkání pamětníků – pracovníků a přátel muzea (režie Vendula Juřicová). 120 návštěvníků, tržba 29.670,- Kč, náklady 18.670,- Kč, sponzorské dary 3.500,- Kč.

3. a 4. července 2010 proběhl v režii Mgr. Radoslava Vlka, PhD. dvoudenní Lázeňský výlet, jenž reminiscencí lázeňského života v Rožnově, v němž

nechyběla léčba žinčicí ani tělocvik, evokoval staré časy rožnovských klimatických lázní. Kulturní náplň pořadu zajistila rožnovská Junior Beskydská muzika ZUŠ. Dvoudenní pořad navštívilo 3.664 návštěvníků, tržba v Dřevěném městečku 140.878,- Kč.

5. - 6. července 2010 proběhl pořad Zvonečkový jarmark a medový hrneček (režie Radek Hasalík). Kulturní náplň obstarali v pondělí 5.7 turecký soubor Kagitspor a soubor Valašský vojvoda z Kozlovic a v úterý 6.7. Dechová hudba Valaška z Valašských Klobouk a soubor Radhošť z Trojanovic. 10.868 návštěvníků, tržba 522.323,- Kč, náklady 67.220,- Kč.

10. července 2010 se v režii Mgr. Barbory Jarošové uskutečnil 14. ročník mezinárodního setkání řezbářů, odpolední program obohatila díky absolventům školy odzemku Přehlídka mužského tanečního projevu v odzemku a obuškovém. Pořad navštívilo 1.582 návštěvníků, tržba v Dřevěném městečku 61.950,- Kč.

11. července 2010 se uskutečnily Jubilejní ozvěny Valašského Slavína, věnované čtyřem osobnostem, k nimž se v roce 2010 pojila různá životní jubilea (Alois Jaroněk, Miloš Kulišťák, Stanislav Vašut, Emil Zátopek). Dvuhodinové pásmo realizoval folklorní soubor Radhošť z Rožnova, režie Radek Hasalík. 694 návštěvníků, tržba 41.415,- Kč, náklady 44.820,- Kč. Pořad byl uhrazen z dotace MK ČR.

17. července 2010 se uskutečnil 17. ročník pořadu Pekařská sobota (režie Radek Hasalík). Kulturní náplň tvořilo vystoupení Mužského a ženského pěveckého sboru z Dolních Dunajovic, dechové hudby Malá Bečvanka z Dolní Bečvy a vystoupení Vojenského uměleckého souboru Ondráš z Brna. Pekaři soutěžili v soutěži O nejlepší chleba a O nejlepší rohlík. Návštěvníci vybírali hlasovacími kupony Nejlepší stánek Valašského království. 5.035 návštěvníků, tržba 255.957,- Kč, náklady 74.532,- Kč, formou sponzorských darů bylo získáno celkem 40.800,- Kč

18. července 2010 vrcholily závěrečným odpoledním koncertem týdenní tvůrčí dílny O valašského primáška v režii Ing. Miroslavy Pavelkové. Dřevěné městečko navštívilo 1.102 návštěvníků, tržba 39.317,- Kč.

24. července 2010 se konal 16. ročník mezinárodního festivalu Romská píseň, organizovaný Demokratickou aliancí Romů ve Valašském Meziříčí. (kontakt za VMP Radek Hasalík). VMP získalo z nájmu prostor 21.000,- Kč. 1.208 návštěvníků, tržba 45.705,- Kč.

25. července 2010 proběhla v režii Mgr. Jany Tiché v Dřevěném městečku zvykoslovná Anenská pouť spojená s tradičním krojovaným procesím z kostela Všech svatých v Rožnově pod Radhoštěm do kostela sv. Anny ve Valašském muzeu v přírodě a lidovou slavností se stánky a pouťovými atrakcemi: historickým kolotočem, střelnicí a loutkovým divadélkem. Účinkoval Zašovský chrámový sbor a Soubor písní a tanců Beskyd ze Zubří. Do Dřevěného

městečka přišlo 3.009 platících návštěvníků, tržba v Dřevěném městečku činila 88.908,- Kč.

31. července a 1. srpna 2010 proběhl v Dřevěném městečku v režii Ing. Milana Gesiericha 20. ročník Dnů řemesel a setkání kovářů, jako setkání mistrů starých řemesel: kovářů, kameníků, klempířů, bednářů a dalších řemeslníků. Náplň nedělního dne byla realizována ve spolupráci s Lesy ČR, Lesní správou Rožnov pod Radhoštěm. V sobotu 31. 7. účinkoval běloruský dětský soubor Freski a folklorní soubor Sedmikvítek z Frenštátu, v neděli 1. 8. vystoupila Dechová hudba Straňanka a soubor Staré gatě. Dvoudenní pořad navštívilo 7.219 osob, tržba 293.736,- Kč.

6. - 8. srpna 2010 proběhl 12. ročník mezinárodního festivalu slovenského folkloru Jánošíkův dukát, organizovaný Obcí Slovákov v ČR (kontakt za VMP Jaroslava Kvapilová). 3.840 návštěvníků, tržba 148.358,- Kč, náklady 15.241,- Kč.

14. -15. srpna 2010 se uskutečnil tradiční dvoudenní Starodávňý jarmark (režie Jaroslava Kvapilová). V bohatém dvoudenním programu vystoupili kejklíři a fakíři ze skupiny Agripa, Stanley´s dixie, dechová hudba Váhovanka, skupina historického šermu Valmont, Crazy Sax, minicirkus Navrátil, skupina Navalentym, folklorní soubor De Wouwe z Belgie, cimbálová muzika Javořina, dětský folklorní soubor Iskerka, Maňáskové divadlo, vodník a flašinetář. 7.301 návštěvníků, tržba 396.472,- Kč, náklady 145.976,- Kč.

21. a 22. srpna 2010 proběhl v Mlýnské dolině v režii Mgr. Zdeňka Cvikla dvoudenní pořad Výlet do Mlýnské doliny, oživený v sobotu 21. 8. atraktivními ukázkami živých sladkovodních ryb – původních druhů na Valašsku spojenou i s jejich prodejem, ukázkou používaného rybářského nářadí, včetně ukázek tradičních řemesel spojených s rybářstvím a bohatým sortimentem tradičních rybářských specialit. Dvoudenní pořad navštívilo 2.023 osob, tržba v Mlýnské dolině činila 93.224,- Kč.

28. srpna 2010 proběhl v Janíkově stodole 2. pořad k 85. výročí založení VMP. Pořad byl věnován rekonstrukci chalupy čp. 60 z Nového Hrozenkova ve Valašské dědině a na pozadí této rekonstrukce prezentovali oslovení zaměstnanci muzea svou práci (režie Vendula Juřicová), pořad zhlédlo cca 30 návštěvníků, celodenní tržba 31.000,- Kč, náklady 9.159,- Kč, sponzorské dary 4.000,- Kč.

29. srpna 2010 se v Dřevěném městečku uskutečnil pořad Hasičská neděle, konaný v pětiletých intervalech ve spolupráci se Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska (režie Vendula Juřicová). 1.137 návštěvníků, tržba 34.425,- Kč, náklady 15.295,- Kč. U příležitosti Hasičské neděle připravila Vendula Juřicová v malém sále Sušáku výstavu fotografií Martina Tůmy a Jakuba Skokana „Na pasekách nehoří“ (z historie dobrovolných hasičů). Výstava byla

obohacena o besedu s dr. Karlem Pavlišťíkem o významu spolků dobrovolných hasičů pro formování tradičního zvykosloví.

V průběhu měsíce července a srpna se v Dřevěném městečku a ve Valašské dědině uskutečnilo šest pořadů z cyklu Valašské divadelní léto, organizované Pragokonzertem Zlín. Na jejich realizaci se podílelo programové oddělení VMP (Vendula Juřicová). VMP získalo z pronájmu areálu celkem 60.000,- Kč (bez DPH).

13. srpna 2010 proběhlo ve Valašské dědině Valašské folkrockování, organizované T klubem - městskou kulturní agenturou v Rožnově. Valašské muzeum na základě nájemní smlouvy získalo 30.000,- Kč (včetně DPH).

4. a 5. září 2010 se uskutečnil v režii Mgr. Petra Lidáka dvoudenní pořad Za robotů na dědinu. Valašská dědina ožila starými řemesly, k vidění byli koláři, metláři, košíkáři, brouskaři, výrobci dlabaných nádob, krpců a opasků nebo dráteníci. Staré písně, halekačky a hečačky, zazpíval pěvecký sbor Hafera z Nového Hrozenkova. Dvoudenní pořad navštívilo 771 osob, tržba 49.540,- Kč.

5. září 2010 se ve spolupráci s Valašským folklorním sdružením ve Frenštátě pod Radhoštěm konaly ozvěny frenštátského festivalu nazvané Z druhé strany Radhoště, účinkovaly dva folklorní soubory, jeden jihomoravský a jeden polský (režie Jaroslava Kvapilová), náklady 6.500,- Kč za stravování účinkujících.

12. září 2010 proběhlo v zaplněné Janíkově stodole Muzicírování se Soláněm, tentokrát s hostem, Brněnským rozhlasovým orchestrem lidových nástrojů (režie Radek Hasalík). Do Dřevěného městečka bylo prodáno 790 vstupenek, tržba 26.000,- Kč, náklady 25.000,- Kč

18. září 2010 se za účasti paní Dany Zátopkové a členů olympijského výboru uskutečnil 8. ročník Běhu rodným krajem Emila Zátopka, přespolního půlmaratonu z Kopřivnice do Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm (za VMP režie Radek Hasalík). Účinkovala dechová hudba Důbravanka z Valašských Klobouk. Do Dřevěného městečka bylo prodáno 704 vstupenek, tržba 26.208,- Kč, náklady 60.903,- Kč, dotace ČOV 60.000,- Kč.

24. září 2010 přivítalo Dřevěné městečko dětské návštěvníky na pořadu Podzimní putování s broučky Valašským královstvím (režie Jaroslava Kvapilová), náklady 2.239,- Kč.

28. září 2010 se v Janíkově stodole konal koncert ke státnímu svátku, který realizovala Junior Beskydská muzika rožnovské ZUŠ (režie Radek Hasalík). Návštěvnost 329 vstupenek do Dřevěného městečka, tržba 11.580,- Kč. Sváteční atmosféra byla narušena zprávou o úmrtí emeritního ředitele VMP dr. Jaroslava Štíky, poslední rozloučení s Jaroslavem Štikou se konalo v Janíkově stodole 4. října 2010 za úzké spolupráce oddělení programů a propagace.

5. prosince 2010 se v Dřevěném městečku v režii Mgr. Radoslava Vlka, PhD., uskutečnil především dětem věnovaný Mikulášský podvečer, se vším, co k tomuto svátku patří: mikulášskými figurkami, drobným pečivem, sladkostmi a také poštou pro Ježíška. Ve fojtském dvoře se promítala pohádka Kováč z Černého lesa. Do Dřevěného městečka přišlo 981 návštěvníků, tržba 33.948,- Kč. U příležitosti Mikulášského podvečera připravila Vendula Juřicová výstavu fotografií Daniely Kaprálové „Zuzanka, pomoz Bože ráno vstát“ (z historie rusínské kultury na východním Slovensku).

6. - 15. prosince 2010 se v areálu Valašské dědiny konaly v režii Mgr. Radoslava Vlka, PhD., Vánoce na dědině, tradiční program pouze pro objednané školy a skupiny s ukázkami zimních prací, přípravy Vánoc a vánočního zvykosloví. Osmidenní cyklus navštívilo 6.235 osob, tržba 311.010,- Kč.

11. prosince 2010 proběhl tradiční Vánoční jarmark (režie Jaroslava Kvapilová). V Billově chalupě se dralo peří a vařila štědračka tetiček z Hutiska, v areálu Dřevěného městečka obcházely Lucky ze souboru Radhošť, mikulášská skupina z Valašských Klobouk, hrál Žesťový kvintet, účinkovaly soubory Úsměv a Vrtek z Opavy, Kornička z Trenčína, Calata z Ostravy, Schola od sv. Josefa z Hutiska-Solance. 8.860 návštěvníků, tržba 502.370,- Kč, náklady 64.542,- Kč. V den Vánočního jarmarku byla zpřístupněna i Valašská dědina, včetně demonstrace vánočního zvykosloví v interiérech Valašské dědiny. Tržba ze vstupenek do Valašské dědiny činila 13.860,- Kč, tržba z okružních vstupenek, platných do všech tří areálů muzea, činila 185.320,- Kč.

15. prosince 2010 proběhlo v režii Mgr. Radoslava Vlka, PhD., Vánoční setkání v Janíkově stodole, za účasti olomouckého arcibiskupa, Mons. Jana Graubnera, herců Jana Kačera a Niny Divíškové, cimbálové muziky Pramínky a ženského sboru Polajka. Hudební režii měl Jan Rokyta, redaktor Českého rozhlasu Ostrava. Pořad zhlédlo 89 návštěvníků, tržba 5.900,- Kč.

18. a 19. prosince 2010 se v Dřevěném městečku konal Živý betlém (režie Jaroslava Kvapilová). 636 návštěvníků, tržba do Dřevěného městečka 25.890,- Kč.

26. prosince 2010 se v kostelíku sv. Anny konala Štěpánská koleda, tentokrát s folklorním souborem Valašský vojvoda z Kozlovic (režie Radek Hasalík). Do Dřevěného městečka bylo prodáno 254 vstupenek, tržba 12.070,- Kč, náklady 19.520,- Kč

V průběhu roku 2010 se ve Valašském muzeu v přírodě uskutečnilo v režii Mgr. Jany Tiché celkem 8 bohoslužeb, z toho 5 katolických (28. 3., 26. 8., 8. 10., 2. 11., 28. 12.), 2 pravoslavné (5. 7., 5. 9.) a 1 protestantská (6. 7. 2010).

Během kalendářního roku 2010 proběhlo v Janíkově stodole 13 pořadů externích subjektů.

Oddělení produkce a programů mělo po celý rok 2010 na starosti zajišťování lidových výrobců a prodejců na všechny prodejní pořady Valašského roku, zvláště na Velikonoce, Starodávny jarmark a Vánoční jarmark. Agendu s prodejci vedl v roce 2010 Radek Hasalík. Za kalendářní rok bylo sepsáno 159 smluv o účinkování, z toho 60 smluv folklorním souborům nebo cimbálovým muzikám, 10 smluv dechovým hudbám, 4 smlouvy divadelním souborům, 21 smluv moderátorům a také 264 smluv o poskytování služeb prodejcům na prodej v rámci pořadů Valašského roku.

V rámci multimediálního projektu „Valašsko a jeho vynikající muzikanti a zpěváci“, určeného pro komplexní využití Janíkovy stodoly a sestaveného dr. Jaroslavem Štikou, realizovala Vendula Juřicová 9. června 2010 pořad Muzika z Valašské Bystřice a 8. října 2010 pořad Putování s Kašavou po Zlínsku a jižním Valašsku.

6. TECHNICKÝ ÚTVAR

Roční výkaz činnosti technického útvaru Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm je ohlédnutím za pracemi prováděnými v roce 2010.

Technický útvar je rozdělen na čtyři oddělení a to na oddělení obnovy památek a údržby, oddělení stavebně – technické dokumentace a projekce včetně stavebního archívu, oddělení dopravy, energetiky, skladu, oddělení stolařské výroby – dílny LUV, a správce zabezpečovacího systému EPS a EZS. Za uplynulé období pracovalo na tomto útvaru 34 - 35 stálých pracovníků.

[eea grants - MUZEUM V PŘÍRODĚ A LIDOVÁ KULTURA V NOVÝCH FORMÁCH PREZENTACE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ / anotace dílčích kroků - Popis prací](#)

V letošním roce dobíhaly práce v rámci tzv. **norského grantu**, kdy jsme prováděli stavební úpravy půdního prostoru **Vaškovy hospody** pro vytvoření nové expozice pod názvem Vaškova hospoda – příležitostné bydlení rodiny Vaškovy. Byla provedena celková sanace a statické zajištění patra, půdního prostoru a schodišového ramene včetně dřevěného zábradlí. V první etapě jsme provedli očištění obvodových stěn od dožilých omítek a nevhodných obložení konstrukcí a demontáž nevyhovujících elektrorozvodů a osvětlení. Poté byly vyměněny staticky již nevyhovující nosné prvky obvodového pláště a provedena kompletní impregnace proti dřevokazným houbám a plísním. Dále byly provedeny výměny a vysprávkování podlahových konstrukcí. Poté byly instalovány nové elektrorozvody včetně kompletací, osvětlovacích těles a nového rozvaděče. Zároveň byl v objektu dokončován systém EPS a EZS. Byly provedeny finální povrchové úpravy, na dřevěných konstrukcích domechování spár a sjednocení barevných odstínů, v obytné místnosti vysprávka sparinkami s uchycením dubovými kolíky a vápenná výmalba. Taktéž byla provedena repase okenních rámu. Tyto práce byly provedeny v rozsahu 300 tis. korun.

INVESTIČNÍ A STAVEBNĚ REKONSTRUKČNÍ PRÁCE

Rok 2010 pro nás nebyl tak úspěšný v získání finančních prostředků z dotací investičního odboru při MKČR na investiční akce jako v minulých letech, ale podařilo se dokončit dvě akce a to:

1. **VMvP Rožnov pod Radhoštěm, Frenštát pod Radhoštěm – depozitář, stavební úpravy** - evid. č.: 234V112000282 (dotace z MKČR 3,048 mil. Kč)

Byla provedena venkovní izolace proti zemní vlhkosti celého objektu pod úroveň terénu. Dále byla provedena drenáž na úrovni základové spáry s jejím odvodem do dešťové kanalizace. Na stávající splaškové kanalizaci byla osazena nová čistička odpadních vod. Na závěr byly provedeny nové terénní úpravy.

Tyto práce byly realizovány firmou Cobbler, s.r.o. ze Zašové.

2. VMP Rožnov p. R., Zastřešení stolařské dílny a tesařské haly - evid. č.: 234V112000384 (dotace z MKČR 2,781 mil. Kč)

Předmětem realizace bylo nové zastřešení stolařské dílny sedlovou střechou s tepelnou izolací včetně montáže nových protipožárních podhledů. Na tesařské hale byla provedena výměna střešní krytiny včetně zateplení. Dešťová voda byla svedena do stávající dešťové kanalizace. Na objektech byla provedena oprava bleskosvodných soustav.

Výběr dodavatele byl proveden formou veřejné zakázky malého rozsahu. Byla vybrána firma s nejnižší cenovou nabídkou – Izolace Moural, s.r.o.

ISO

V tomto roce nám byly přiděleny dotace na dvě zakázky a to:

- Na dodávku a montáž systému EZS a EPS v objektu Dřevěného městečka Přístřešek pro pohřební vůz ve výši **86 tis. Kč**.
- a na dodávku a montáž rozšíření systému CCTV v objektu depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm ve výši **191 tis. Kč**.

OSTATNÍ PRÁCE

Dále se prováděly pravidelné revize elektrické zabezpečovací signalizace (EZS), elektrické požární signalizace (EPS), **CCTV** a opravy těchto systémů v objektech Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.

Jednalo se o **neinvestiční** prostředky hrazeny z rozpočtu VMP ve výši **529.986,00 Kč**.

Tyto práce byly prováděny firmou Trade FIDES, a.s. Ostrava.

Dřevěné městečko

Fojtství, Kostel, Billova Chalupa, Radnice, Janíkova Stodola, Kavárna+ ozvučovací kabina, Hospoda Na posledním groši, Hospoda u Vašků, Pálenice, Vstup do DM, Pánská sýpka, Heřmanická stodola, Štramberské stodůlky, **celkem 14 objektů**.

Mlýnská dolina

Vozovna, Hamr, Lisovna oleje, Pila, Mlýn, Valcha, Hospodářský objekt, Kovárna, Trojanovice, Živý dům, zvonička z Dolní Bečvy, celkem **11 objektů**.

Valašská dědina

Stodola z Hodslavic u amfiteátru, koliba z Černé Hory, Miloňov, Bezzemek z Leskovce, chalupa ze Študlova, chalupa z Horní Bečvy, komora ze Seninky, chalupa z Lužné, zvonice z Lužné, Rákošovo, Škola, Hospoda ze Zděchova, Šturalova usedlost, Kostel z Huslenek, chalupa z Prlova, Větrný mlýn,

Formanská usedlost, Valašská Polanka, Kovárna z Lutoniny, Nový Hrozenkov č. 10, Nový Hrozenkov č. 536 (Adamec), Nový Hrozenkov č. 205 (Kristiník), Nový Hrozenkov č. 60, Jezerné (Živé hospodářství), Fojtství z Lidečka, zvukařská kabina, **celkem 27 objektů**.

Provozní budovy

Provozní budova KD1 a KD2, Administrativní budova - ředitelství, Jůvův dům, depozitní hala 1-Tylovice, depozitní hala 2-Tylovice, Sušák, depozitář Frenštát, Pustevny - Libušín a Maměnka, **celkem 9 objektů**.

V roce 2010 jsme měli z ministerstva kultury příslibenou dotaci ve výši 6,0 mil. Kč na rekonstrukci Jaroňkovy galerie – stavební úpravy a 2,5 mil. Kč na Hospodu na posledním groši – rekonstrukce vzduchotechniky. Na tyto stavební zakázky jsme v měsíci říjnu provedli výběrová řízení, ale bohužel slíbené dotace jsme nedostali.

Mezi nejnáročnější úkoly patřila příprava projektu na rekonstrukci Komorního amfiteátru v Dřevěném městečku pod názvem Centrum prezentace tradičního a soudobého tance, který měl být hrazen z evropských fondů IOP. Jednalo se o objem prací 120 mil. Kč. Hlavním cílem projektu je stavební a technologická modernizace komorního amfiteátru VMP pro moderní kulturní služby - tvorba programu, prezentace, dokumentační a konzultační činnost pro široké zájemce o různorodé, zejména moderní taneční formáty. Tento projekt nebyl ministerstvem kultury schválen k poskytnutí dotace. Důvodem pro neschválení byla nedostatečná alokace ve výzvě.

Významnou akcí byla také oprava komunikace v Mlýnské dolině mezi Živým domem a obytným domem z Trojanovic, kde byly provedeny nové zpevněné povrchové úpravy komunikace pro návštěvníky muzea včetně terénních úprav okolí.

Tato zakázka byla zadána formou výzvy na stavební práce a výběrovým řízením byla vybrána firma COBBLER s.r.o. Zašová. Objem prací činil 540 tis. Kč a byl hrazen z rozpočtu VMP.

V prosinci jsme provedli výběrové řízení na dodávku elektrické energie a zemního plynu na rok 2011 pro všechny objekty a areály Valašského muzea. Na obě tyto dodávky byla vybrána firma s nejnižší cenovou nabídkou ČEZ Prodej, s.r.o.

Mezi největší akce prováděné pracovníky technického útvaru patří:

Dokončení Hospodářského objektu s kamenným sklepem

V minulém roce bylo započato se stavbou hospodářského objektu s kamenným sklepem, který Valašské muzeum odkoupilo od vlastníků z Nového Hrozenkova.

V letošním roce byla stavba kompletně dokončena, kdy byly prováděny práce na dozdvíce sklepního kamenného zdiva a podezdívky pod srubem, ve sklepě byla položena kamenná dlažba. Dále byla provedena montáž dřevěného štípaného šindele včetně olejového nátěru. Následovalo osazení deskových štítů, výroba dřevěných dveří včetně kování. V okolí objektu byly provedeny celkové venkovní terénní úpravy. Kolaudace proběhla dne 22. 6. 2010.

[Rekonstrukce sociálního zařízení v objektu KD1](#)

V rámci zkvalitnění pracovních podmínek zaměstnanců Valašského muzea se již několik let snažíme postupně rekonstruovat sociální zázemí na jednotlivých pracovištích. Proto jsme v letošním roce provedli kompletní stavební úpravy včetně nových obkladů, dlažeb, výmalby a dřevěných přiček na oddělení dopravy. Bylo provedeno nové dispoziční řešení, které je tvořeno upravenou šatnou pro řidiče včetně kuchyňky, umyvárny se sprchovým koutem a toaletami. V patře vznikla úklidová místnost, toalety a sprcha pro pracovníky ekonomického oddělení.

[Šturalova usedlost, navrácení objektu do původní podoby](#)

Otevřením nové hospody ze Zděchova ve Valašské dědině rozhodlo vedení VMP o zrušení stávající hospody, která byla vestavěna v expozičním objektu obytného stavení Šturalovy usedlosti, a její navrácení do původní podoby. Bylo demontováno zařízení kuchyně a výčepu, a kompletní odbourání přístavku sociálního zařízení, zázemí kuchyně, komínu, elektrorozvodů a topení. V interiéru byla provedena sanace dřevěných prvků, kompletní konzervace proti dřevokazným houbám a plísním, osazení dvou nových oken dle dobových fotografií. Byla zrekonstruována pec v obytné jizbě a vystavěna nová kamna ve výminku. Byly provedeny nové výmalby, nátěry, úpravy dřevěných podlah a kamenných dlažeb. V expozičních místnostech byly provedeny nové dobové elektrorozvody rekonstrukce systému EZS a EPS. V podkroví bylo vybudováno nové zázemí pro účinkující na programech Národopisného léta konajících se ve Valašské dědině. V komoře přízemí jsme vybudovali samostatné WC, které slouží pro průvodce a účinkující. V okolí objektu byly provedeny celkové venkovní terénní úpravy.

[Úprava oplocení pozemku u Jůvova domu](#)

V důsledku zabezpečení objektu knihovny v Jůvově domě jsme provedli výměnu stávajícího, již nevyhovujícího drátěného oplocení. Staré stávající oplocení bylo demontováno. Na hranici pozemku byly vybetonovány nové základové pasy, nad terénem pohledové zídky s kovanými sloupky, do kterých byly osazeny kované plotové díly z demontovaného oplocení od správní budovy ředitelství. Všechny kovářské prvky byly ošetřeny ochranným nátěrem.

[Úprava terénu a zatrubnění potoka za živým hospodářstvím Jezerné č.p. 38](#)

V rámci úpravy nových prohlídkových tras a zkvalitnění zázemí pro chov dobytka a drůbeže jsme provedli úpravy koryta potoka zatrubněním

betonovými rourami a vyrovnáním terénu. Také jsme provedli vyhloubení stávajícího rybníčku a zpevnění břehů dřevěnými pilotami proti sesuvu půdy.

Jaroňkova galerie

V rámci celkové rekonstrukce objektu, v důsledku nezískání finančních prostředků na další stavební práce a zabezpečení vstupu do objektu jsme pracovníky muzea provedli kompletní rekonstrukci dřevěné vstupní verandy dle dobových fotografií. Byly provedeny demontáže stávajících základů a podezdívky, jejich zpětná montáž po očištění. Dřevěné prvky byly opatřeny barevnými nátěry dle předchozího provedení.

Dokončení stavebních prací při rekonstrukci hospody Na posledním groši

Po rekonstrukci kuchyně jsme pracovníky muzea provedli dokončení stavebních úprav šaten a sociálních zařízení v podkroví - výmalby a omyvatelné nátěry stěn, nátěr ocelových konstrukcí, opravy dřevěných podlah a obkladů, doplnění stolařských prvků, stěhování a úpravy nábytku.

Objekt skladového hospodářství – oprava venkovní fasády

V rámci celkové údržby všech správních budov Valašského muzea a zamezení opadávání omítek na veřejné prostory jsme provedli výpravu venkovní omítky včetně nového nátěru na objektu centrálního skladu.

Stavební úpravy na objektu stolařské dílny a tesařské haly

Při realizaci zakázky financované z prostředků MKČR jsme pracovníky muzea provedli další stavební úpravy v objektu stolařské dílny a tesařské haly. Byla provedena úprava špalet po výměně oken, úprava elektrorozvodů a osvětlení, vyspravení vnitřních omítek a výmalba celých dílen.

Hospoda ze Zděchova

Vzhledem k nevyhovujícímu umístění vzduchotechnické klimatizační jednotky ve venkovních prostorách nádvoří bylo rozhodnuto vedením muzea o jejím novém umístění do půdního prostoru. Museli jsme provést novou dispozici formou vestavěné přičky se zvukovou a tepelnou izolací.

Také jsme v tomto objektu provedli vyzdívku a montáž nových kachlových kamen dle dochované stavební dokumentace a etnografického výzkumu.

Výměna střešní krytiny z dřevěného štípaného šindele na objektech Valašského muzea

Vzhledem k tomu, že není možné získat finanční prostředky na výměnu šindelové krytiny na objektech muzea, jsme nuceni tyto práce financovat z vlastních zdrojů. V letošním roce jsme provedli výměnu šindele na těchto objektech: Hamr – 169m², Chalupa ze Študlova – 127m², Stodola z Velkých Karlovic Jezerné č. 38 – 140m², Pustevenka na Pustevnách 90m², Včelí úly na VD pod Hrozenkovskou terasou – 16m², opravy šindelových střech na objektech vmp 52m², oprava stříšek na oplocení areálů vmp – 100 m²/b. Všechny tyto střechy byly opatřeny impregnačním olejem na dřevo.

Rekonstrukce amfiteátru ve Valašské dědině

V důsledku havarijního stavu hlediště jsme byli nuceni přistoupit před začátkem sezóny k výměně dožilých laviček pro diváky a oprave dřevěných nástupních schodů v hledišti.

Opravy oplocení všech areálů muzea

Jednou z časově nejnáročnějších prací je soustavná oprava oplocení areálů, všech ohrad a hrazení pro dobytek, zahrádky, oprava zábradlí a bran v důsledku mechanického opotřebení.

Náhon

Vzhledem k tomu, že jsme již jistě věděli, že se staneme na konci roku majiteli mlýnského náhonu, museli jsme přistoupit k okamžitému vyčištění části náhonu před správní budovou KD2, abychom zabránili případnému zvednutí vodní hladiny a předešli škodám na strojovně výtahu, skladu vstupenek a stavebního archivu.

V ROCE 2010 PROBĚHLY KOLAUDACE TĚCHTO OBJEKTŮ:

- Odpočívadlo – Valašská dědina
- Hospodářský objekt s kamenným sklepem – Valašská dědina
- Čistička odpadních vod a venkovní kanalizace – Frenštát pod Radhoštěm
- Zpevněné plochy v okolí Živého domu a Trojanovic – Mlýnská dolina
- Šturalova usedlost, stavební úpravy objektu pro otevření nové expozice – Valašská dědina

ODDĚLENÍ STAVEBNĚ TECHNICKÉ DOKUMENTACE

V roce 2010 se oddělení stavebně technické dokumentace zabývalo převážně kreslením projektové dokumentace pro stavební povolení a realizaci staveb prováděných ve Valašském muzeu jako rekonstrukce stávajících objektů, nebo nově realizovaných staveb. Zajišťovaly se všechny práce související s vyřízením stavebních povolení – vyjádření správců sítí a dotčených orgánů, vyřízení závazných stanovisek památkové péče, CHKOB a ministerstva životního prostředí, zajišťoval se autorský dozor na prováděných stavbách, přípravné práce (veškeré revize, atesty použitých materiálů, konstrukcí, nátěrů aj.) ke kolaudaci staveb, jejich zápis do katastru nemovitostí a vyčíslení skutečné hodnoty, odevzdání respektive převzetí hotových staveb do majetku muzea. Oddělení se podílelo na dotváření libreta dostavby muzea jako podkladů pro jednání Vědecké rady a přípravě veškeré dokumentace pro potřeby etnografického útvaru.

Další náplní oddělení bylo provádění zaměřování staveb dřevěné lidové architektury v terénu formou polních náčrtků a pořízením podrobné fotodokumentace a poté zakreslování těchto objektů jako projektové dokumentace skutečného stavu v programu AutoCAD. Pracovníci prováděli

zaměřování všech inženýrských sítí prováděných v areálech muzea před jejich zásypem a jejich zanesení do celkových situací.

Mezi další aktivity patřilo vypracovávání investičních záměrů pro MKČR na všechny stavební akce prováděné v muzeu, žádosti o dotace z programu záchrany architektonického dědictví ČR, příprava výběrových řízení na realizaci staveb a po jejich dokončení pak závěrečná vyhodnocení, která se předkládají na odboru financí MKČR.

Projektová dokumentace prováděná projekčním oddělením technického útvaru:

- Jaroňkova galerie – rekonstrukce objektu, upřesnění inženýrských sítí, kontrola nedodělků při realizaci, úpravy v podkroví, příprava rozpočtů pro výběrové řízení;
- Rekonstrukce objektu KD1 a KD2, stavební úpravy podkroví, přístavba nové vrátnice, vypracování projektové dokumentace pro investiční záměr a stavební povolení;
- Kaplička z Valašské Bystřice – projektová dokumentace pro realizaci stavby
- Rekonstrukce administrativního objektu – unimobuňky;
- Zastřešení stolařské dílny a zateplení tesařské haly, příprava projektové dokumentace pro stavební povolení;
- Vaškova hospoda – kreslení projektové dokumentace pro realizaci etnografické
- expozice v paříže, jednání s etnografy;
- Štramberské stodůlky, projektová dokumentace pro realizaci etnografické expozice a rozvody elektro;
- Mlýnský náhon, obnova manipulačního řádu – vypracování a konzultace se zástupci povodí Moravy a životního prostředí, jednání o povolení k nakládání s vodami, zjišťování majetkových vztahů, konzultace s právníkem, jednání s projektantem, jednání s majiteli náhonu;
- Šturalova usedlost, stavební úpravy objektu pro otevření nové expozice, projekt pro ohlášení Stavebnímu úřadu
- Dostavba západní fronty v Dřevěném městečku – návrh a vypracování celkové situace areálu;
- Dostavba Dřevěného městečka, chalupa č. 45, příprava projektu pro stavební povolení;
- Dostavba Dřevěného městečka, chalupa č. 38– příprava projektu pro stavební povolení;
- Dostavba Dřevěného městečka, chalupa č. 187– příprava projektu pro stavební povolení;
- Dostavba Dřevěného městečka, chalupa č. 37– příprava projektu pro stavební povolení;
- Vestavba pokladny ve výstupním objektu DM, příprava pro závazné stanovisko a realizaci;

- Bungalovy na Poustevnách, příprava projektové dokumentace pro žádost o odstranění stavby;
- Příprava podkladů pro Vědeckou radu, historické osvětlení Valašské dědiny;
- Zaměřování a zkrusování inženýrských sítí do celkové situace areálů VMP, aktualizace map;
- Příprava investičních záměrů pro MKČR dle požadavků VMP včetně fotodokumentace;
- Závěrečná vyhodnocení akcí pro MKČR na zrealizované stavby;
- Kolaudace staveb, příprava podkladů a jejich realizace;
- Zadávací dokumentace pro výběrová řízení na dotační tituly včetně jejich vyhodnocování;
- Zajišťování revizí požárního vodovodního řádu, hasicích přístrojů, zajišťování ostatních revizí jako jsou revize elektro, přenosných elektrických zařízení, zvedacích zařízení, výtahů, tlakových nádob atd.;
- Zajišťování řádného technického stavu stávajících zabezpečovacích systémů EZS, EPS, kamerových systémů, systému kontroly vstupu, strážní služby, jejich pravidelné prohlídky kontroly funkčnosti;

POŽÁRNÍ OCHRANA

V roce 2010 byly prováděny v oblasti požární ochrany všechny základní požadavky k zajištění požární ochrany v organizaci podle Zákon o požární ochraně č. 133/1985 Sb. a vyhláška MV č. 246/2001 Sb. O stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru.

Především se jednalo o provádění pravidelných kontrol, školení zaměstnanců a odborná příprava členů požárních hlídek. Dále byly provedeny revize přenosných hasicích přístrojů – PHP, kontrola hydrantové sítě a tlakové zkoušky všech podzemních a nástěnných hydrantů.

Revize PHP a dodávku nového materiálu pro objekty v Rožnově pod Radhoštěm, Pustevnách Libušín, Maměnka a depozitáře Frenštát pod Radhoštěm zajišťovala firma Max Servis Hromůvka 1894 Hranice.

Byly provedeny revize a vymetení kouřovodu na všech objektech, které se nacházejí ve Valašském muzeu v přírodě firmou Kominictví - Zubří Jaroslav Machýček.

Byla provedena revize a vyčistění plynových kotlů firmou Plynoservis Libor Kolářek Zašová.

Byly provedené revize plynových přípojek do objektu. Revizi provedla firma Ing. Ivo Herma revizní technik plynových a tlakových nádob.

ODDĚLENÍ DOPRAVY - DOPRAVNÍ ČINNOST

V roce 2010 bylo ujetu osobními vozidly 83.690 km, což je oproti roku 2009 o 5.368 km méně. Průměrné spotřeby litrů na 100 km se pohybují v relacích předešlých let. Mírné rozdíly vznikají v důsledku počtu ujetých kilometrů za různých provozních podmínek. U osobních vozidel především zimní a letní provoz a krátké projíždky v městském provozu.

Ceny pohonných hmot na jeden ujetý kilometr jsou přepočteny na základě údajů Finančního úřadu o průměrných cenách pohonných hmot v roce 2010. Nákladními automobily bylo ujetu 10.865 km, traktory 1148 moto hodin.

1. Osobní doprava - OA

Přehled ujetých kilometrů, čerpání pohonných hmot a průměrné spotřeby PH u jednotlivých vozidel.

Vozidlo	Ujeté Km	Spotřeba PH	100/Km spotřeba		PH Kč/1 Km
			2010	2009	
Škoda Elegance 3Z0 30-66	44.543	2.831,55	6,36	6,51	1,73
Škoda Elegance 1Z9 88-11	16.948	1.009,35	5,96	6,74	1,61
Škoda Fabie 2Z3 20-36	9.017	607,43	6,73	7,66	1,95
Citroen Jumper 2ZO 91-24	13.182	1.341,88	10,17	11,29	2,77
Celkem:	74.673	5.182,78			OA - nafta
	9.017	607,43			OA - benzín

Ujeté kilometry celkem

- rok 2010 83.690 km
- rok 2009 89.058 km

Oproti roku 2009 bylo v roce 2010 ujetu o 5 368 km méně. Průměrné spotřeby litrů na 100 km se pohybují v relacích předešlých let. Mírné rozdíly vznikají v důsledku počtu ujetých kilometrů za různých provozních podmínek. U osobních vozidel především zimní a letní provoz a krátké projíždky v městském provozu.

Ceny pohonných hmot na jeden ujetý kilometr jsou přepočteny na základě údajů Finančního úřadu o průměrných cenách pohonných hmot v roce 2010.

Ceny pohonných hmot v roce 2010

- dle údajů Finančního úřadu Rožnov pod Radhoštěm
- nafta motorová 27,20 Kč
- benzín natural 95 29,00 Kč
- benzín speciál BA 91 28,50 Kč

Srovnání nárůstu počtu ujetých kilometrů v letech 2000 – 2010:

R. 2000	74.372 km		
R. 2001	80.078 km	+	5.706 km
R. 2002	87.823 km	+	13.451 km
R. 2003	114.168 km	+	39.796 km
R. 2004	102.212 km	-	11.956 km
R. 2005	99.707 km	-	2.505 km
R. 2006	75.519 km	-	24.188 km
R. 2007	96.175 km	+	20.656 km
R. 2008	89.271 km	-	6.904 km
R. 2009	89.058 km	-	213 km
R. 2010	83.690 km	-	5.368 km

Ve srovnávaných letech jsou také ujeté kilometry realizovány stále se dvěma řidiči.

2. Nákladní doprava

a. Nákladní auta – NA

Přehled spotřeby pohonných hmot, ujetých kilometrů a průměrné spotřeby litrů na 100 km dle jednotlivých vozidel.

Vykazované průměrné spotřeby u jednotlivých vozidel jsou značně ovlivněny poměrem ujetých kilometrů za různých provozních podmínek. V nejtěžším terénu může činit spotřeba PH až dvojnásobek normálu.

Vysoké procento přírážek bylo uplatněno u nákladních aut Liaz a Praga V3S, kde ujeté km byly najeté v těžkém terénu s častým zajížděním a couváním.

Vozidlo	Ujeté Km	Spotřeba PH	100/Km spotřeba		PH Kč/1 Km
			2010	2009	
Iveco 1Z1 24-77	9.772	1.170,94	11,98	15,08	3,26

Liaz 150261 VS 80-91	509	298,05	58,55	36,29	15,93
Praga V3S-S VSA 06-12	584	268,22	45,92	35,99	12,49
Celkem r.2010	10.865	1.737,21			
r.2009	9.647				

b. Kolové traktory - KT

Přehled ujetých moto hodin (MTH), přepoččet moto hodin na kilometry, spotřeby pohonných hmot a průměrné spotřeby u jednotlivých vozidel.

Vozidlo	Ujeté MTH / Km	Spotřeba PH Litřů	1MTH spotřeba		PH Kč/1 Km
			2010	2009	
Zetor 5211 VS 29-30	292 / 7 300	1 954,42	6,69	5,97	7,28
Zetor Proxima Z01 23 74	578 /14 450	2 765,99	4,78	4,29	5,20
Yukon Z01 4114	278 / 6 950	555,78	1,99	1,26	2,18
Celkem r.2010	1148 /28 700	5 276,19			

Ujeté kilometry celkem:

- rok 2010 1.148/28.700
- rok 2009 828/20.700

Přepočtový koeficient z moto hodin na kilometry je 25!

Kolísavá spotřeba u jednotlivých kolových traktorů je způsobená různým zatížením motoru při prováděných přepravách a zemědělských pracích. Proto změny ve spotřebě (průměrné) není možné brát jako ztráty, případně úspory. Přepočtový koeficient z moto hodin na kilometry je 25!

ENERGETIKA

ELEKTRICKÁ ENERGIE – VELKOODBĚR ROŽNOV POD RADHOŠTĚM

Pro rok 2010 byl s podnikem ČEZ Prodej, Rozvodný závod Valašské Meziříčí sjednána roční rezervovaná kapacita 220 MW. K překročení nedošlo v žádném období. Při vysokém procentu spotřeby na vytápění a kolísavém

počasí není možnost ani provést úpravy sjednaného množství, protože o změnu je možné požádat 30 dnů před započítáním sledovaného období (čtvrtletí). Celkem bylo v roce 2010 odebráno 440.816 kWh při celkových nákladech 1.711.773,- Kč. Průměrná cena za jednu kilowat hodinu činila 3,88 Kč, v roce 2009 to bylo 3,68 Kč za jednu kilowat hodinu.

Přehled čerpání el. energie – VO Rožnov pod Radhoštěm

Období		Skutečnost kWh.	Náklady Kč
I/IV		147.419	511.056,-
II/IV		88.558	411.492,-
III/IV		93.540	375.922,-
IV/IV		111.299	413.303,-
Celkem		440.816	1.711.773,-Kč

Průměrná cena za 1 kWh. **činila v roce 2010: 3,88 Kč.**

ELEKTRICKÁ ENERGIE – VELKOODBĚR FRENŠTÁT POD RADHOŠTĚM

Pro rok 2010 byl sjednán, s podnikem ČEZ Prodej a.s. sjednána roční rezervovaná kapacita 55 MW. Celkem bylo v roce 2010 odebráno 69.349 kWh při celkových nákladech 394.229,- Kč. Průměrná cena za jednu kilowat hodinu činí 5,68 Kč, v roce 2009 to bylo 6,03 Kč za jednu kilowat hodinu.

Přehled čerpání elektrická energie – VO Frenštát pod Radhoštěm

Období		Skutečnost kWh.	Náklady Kč
I/IV		17.058	105.350,-
II/IV		12.222	75.228,-
III/IV		11.499	70.401,-
IV/IV		28.570	143.250,-
Celkem		69.349	394.229,-Kč

Průměrná cena za 1 kWh **činila v roce 2010: 5,68 Kč.**

ELEKTRICKÁ ENERGIE – MÁLO ODBĚR ROŽNOV POD RADHOŠTĚM

Pro rok 2010 byl sjednán odběr energie, s podnikem BICORN s.r.o.
Přehled čerpání elektrické energie a nákladů dle jednotlivých objektů:

Odběrné místo		KWh.	Kč
Jaroňkova galerie		909 KWh.	9.890,-Kč
Jůvův dům		3.569 KWh.	19.272,60 Kč
Zahradní domek		55 KWh.	1.120,-Kč
Celkem r. 2010		4.533 KWh.	30.282,60 Kč

Část nákladů byla fakturována odběratelům – Zahradní domek.

ELEKTRICKÁ ENERGIE – PUSTEVNY

Elektrická energie je fakturovaná přímo nájemci panu Vítu Pavlovi.

ZEMNÍ PLYN

Zemní plyn byl v roce 2010 čerpán v sedmi odběrných místech – Správní budova ředitelství – Sušák – KDI - KDII, Stolařská dílna – Tesařská dílna - Sklad, Wilkův dům, Jůvův dům, Vstup DM WC - Hospoda na posledním groši – Vašková hospoda, Frenštát Depo a Sluneční dům. Náklady byly vypočteny dle ceníku Severomoravská plynárenská a.s. na rok 2010.

Wilkův dům	5.255 M ³	73.570,- Kč
Sluneční dům	1.000 M ³	14.000,- Kč
Jůvův dům	2.363 M ³	33.082,- Kč
Stolařská dílna, Tesařská dílna a sklad	22.091 M ³	309.274,- Kč
Vstupní DM WC, Hospody DM	15.458 M ³	216.412,- Kč
Frenštát Depo	39.019 M ³	546.266,- Kč
Ředitelství, Sušák, KDI a KDII	46.668 M ³	653.352,- Kč

Čerpáno:	131.854 M³	1.845.956,-Kč
-----------------	------------------------------	----------------------

Průměrná cena 14,- Kč/1m³ plynu

Část uvedených nákladů byla fakturována odběratelům: byty pan Chuděje, slečna Tichá v objektu Wilkova domu, nájemci Valašská hospoda na posledním groši a Vašková hospoda v dřevěném městečku, Hospoda ze Zděchova na Valašské dědině, Sluneční dům pan Měrka a Frenštát byt paní Šimčíková.

PITNÁ VODA – VODNÉ, STOČNÉ

Čerpání pitné vody z jedenácti odběrných míst:

KD I a KD II Jaroňkova galerie	200 M ³ 4 M ³
Vodojem stráž Vodojem stráž VD	1 091 M ³ 4 946 M ³
Ředitelství Wilkův dům	259 M ³ 220 M ³
Jůvův dům Sluneční dům	51 M ³ 64 M ³
Tesařská hala a sklad Frenštát depo	629 M ³ 370 M ³
Živé hospodářství	48 M ³
Spotřeba za rok 2010	7 882 M ³

náklady:

- vodné 275. 870,- Kč
- stočné 79. 825,- Kč
- celkem 355. 695,- Kč

Stočné nebylo účtováno v odběrných místech „Stráž- zadní vodojem – pitná voda“ a „Stráž HTP – hydrantové potrubí“ na požární vodu.

Pitná voda na Pustevnách je přefakturovaná přímo nájemci.

Větší spotřeba pitné vody v odběrném místě „vodojem stráž VD“ byla zapříčiněna prasklým potrubím na vodovodním řádu Valašského muzea v přírodě. Ztráta byla 3.598 m³ pitné vody, což bylo vyčísleno na 115 136,- Kč.

FAKTURACE NÁJEMCI - ELEKTRICKÉ ENERGIE, ZEMNÍHO PLYNU A PITNÉ VODY V ROCE 2010

V přehledu jsou uváděny veškeré fakturované částky za jednotlivé dávky energií a pitné vody. Nejsou započteny pouze částky za odběr elektrické energie a pitné vody v pohostinském zařízení Libušín a Maměnka na Pustevnách. Přímá fakturace nájemci panu Vítu Pavlovi za odebrání pitné vody a elektrické energie.

Přehled fakturace nájemcům dle druhů energií:

El. energie	VO Rožnov pod Radhoštěm	531.609,60 Kč
	MO Rožnov pod Radhoštěm	1.120,00 Kč
El. energie – celkem		532.729,60 Kč
Zemní plyn – Rožnov pod Radhoštěm		133.772,34 Kč
Pitná voda - Rožnov pod Radhoštěm		65.841,90 Kč
Fakturace – celkem r. 2010		732.343,84 Kč

7. EKONOMICKÝ ÚTVAR

Mimo zabezpečování účetní, finanční a personální agendy včetně Norských grantů ekonomický útvar zabezpečuje skladovou evidenci, pokladní služby včetně provozu vstupních turniketů a docházkového systému, řídí prodejnu LUV.Z dalších činností uzavírá a kontroluje smlouvy na krátkodobé a dlouhodobé pronájmy objektu, kupní smlouvy, převody majetku a podílí se na zajišťování majetko - právních záležitosti.

Z majetko - právních záležitosti bylo prvořadým úkolem dořešení užívání vodního náhonu, který byl v dědickém řízení, a noví majitele nedali souhlas Valašskému muzeu s jeho užíváním. Toto vodní dílo slouží k pohonu vodních strojů v areálu technických staveb - Mlýnská dolina - a má velký vliv na návštěvnický provoz.

Po řadě jednání byl v závěru roku realizován jeho odprodej do vlastnictví Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm.

ROZPOČTOVÉ UKAZATELE VMP Základní personální údaje (§ 1 d)

Členění zaměstnanců podle věku a pohlaví – stav k 31. 12. 2010

věk	muži	ženy	celkem	%
do 20 let		1	1	0,8
21 – 30 let	12	6	18	14,4
31 – 40 let	12	11	23	18,4
41 – 50 let	18	16	34	27,2
51 – 60 let	19	19	38	30,4
60 let a více	11	0	11	8,8
celkem	72	53	125	100
%	57,6	42,4	100	X

Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví – stav k 31. 12. 2010

Dosažené vzdělání	muži	ženy	Celkem	%
základní	3	1	4	3,2
vyučen	37	9	46	36,8
úplné střední	1	3	4	3,2

úplně střední odborné	18	28	46	36,8
vyšší odborné				
vysokoškolské	13	12	25	20
celkem	72	53	125	100

Celkový údaj o průměrných platech

Průměrný hrubý měsíční plat:	15.715,-- Kč
------------------------------	--------------

Celkový údaj o vzniku a skončení pracovních poměrů zaměstnanců v roce 2010

	Počet
Nástupy	96
Odchody	98

Trvání pracovního poměru zaměstnanců – stav k 31. 12. 2010

Doba trvání	počet	%
Do 5 let	67	53,6
Do 10 let	29	23,2
Do 15 let	11	8,8
Do 20 let	10	8
Nad 20 let	8	6,4
celkem	125	100

Jazykové znalosti zaměstnanců

U žádného místa nejsou stanoveny požadavky standardizované jazykové zkoušky. Jazykové znalosti jsou požadovány na úrovni běžné ústí a písemné komunikace.

Údaje o majetku, s nímž muzeum hospodaří (§ 1e)

Výše majetku	311.867.460,65
- z toho hodnota budov	179.950.489,16
Výše odpisů k 31. 12. 2010	79.899.951,52

Od 1. 1. 2010 **jsme** překročili ke změně způsobu odepisování. Odpisy jsme prováděli v souladu se zákonem o dani z příjmu, nyní vycházíme z předpokládané životnosti, jedná se především o budovy a stavby, ale také vozidla, systémy jako jsou docházkový, depozitní, regálový a jiné. Hodnotíme každý nakoupený majetek podle životnosti a hodnota odpisů činí 1% pořizovací ceny měsíčně. Odepisujeme lineárním způsobem podle doby užívání. Tím jsme snížili objem odpisů.

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK

Údaje o rozpočtu (§ 1f)

	V Kč:
Příspěvek na provoz stanovený naší organizací rozpočtem schváleného rozpočtu na rok 2010	40.765.000,00
Zvýšení příspěvku na provoz úpravami rozpočtu zřizovatelem	47.039.000,00
Investiční prostředky	11.533.000,00

Doplnění provozních prostředků v celkové výši 892 tis. Kč, z toho:

- 50 tis. Kč platy zaměstnanců, zák. soc. pojištění a zák. soc. náklady;
- 47 tis. Kč na ISO ochrana před nepříznivými vlivy;
- 127 tis. Kč na ISO evidence a dokumentace;
- 200 tis. Kč na malovaný nábytek Joži Nývltů z 20. let min. století ISO;
- 91 tis. Kč na energie, vodné, demonstrační materiál, pojistné – příspěvek provoz;
- 377 tis. Kč BG – FTA CZ00001-08 (nevyčerpané prostředky ve výši 181 546,- Kč byly převedeny do rezervního fondu VMP Rožnově pod Radhoštěm).

Kulturní aktivity (zdroj MK ČR odbor ORNK a OMG) celkem 890 tis. Kč, z toho:

- 10 tis. Kč na projekt O Valašského Primáška (ORNK);
- 200 tis. Kč Vydání publikace PhDr. Doc. Ludvíka Kunze, CSc. - Lidové hudební nástroje (ORNK);
- 65 tis. Kč Radosti a strasti našich předků (ORNK);
- 100 tis. Kč Mezinárodní festival Jánošíkův dukát (ORNK);
- 15 tis. Kč Jubilejní ozvěny Valašského Slávína (ORNK);
- 500 tis. Kč na expozici „Městečko pod Radhoštěm“ (OMG).

Věda a výzkum celkem 430 tis. Kč:

- 430 tis. Kč - Tradice rukodělné a řemeslné výroby na Valašsku a Těšínsku – identifikace, dokumentace, prezentace.

Účelové prostředky uvolněné z limitu 9822 – celkem 4 062 tis. Kč, z toho:

4 062 tis. Kč ISPROFIN 234114-0001 „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví.“

Provozní finanční prostředky jsme vyčerpali, vynakládali jsme je efektivně a hospodárně na stanovený účel.

Investiční dotace činily celkem 11 533 tis. Kč, z toho:

300 tis. Kč ISPROFIN 234114-0001 „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví.“

117 tis. Kč Soubor zařízení pro úpravu mikroklimatu v centrálním depozitáři ISO

3 048 tis. Kč Stavební úpravy v depozitáři ve Frenštátě pod Radhoštěm

260 tis. Kč Stolní skener, pracovní stanice, grafický monitor ISO

277 tis. Kč Výstavba EZS a EPS v areálu Dřevěného městečka, dokončení CCTV

2 781 tis. Kč ISPROFIN 234V1120 zastřešení stolařské dílny a tesařské haly

4 750 tis. Kč Mlýnský náhon, výkup vodního díla

Prostředky z rozpočtu Evropské unie jsme žádné nečerpali. Rovněž dotace od jiného poskytovatele na podporu výzkumu a vývoje jsme neobdrželi.

VMP realizuje projekt „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“, který je podpořen z finančního mechanismu EHP/Norska. Celkové náklady projektu činí 3 159 847 EUR. 85 % těchto nákladů bude kryto z příspěvku Norského finančního mechanismu, dofinancování ve výši min. 15% celkových nákladů bude hrazeno z příspěvku MKČR. Práce na realizaci grantu byly zahájeny v březnu 2007, smlouva mezi MKČR a VMP o poskytnutí prostředků na spolufinancování byla podepsána 10. 7. 2007.

Finanční prostředky byly uvolněny MK v rámci programu ISPROFIN 234 114 – Podpora záchrany, obnovy a revitalizace kulturních památek – EHP/Norsko.

V průběhu roku 2010 pokračovala realizace projektu „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“. Bylo proinvestováno celkem **300 000,- Kč investičních** prostředků na stavební úpravy objektu pro realizaci expozice ve Vaškově hospodě.

V rámci **neinvestičních** nákladů v celkové výši **4 062 000,- Kč** jsou zahrnuty náklady na realizaci trvalé expozice „Městečko pod Radhoštěm“, jejíž instalace probíhala v budově „Sušák“ a náklady na rozsáhlý etnografický výzkum a na restaurování sbírkových předmětů a výrobu replik pro expozice. Značný objem prací byl odveden v oblasti dokumentace sbírkového fondu muzea a přípravě katalogů, publikací a průvodcovských textů a videodokumentace.

V souladu s pravidly pro čerpání grantu VMP předkládá Národnímu kontaktnímu místu pravidelné čtvrtletní zprávy (PIR) o postupu realizace projektu a o čerpání finančních prostředků.

Přehled o nákladech a výnosech

Název položky	Schválený rozpočet v tis. Kč	Upravený rozpočet v tis. Kč	Skutečnost v tis. Kč	v % k UR
Spotřeba materiálu	5 500	5 666	5 506	
Spotřeba energie	3 330	3 358	4 019	
Prodané zboží	2 100	2 100	1 756	
Opravy a udržování	5 342	5 342	3 047	
Cestovné	350	658	721	
Náklady na reprezentaci	60	60	160	
Ostatní služby	8 000	12 418	9 653	
Mzdové náklady	25 471	26 483	27 123	
Zákonné sociální pojištění	8 660	8 972	9 004	
Zákonné sociální náklady	497	515	528	
Ostatní sociální náklady			757	
Daně			33	
Ostatní daně a poplatky	35	35	41	
Smluvní pokuty a úroky			2	
Jiné ostatní náklady	100	100	253	
Odpisy dlouhodob. majetku	6 365	6 365	7 616	
Ostatní finanční náklady	610	622	586	
Náklady celkem	66 420	72 694	70 805	

Tržby z prodeje vl. výrobků	260	260	88	
Tržby z prodeje služeb	15 472	12 912	13 546	
Tržby z pronájmu		2 560	2 515	
Tržby z prodaného zboží	2 850	2850	2 324	
Aktivace mat. a zboží	550	550	756	
Aktivace DHM	3 100	3100	2 653	

Výnosy z prodeje materiálu	120		67	
Výnosy z prodeje DHM	200			
Zúčtování fondů	1 600		1 201	
Ostatní výnosy z činnosti	1 500		1 292	
Úroky	3		3	
Ostatní finanční výnosy			202	
Výnosy z nároku SR	40 765		47 041	
Výnosy z nároku stát. fondů			313	
Výnosy celkem	66 420		72 001	

Hospodářský výsledek	0	0	1 196	
Hospodářský výsledek (po zdanění)	0	0	1 118	

Aktiva a pasiva organizace – stav k 31. 12. 2010

Aktiva		V tis. Kč
Dlouhodobý nehmotný majetek		3 652
Dlouhodobý hmotný majetek		311 867
Dlouhodobé pohledávky		1 010
Zásoby		6 129
Odběratelé	(311)	441
Krátkodobé zálohy	(314)	1 564
Jiné pohledávky	(315)	27
Pohledávky za zaměstnanci	(335)	110
Daně	(341,342)	29
Náklady příštích období	(381)	231
Příjmy příštích období	(385)	1
Pokladna	(261)	189
Ceniny	(263)	22
Běžný účet	(241)	7 192
Běžný účet FKSP	(243)	796
Běžný účet - jiný	(245)	19
Aktiva celkem		333 279

Pasiva		V tis. Kč
Jmění	(401)	306 635
Dotace na pořízení dlouhodobého majetku	(403)	11 533
Fond odměn	(411)	974
Oceňovací rozdíly při změně metody	(406)	-928
Fond kulturních a sociálních potřeb	(412)	904
Fond rezervní	(413,414)	3 026
Fond reprodukce majetku	(416)	2 084
Dodavatelé	(321)	1 183
Krátkodobé přijaté zálohy	(324)	12
Zaměstnanci	(331)	1 776
Jiné závazky vůči zaměstnancům	(333)	3
Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	(336)	943
Ostatní přímé daně	(342)	145
Daň z přidané hodnoty	(343)	66
Výdaje příštích období	(383)	5
Výnosy příštích období	(384)	1 314
Dohadné účty pasivní	(389)	2 453
Ostatní krátkodobé závazky	(378)	33
Výsledek hospodaření (zisk)	(493)	1 118
Pasiva celkem		333 279

Výsledkem hospodaření VMP v roce 2010 je zisk ve výši **Kč 1 118 177,33 Kč**. Ministerstvo kultury nás dotovalo 67 %, rozdíl nákladů byl hrazen z vlastních výnosů.

Nejvyšší položkou v nákladové části jsou osobní náklady, tvoří 52 % celkových nákladů.

Další vysokou položkou je spotřeba materiálu. Tato položka zahrnuje materiál k zajištění provozu VMP, šindel na opravy střech na muzejních objektech, materiál na opravy a udržování objektů, pohonné hmoty, čisticí a úklidové potřeby, pořízení drobného majetku do nových objektů, ochranné oděvy a další.

Vysoké částky vydáváme na opravy předmětů a budov, opravy EPS a EZS, revize a další, abychom uchovali a udržovali objekty valašského muzea v provozuschopném a dobrém stavu. Další vysokou nákladovou položkou jsou odpisy majetku.

Ve výnosech je nejvyšší položkou tržba ze vstupného, činí 56 % z celkových vlastních výnosů. Významným zdrojem našich příjmů je výnos z nájemného námi nevyužívaných prostor, tržby z prodeje tradičních výrobků, suvenýrů a dalšího zboží v naší prodejně LUV, v neposlední řadě výnos z reklamy.

Výnosy nám také vylepšila dotace ze Státního zemědělského intervenčního fondu ve výši Kč 312 728,37 Kč.

Mzdové prostředky

Limit pro mzdové náklady roku 2010 byl:

- 26 483 tis. Kč
  - o z toho na platy: 25 762 tis. Kč
  - o na OON: 721 tis. Kč

Limit na platy byl překročen o **640 042,- Kč**, rozdíl jsme pokryli z FO, limit pro OON byl dodržen. Stanovený přepočtený počet pracovníků **142** lidí jsme dodrželi.

Výsledky vnitřních a vnějších kontrol

V roce 2010 proběhla kontrola ve Valašském muzeu v přírodě z Všeobecné zdravotní pojišťovny ve Vsetíně ve dnech 20. 8. – 27. 8. 2010. Předmětem kontroly bylo plnění oznamovací povinnosti, placení pojistného a dodržování termínu splatnosti plateb. Opatření k nápravě nebylo uloženo.

Ve dnech 20. 9. – 2. 12. 2010 proběhla v naší organizaci další kontrola a to z Nejvyššího kontrolního úřadu. Předmětem kontroly bylo podrobeno hospodaření s majetkem státu, vnitřní kontrolní systém, vedení majetku státu v účetnictví a nakládání s majetkem státu, plnění povinností spojených se správou a ochranou sbírek muzejní povahy.

Kontrolou byly zjištěny nedostatky, které budou odstraňovány v roce 2011 na základě příkazů ředitele.

PRODEJNA LIDOVÉ UMĚLECKÉ VÝROBY

Prodejna LUV si klade za cíl pomáhat k zachování tradičních řemesel, tím že nabízí návštěvníkům muzea především výrobky lidových řemeslníků a umělců. Prodejna LUV je od roku 2006 umístěna v objektu „Sušák“.

Pracovnice prodejny navíc působily v Dřevěném městečku po dobu hlavní sezóny, kde provozovaly „Obchod Betky Hanákové“ a „Poštovnu“. Další

prodejní místo - kupecký krám bylo zpřístupněno návštěvníkům v areálu Valašská dědina v hospodě ze Zděchova. Tento obchůdek si získal návštěvníky svou velmi příjemnou atmosférou. Je také ekonomickým přínosem, přestože z počátku panovaly obavy, že návštěvníci procházejí kolem prodejny v Sušáku s podobným prodejním sortimentem zboží. Zde, stejně jako v Dřevěném městečku platí, že prostředí návštěvníky velmi ovlivňuje, čehož je třeba, v dobrém slova smyslu, obchodně ihned využívat.

S ohledem na zájem veřejnosti byl v omezené míře prováděn prodej i v měsíci listopadu a prosince tj. v období uzavření muzea pro veřejnost.

Z ekonomického hlediska bylo dosaženo obrátu ve výši 2 272 990 Kč za všechny prodejní místa, což je o 545 tis. Kč méně než za stejné období minulého roku. Zisk z prodeje zboží představoval částku 549 615 Kč, což nestačí na pokrytí všech nákladů spojených s provozem. Vzhledem k tomu, že prodejna vykazovala trvale ztrátu, bylo rozhodnuto o jejím pronájmu od 1. 1. 2011.

8. NORSKÝ GRANT - MUZEUM V PŘÍRODĚ A LIDOVÁ KULTURA V NOVÝCH FORMÁCH PREZENTACE KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

V únoru 2007 rozhodla Kancelář finančních mechanismů v Bruselu o udělení grantu Valašskému muzeu v přírodě ve výši 2 685 870 EUR na řešení projektu „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“. Uvedená částka představuje 85% celkových oprávněných nákladů na projekt. Průběžné financování a pokrytí zbývajících 15% nákladů bude hrazeno z prostředků MKČR na základě smlouvy ze dne 10. 7. 2007.

V průběhu roku 2010 pokračovala realizace projektu „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“, který je financován s podporou Norského finančního mechanismu. Vzhledem k tomu, že celková výše grantu včetně 15% spoluúčasti ze strany MKČR byla překročena již v roce 2009, byly další náklady na dokončení projektu hrazeny z prostředků MKČR.

Pro rok 2010 byla vyčleněna částka 4 362 tisíc Kč, která v sobě zahrnovala investiční náklady ve výši 300 tisíc Kč na dokončení expozice Vaškovy hospody, neinvestiční prostředky (vybavení expozic, vydání publikací a výrobu DVD dokumentace) a mzdové náklady ve výši 1,2 mil. Kč.

Veškeré výdaje byly vázány na činnosti v rámci aktivity 3 a 4 (etnografický výzkum, zpracování dokumentace k jednotlivým oblastem projektu, příprava a realizace vzdělávacích programů). Aktivity 1 a 2 byly ukončeny již v roce 2009.

V květnu byly za přítomnosti ministra kultury ČR slavnostně otevřeny nové objekty v areálu Mlýnské doliny (Živý dům, chalupa uhlíře z Trojanovic, kovárna z Horní Lidče). Začátkem roku byla dokončena instalace vnitřního vybavení Živého domu, což umožnilo realizaci řady vzdělávacích programů ,se zaměřením na zvykosloví a tradiční rukodělné činnosti. V rámci aktivity 3 bylo připraveno a realizováno 6 nových vzdělávacích programů pro základní a střední školy.

Ke konci roku byl ukončen rozsáhlý etnografický výzkum, jehož výstupů bylo využito pro zpracování dokumentace pro průvodce a aktualizovaných publikací zaměřených na jednotlivé areály muzea. Po celý rok probíhalo zpracování digitálního katalogu lidové architektury. V rámci projektu byla vyrobena další dvě DVD dokumentující odborné výstupy a průběh realizace projektu.

V prosinci 2010 byla dokončena trvalá expozice „Městečko pod Radhoštěm“, která byla zároveň zpřístupněna veřejnosti.

V průběhu roku se uskutečnily dvě kontroly plnění projektu ze strany MKČR. Na základě pověření Kanceláře finančních mechanismů v Bruselu provedla

firma EVAŠCO s.r.o. a monitoring projektu. Výsledky všech kontrol byly z pohledu řešitele pozitivní.

ANOTACE DÍLČÍCH VÝSTUPŮ

1. SANACE A REHABILITACE VAŠKOVY HOSPODY

Charakteristika: Vaškova hospoda je nejstarších dochovaným roubeným objektem na východní Moravě. Podle dochovaných materiálů byla vystavěna v první polovině 17. století. Prezentuje způsob životních podmínek obyvatel venkovského maloměsta (ač patrový dům, k obývání užíváno jen přízemí) a lze na ní dokladovat proměny standartu bydlení, uspořádání a rozmanité formy využívání měšťanského domu v průběhu třech století. V roce 1928 byla přenesena z původního místa na rožnovském náměstí do městského parku Hájnice a stala se jednou z prvních staveb Valašského muzea v přírodě založeného v roce 1925. Od té doby je s přestávkami využívána k restauračním účelům.

Účel: Historická hodnota objektu a jeho unikátnost vyvolávala naléhavou potřebu jeho rehabilitace a sanace tak, aby byly vytvořeny co nejpříhodnější podmínky pro její další uchování.

Po dokončení projektu se objekt Hospody u Vašků stal plnohodnotným expozičním celkem, který prezentuje tradiční podobu hostinského zařízení provozované měšťanskou rodinou, kdy se sféra soukromá bezprostředně prolíná s oblastí veřejné pohostinské služby. Zvláštní pozornost je v rámci expozice věnována posledním majitelům a lázeňským hostům, kteří po celé 19. století přijížděli do rožnovských lázní.

2. DOPLNĚNÍ AREÁLU VESNICKÝCH STAVEB VALAŠSKÁ DĚDINA O NOVÉ OBJEKTY

Transfer domu z Nového Hrozenkova č. 60 s vybudováním a zpřístupněním expozice

Charakteristika: Originální objekt domu rolníka z Nového Hrozenkova z první poloviny 19. století byl již v 70. letech 20. století zachráněn před nenávratným zničením a přenesen do Valašského muzea v přírodě (provizorně pak umístěn v areálu Valašské dědiny). Teprve po dokončení modelového uspořádání centra v expozičním areálu venkovských staveb Valašská dědina (základní práce dokončeny na sklonku 90. let 20. století), byl realizován záměr doporučený Vědeckou radou a reflektující historicko-sociální poměry v obci a přenesení stavby na trvalé místo určení.

Účel: Po realizaci transferu objekt roubené usedlosti z Nového Hrozenkova č. 60 uzavírá dílčí expoziční celek areálu Valašské dědiny – tzv. Hrozenkovskou terasu. Vlastní dům a jeho expozice přibližuje obydlí středního rolníka s doplňkovou domácí výrobou plátna venkovskými producenty. Díky

umístění v relativně kompaktním celku venkovské zástavby umožní tato usedlost prezentovat sociální a hospodářské vztahy v rámci vesnice – mezi jednotlivými usedlostmi navzájem i mezi většími příbuzensko-hospodářskými celky.

Transfer formanské usedlosti z Velkých Karlovic-Jezerného s vybudováním a zpřístupněním expozice povoznictví

Charakteristika: Soubor originální staveb usedlosti rolníka a povozníka z Velkých Karlovic – údolí Jezerné, zahrnuje roubený přízemní obytný dům, chlív a stodolu. Původně byl součástí většího celku (tzv. kuly – tj. shluku usedlostí vzájemně propojených příbuzenskými i ekonomickými vazbami). Z původního místa byl přenesen do Valašského muzea v přírodě a provizorně umístěn do areálu Valašské dědiny. Po přenesení a definitivním umístění druhé části shluku – tzv. Matochovy chalupy doporučila Vědecká rada přemístění formanské usedlosti na definitivní místo, kde je možné prezentovat historicky danou ekonomickou i sociální provázanost obou usedlostí.

Účel: Po realizaci transferu je soubor staveb zajímavým dokladem propojení zemědělské činnosti majitele s doplňkovým zaměstnáním v podobě povoznictví. Navíc díky komunikačnímu propojení s Matochovou usedlostí se prezentuje v rámci areálu Valašské dědiny zajímavý doklad specifické podoby sociálních vztahů charakteristických pro horské oblasti Valaška.

Realizace stavby a expozice evangelického kostela z Huslenek

Charakteristika: Vědecká rekonstrukce zaniklého objektu evangelického kostela z Huslenek. Původní roubený objekt byl vybudován v místě zvaném Na Darebni v 80. letech 18. století. Představuje typickou ukázkou tzv. tolerančního typu kostela, vybudovaného na základě právní normy Tolerančního patentu umožňujícího praktikování i nekatolického vyznání v českých zemích. Vyznačuje se jednoduchostí stavebního projevu charakteristického pro tento typ staveb: absence věže se zvony jako bezprostřední součást stavby, jednoduchá halová konstrukce, valbová střecha, domácí vyráběné vybavení. Původní objekt byl na sklonku 19. století pro špatný fyzický stav zbořen. Díky kresebné dokumentaci architekta Dušana Jurkoviče z roku 1892 se zachovaly nákresy jeho podoby i vnitřního uspořádání.

Účel: Rekonstrukce stavby reprezentující specifický rys sakrálního stavitelství regionu. Podobný objekt je v terénu dochován v originální podobě pouze v jediné lokalitě (Velká Lhota). V areálu vesnických staveb Valašská dědina je vytvořen sakrální okrsek, který v expozičním areálu doposud chyběl.

V kontrapozici ke katolickému kostelu v areálu městských staveb v Dřevěném městečku, navíc reprezentuje druhé nejrozšířenější vyznání obyvatel Valaška. Po metodické stránce byla tato část projektu odborně náročná, vyžadovala doplnění historické stavební dokumentace analogickými prvky z jiných staveb tohoto druhu.

Stavba vesnické školy z Velkých Karlovic-Miloňova s vybudováním a zpřístupněním expozice školství

Charakteristika: Vědecká rekonstrukce venkovské školy z poslední třetiny 19. století. Originální roubený přízemní objekt z poslední třetiny 19. století se na původním místě nedochoval. Stavba byla realizována na základě dochovaných archivních dokumentů. Reprezentuje typ veřejné budovy, do jejíž podoby se promítla tradice tradičního lidového stavitelství i novější zvyklosti veřejných staveb (archivovaná plánová dokumentace, kterou musely schválit úřady), umístění malé zvoničky na střechu objektu za účelem zvukové signalizace (ranní, polední a večerní zvonění, mimořádné události atd.). Interiér školy je uzpůsoben nejen pro školní výuku (jednotřídka), ale také pro zázemí učitele.

Účel: Vybudováním samostatného objektu školy rozšiřuje nabídku tématického zastoupení expozic areálu venkovských staveb Valašské dědiny o veřejnou stavbu přibližující podobu jednotřídní venkovské školy z poslední třetiny 19. století včetně sociálních podmínek učitelů z této doby. Expozice je koncipována jako symbióza expozičního a výukového prostoru, který se využívá také pro specializované výukové lekce, přibližující realitu školního vyučování a denního režimu dění v 19. století.

Soubor staveb tvořících obecní hostinec, obchod a porážku

Charakteristika: Vědecká rekonstrukce atypické hospodářské jednotky venkovského společenství v podobě hostince s doplňkovým provozováním obchodu a porážky. Obytný roubený dvoutraktový dům z první poloviny 19. století byl v následujících desetiletích přizpůsobován podnikatelským aktivitám jeho majitelů – hostinské činnosti, doplněné později i kupeckým krámem. Uspořádání objektu se odlišuje od ostatních staveb v areálu, protože reflektuje specifické potřeby vlastníků, potřebu většího hospodářského zázemí (chlévy a stodola), naopak je umenšena zemědělská činnost, která byla u většiny obyvatelstva prioritní.

Účel: Vybudováním tohoto hospodářského celku získal expoziční areál venkovských staveb Valašská dědina na historické úplnosti a věrohodnosti. Společně se školou a sakrálním okrskem reprezentuje veřejno-právní složku fungování venkovského společenství. Objekt je uzpůsoben aktivitám, které budou v souladu s jeho původním posláním – tj. restauračnímu provozu.

3. DOPLNĚNÍ AREÁLU TECHNICKÝCH STAVEB MLÝNSKÁ DOLINA O NOVÉ OBJEKTY

Stavba hospodářského objektu u Tomkova mlýna

Charakteristika: Vědecká rekonstrukce hospodářské jednotraktové roubené hospodářské budovy, která byla v 60. letech 20. století zakreslena v rámci hospodářského zázemí tzv. Tomkova mlýna v obci Velké Karlovice, údolí Podfaté. Vytváří hospodářské zázemí pro specifický druh hospodaření majitele mlýna, pily a válchy a zahrnuje: stodolu, chlévky, stodolu (mlat

s přístodůlky), skladovací prostory pro suchou píci a vozovnu. Umístění objektu je vybráno s ohledem na historické skutečnosti - terén i hospodářské mechanismy na usedlosti v minulosti fungující. V prostoru za objektem bude naznačen rolnický sad (cca 3-5 stromů) s tradičními odrůdami jaderovin a peckovin a malá zahrádka prezentující užitečné rostliny (kořenovou zeleninu, léčivé a aromatické rostliny a okrasné rostliny).

Účel: Vybudováním objektu získává expoziční areál technických staveb Mlýnská dolina nový objekt, který v rámci technických staveb pocházejících z Velkých Karlovic – Podřatého (vodná mlýn, valacha na zpracování sukna a pila) doplňuje stávající soubor o chybějící článek, reprezentující provozně-hospodářské zázemí. Na základě historických dokladů byl tento druh stavby nezbytný k provozu hospodářství vodního mlýna, zajišťoval prostory pro uskladnění - píce, obilí, a dalších zemědělských plodin), hospodářských strojů a nástrojů i ustájení hovězího a vepřového dobytka. Komplex staveb z Velkých Karlovic tím získává na věrohodnosti a úplnosti.

Stavba kovárny z Horní Lidče

Charakteristika: Vědecká kopie venkovské kovárny z obce Horní Lideč (originál zůstal zachován na původním místě, novějšími stavebními zásahy však byla výrazně narušena jeho původní podoba, vybudování vědecké kopie přibližuje původní podobu stavby).

Objekt je vybudován podle předlohy malé zděné samostatně stojící kovárny z první poloviny 19. století, která má charakter profesionálního kovářského provozu. Stavba byla vyžděna z tradičního pevného materiálu (kámen doplněný cihlami), stěny omítnuty a vápnem bíle olíčeny. Provoz kovárny z historického pohledu zahrnoval nejen klasické kovářské činnosti (výroba základního sortimentu zemědělských a řemeslných potřeb – motyky, rýče, radlice, řetězy, háky, kované stavební prvky atd.), ale i specializované práce podkovářské. V návaznosti na tuto podkovářskou činnost majitele je součástí stavby prodloužená stříška, pod níž bylo možné v minulosti okovat hospodářská zvířata (koně a tažný dobytek).

Účel: Objekt i interiérová expozice prezentuje historický stav propojení podkovářského řemesla s venkovským profesionálním kovářem, který kombinoval podkování hospodářského zvířectva s výrobou drobného hospodářského náčiní, prováděl drobné opravy pod. Umístění kovárny v blízkosti hamru (sloužil ke zpracování železa) dokládá logickou návaznost primárního technologického provozu (zkujňování železa v hamru) a na něj navazujícího řemeslného provozu v objektu venkovské kovárny. Interiér kovárny je vybaven předměty odpovídajícími kovářskému a podkovářskému provozu z přelomu 19. a 20. století.

Expozici je možné využívat při vybraných edukačních lekcích, pro ukázkou základních kovářských prací.

Stavba obytného domu z Trojanovic č. 14

Charakteristika: Vědecká kopie roubené pasekářské usedlosti z obce Trojanovice. Objekt je ukázkou jednotraktového typu domu se sdružením obytné a hospodářské části pod jednou střechou (stavba sroubena ze širších, většinou půlených a částečně tesaných trámů). V 70. letech 20. století byla provedena na původním místě fotografická a stavební dokumentace originálního roubeného objektu (při důkladném průzkumu byl zjištěn velmi špatný fyzický stav, zvláště silná degradace dřevní hmoty trámů). Tato dokumentace dokládá jednotlivé prvky etapizace stavby domu se zachováním starší vývojové fáze, doplněné a částečně překryté úpravami z poloviny 19. století

Účel: Vybudování objektu doplňuje expoziční řešení technických staveb v areálu Mlýnské doliny. Doposud zde dominují stavby provozně - technického rázu, způsob bydlení zastupuje pouze obytná jizba vodního mlýna. Vybudováním objektu pasekářské usedlosti, jejíž majitel se živil kromě zemědělství a domácí výroby i prací v lese, vč. výroby dřevěného uhlí, získává areál Mlýnské doliny novou atraktivní expoziční složku, která umožní komplexní představení životních podmínek lidí spjatých s tradiční zemědělskou obživou i novými formami raně průmyslových provozů.

Samotná stavba je zajímavá nejen pro využití velkých jedlových trámů, navíc jen částečně otesaných, ale také díky neobvyklému dispozičnímu řešení, které mimo jiné využívá přírodního pramene a jímá ho do malé studánky ve sklepě domu. Interiérová expozice přibližuje spojení domácí tkalcovské výroby majitelů usedlosti a drobným rolnictvím (dle výpovědi pamětníků stávaly v jizbě dva tkalcovské stavy). V přístavku a stodůlce je možno prezentovat zemědělské nářadí a pomůcky lesního dělníka – proto bude v blízkosti usedlosti vytvořeno uhlisko – zákoutí se stavbou milíře a uskladněným dřevem.

Stavba volné kopie domu Valašské Bystřice s expozicí tzv. živého domu

Výstavba „živého domu“ je realizována v rámci projektu NG. Nový objekt, situovaný jako hlavní vstupní objekt areálu Valašská dědina (obsahuje vstupní část s turnikety) je účelovou stavbou, v níž budou od roku 2009 realizovány prezentační a výchovně vzdělávací programy pro specifické skupiny návštěvníků, především pro děti a mládež, ale také pro dospělé, seniory nebo jiné zájmové skupiny a sdružení. Živý dům je vybaven replikami běžného vybavení valašské chalupy, nástroji a pomůckami pro používání během lekcí. Při realizaci jednotlivých programů – lekcí budou využívány rovněž stálé expozice ve všech třech areálech muzea a krátkodobé i dlouhodobé výstavy připravované ve Valašském muzeu v přírodě.

V rámci lekcí by se jejich účastníci měli možnost seznámit s realitou každodenního života – uspořádáním pracovního i svátečního dne, běžnou prací na usedlosti, tradiční rukodělnou výrobou, dětskými hrami, proměnami životního rytmu, prací i povinností dětí i dospělých v průběhu kalendářního roku i celého lidského života. Důležitou složkou projektu vzdělávacích lekcí

bude možnost bezprostředně si vyzkoušet (pod vedením školených lektorů) některé jednoduché činnosti: přípravu pokrmů, domácí a řemeslné práce. K provozu tzv. živého domu bude zapotřebí vytvořit speciálně upravená a vybavená expozice, která bude vybavena replikami vybavení, nástrojů a dalších pomůcek dostupných pro všechny účastníky lekcí.

Transfer zvonice z Dolní Bečvy

Charakteristika: Originální drobná roubená stavba přenesená v 1. polovině 20. století do Valašského muzea v přírodě z původního místa, kde jí hrozil nevratný zánik.

Účel: Vybudováním objektu veřejně - sakrální povahy, který doplňuje hamernický okrsek o další chybějící prvek tak, aby prezentovaná historická skutečnost o životě lidí napojených na hamernické provozy byla co nejúplnější a dostatečně věrohodná. Zvonice doposud v areálu technických staveb Mlýnská dolina chyběla. Její zvon sloužil ve vesnicích hamerníků vedle běžné signalizace (ranní, polední a večerní zvonění, signalizace při ohni apod.) také k zvukovému oznamování počátku a konce pracovního dne lidí pracujících v hamru.

4. STÁLÁ HISTORICKO-ETNOGRAFICKÁ EXPOZICE A JINÉ FORMY PREZENTACE LIDOVÉ KULTURY – MULTIMEDIÁLNÍ POŘADY, DÍLNY

Realizace stálé etnograficko-historické expozice

Expozice, která potěší zejména lokální zájemce o místní historii, mapuje v několika etapách historii nejen města Rožnova pod Radhoštěm. Jak potvrdila vernisáž 14. prosince 2010, bude se na co dívat.

Stálá expozice pojmenovaná Městečko pod Radhoštěm přibližuje na příkladu Rožnova život východomoravského městečka v průběhu několika století (průřez sedmi staletími). Návštěvník se tak seznámí s jednotlivými historickými etapami města – od středověku až po dobu moderní. Závěr expozice, spadá do poloviny 20. století, kdy lokální a regionální specifika života byla pozvolna v důsledku modernizace vytlačována.

Expozici můžeme také vnímat jako pomyslné poděkování Valašského muzea v přírodě městu Rožnovu a jeho obyvatelům. Byli to zejména Rožnované, kteří stáli spolu se sourozenci Jaroňkovými u zrodu Valašského muzea v přírodě, a věnovali mu nemalé úsilí a finanční prostředky.

Stálá historicko-etnografická expozice přibližuje na modelových situacích z dějin Rožnova pod Radhoštěm historii i běžný život východomoravského městečka v průběhu více než sedmi staletí. Expozice je vybudována na ploše cca 700 m² a je členěna do několika tematických celků, které představují vybrané (modelové) události a jevy ze života města Rožnova pod Radhoštěm (středověk a počátky osídlení Rožnovska, doba barokní a její zbožnost,

lázeňství, Rožnov jako středisko výroby plátna, rožnovská řemesla, řemeslná a domácí výroba v okolí Rožnova, rozvoj společenského a kulturního života města, atd.). V rámci schváleného libreta a scénáře expozice autora PhDr. Daniela Drápaly, Ph.D. bylo použito na 3000 sbírkových předmětů a archiválií ze sbírek Valašského muzea v přírodě.

Návštěvníkovi je nabídnuta procházka po různých tématech a zajímavostech z historie vybrané lokality i přilehlého mikroregionu, které na sebe navzájem časově navazují. Expozice využívá klasické výstavní prostředky a také moderní muzeologické a výstavní postupy, které ztraktivňují prezentované skutečnosti.

Nově otevřená expozice využívá formu tzv. průvodce expozicí pomocí audiovizuální technologie – GuidePort systém (mutace CZ, EN, GER, POL). Z hlediska edukačního expozice splňuje účel informační, vzdělávací i aktivně-výukový. V rámci své nabídky pro návštěvníky získává touto expozicí Valašské muzeum v přírodě nový výstavní formát, který doposud muzeu chyběl. Z hlediska tematického doplňuje prezentaci maloměstské kultury a každodenního života v již instalovaných expozicích všech areálů Valašského muzea.

Vlastní expozici doplňují návazné výukové lekce na vybraná témata z dějin mikroregionu (středověk a počátky osídlení Rožnovska, doba barokní a její zbožnost, lázeňství, Rožnov jako středisko výroby plátna, rožnovská řemesla, řemeslná a domácí výroba v okolí Rožnova, Rožnov literární, Rožnov pohledem malířů, Rožnov a krásná literatura, atd.). Velkou výhodou při realizaci těchto lekcí bude nejen videoroom pro projekci filmových snímků, historických filmových záběrů atd., ale také dílna s edukačními pomůckami, replikami sbírkových předmětů atd.

Příprava a realizace multimediálních pořadů v objektu Janíkovy stodoly

Charakteristika: Obsahové skladbě jednotlivých expozic Valašského muzea v přírodě dominuje z pochopitelných důvodů již několik desetiletí hmotná kultura. Vyplývá to již z historicky daných specifík muzea v přírodě. Prvky sociální a duchovní kultury lze v tomto prostředí prezentovat jen staticky, případně krátkodobě (např. formou programu s tématy hudebního a tanečního folklóru, některých zvykoslovných událostí – např. masopust, Vánoce, Velikonoce). Možnosti prezentace těchto témat jsou ovšem velmi zúžené.

Novinkou v nabídce Valašského muzea v přírodě pro návštěvníky jsou multimediální pořady realizované v objektu Janíkovy stodoly. Zvolený typ pořadu a jeho realizace umožňuje návštěvníkům chápat jevy sociální a duchovní kultury v širším kontextu historické reality minulosti.

Účel: Nově vytvořené multimediální pořady přibližují bohatství z lidového vyprávění, bájí a pověstí, magie i zvykosloví, ale i dalších významných událostí

lidského života v minulosti (narození, svatba, křest, poslední věci člověka). Jedná se o zcela nový typ programu, který využívá poznatky z terénu, archivní doklady i historická svědectví a moderní formou za využití nejnovější audiovizuální techniky je přibližuje návštěvníkům – především z řad dětí a mládeže.

Propojení prvků tradiční lidové kultury a moderních výrazových prostředků je šancí, jak účinně, srozumitelně a přitom poutavě předávat odkaz předchozích generací do dalších desetiletí. Poprvé Valašské muzeum v přírodě přiblíží škálu lidové kultury v celé její bohatosti a plasticitě.

5. KONZERVÁTORSKÉ PRACOVÍŠTĚ

Charakteristika: Vytvoření moderního konzervačního pracoviště vybaveného odpovídajícím zařízením na komplexní péči o hmotné kulturní doklady se zvláštním zřetelem na ošetření dřevěných prvků lidového stavitelství a sbírek etnografické povahy. Pracoviště odpovídá všem hygienickým normám a je uzpůsobeno specifickým potřebám, vyplývajícím z náročnosti aplikovaných konzervátorských a restaurátorských technologií.

Účel: Vysoký počet sbírkových předmětů užitých pro expozice i jejich vystavení náročným podmínkám (souvisejícím se specifickým prostředím muzea v přírodě) i soustavná péče o památky lidového stavitelství vyžadují vysoce profesionální zázemí poskytující průběžnou péči za využití nejmodernějších konzervátorských a restaurátorských postupů a technologických zařízení.

Moderní konzervační pracoviště již nyní zajišťuje komplexní péči o sbírkové předměty všech velikostí a materiálové povahy. Koncepce pracoviště i jeho vybavení odpovídá nejen aplikovaným postupům, ale také vysokému počtu předmětů, které je zapotřebí každoročně pro potřeby expozic a krátkodobých výstavních akcí ošetřit. Jen nově připravované expozice a reinstalace stávajících expozic si vyžádaly v časovém horizontu 3-4 let realizace projektu náročné konzervační ošetření více než 9000 sbírkových předmětů.

9. SPOLUPRÁCE S JINÝMI INSTITUCEMI

VMP se aktivně spolupodílí na činnosti několika odborných komisí, zřízených Asociací muzeí a galerií ČR. Nejintenzivnější spolupráce se odvíjí v rámci Etnografické komise, kde jsou do činnosti zapojeni odborní pracovníci (Mgr. Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D., Mgr. Barbora Jarošová, Mgr. Petr Líďák, Helena Cviklová, Mgr. Jana Tichá, Ing. Šárka Kramolišová). Ředitel VMP Ing. Vítězslav Koukal, CSc. je členem:

- Muzejní rada Národního zemědělského muzea v Praze
- Ředitelská rada NÚLK ve Strážnici
- Vědecká a programová rada Muzea Těšínska
- Památková rada Národního památkového ústavu Olomouc
- Vědecká muzejní rada Muzea Novojičínska
- Poradní sbor pro sbírkotvornou činnost Regionálního muzea Mikulov

V rámci činnosti Mezinárodní asociace zemědělských muzeí (AIMA) je i nadále sekretariát AIMA ve VMP (sekretář – Mgr. Radoslav Vlček, Ph.D., člen prezidia Ing. Vítězslav Koukal, CSc.). Na základě spolupráce s jednotlivými muzei v rámci AIMA bylo uskutečněno několik zahraničních stáží v partnerských muzeích AIMA.

Na základě jednání valného shromáždění Evropského svazu muzeí v přírodě (AEOM) se stal členem prezidia ředitel VMP Ing. Vítězslav Koukal, CSc. V rámci spolupráce s jednotlivými členskými muzei AEOM bylo uskutečněno několik zahraničních stáží v partnerských muzeích AEOM. Na základě rozhodnutí valného shromáždění AEOM (srpen 2009) při 24. konferenci AEOM v Dánsku – Arhus – Museum Den Gemly By, se 25. konference AEOM uskuteční v roce 2011 v SR a ČR ve spolupráci se Slovenským národním muzeem – Etnografické muzeum Martin a VMP

Valašské muzeum v přírodě dále spolupracuje na základě členství s:

- Český svaz muzeí v přírodě (Ing. Vítězslav Koukal, CSc. – předseda svazu, Mgr. Petr Líďák – tajemník svazu)
- CIOFF (International Council of Organizations for Folklore Festivals and Folk Art) – Ing. Vítězslav Koukal, CSc. - člen Českého výboru CIOFF
- IOV – Internationale Organization Volkskunst – Ing. Vítězslav Koukal, CSc. - předseda Českého výboru IOV

Již tradiční spolupráce probíhala s Ústavem evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, Filozoficko-přírodovědnou fakultou Slezské univerzity v Opavě, jejichž studenti se účastní pod metodickým vedením odborných pracovníků VMP terénních výzkumů a odborných praxí.

Úspěšně se v průběhu roku také dařilo prakticky naplňovat dohody o spolupráci s partnerskými muzei v zahraničí.

V souvislosti s řešením projektu **Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví** je aktivně udržována oboustranná spolupráce s partnerem projektu – Norským Institutem lidových řemesel (NHU), který je součástí muzea v přírodě Maihaugen v Lillehammeru.

V roce 2010 úspěšně pokračovala také spolupráce s partnerem projektu – Norským Institutem lidových řemesel (NHU), který je součástí muzea v přírodě Maihaugen v Lillehammeru.

V průběhu roku 2010 se uskutečnily 4 společné akce – 3 semináře/workshopy a jedna návštěva norských expertů ve VMP.

V červnu 2010 se uskutečnil v Lillehammeru zaměřený na stavební techniky a rekonstrukce dřevěných objektů. V rámci semináře prezentovali pracovníci VMP dvě přednášky popisující metody rekonstrukce a restaurování dřevěných staveb ve VMP. V praktické části byly pracovníky obou muzeí demonstrovány techniky používané při výměně poškozených částí staveb a konzultovány postupy rekonstrukce památkových objektů jak v muzeu Maihaugen, tak ve volné přírodě v oblasti Gubradsdalen. Na akci se podílelo 6 pracovníků VMP – 2 techničtí pracovníci a 2 tesaři.

Ve dnech 21. – 25. září se uskutečnil rovněž v Lillehammeru 7. seminář/workshop, jehož hlavní náplní byla bezpečnostní a protipožární ochrana sbírkových předmětů a dřevěných objektů lidové architektury. V rámci semináře přednesli zástupci VMP tři příspěvky zaměřené na systém a technické prostředky využívané ve VMP. V praktické části byly předvedeny technické prostředky používané pro signalizaci a potlačování požáru. Součástí tohoto workshopu byla také práce na katalogu rukodělných nástrojů. Workshopu se zúčastnilo 5 pracovníků VMP.

Ve dnech 1. - 5. listopadu 2010 se uskutečnil ve Valašském muzeu v přírodě 8. seminář/workshop se zaměřením na systémy dokumentace a evidence muzejních sbírek. Akce se zúčastnilo 6 pracovníků NHU/Maihaugen a 9 pracovníků VMP.

Při příležitosti Dnů řemesel ve VMP se na přelomu července a srpna uskutečnila návštěva tří expertů NHU se zaměřením na prezentaci tradičních řemesel a na zpracování katalogu rukodělných nástrojů

Všechny uvedené aktivity byly realizovány v rámci projektu „Spolupráce při prezentaci kulturního dědictví“, na který získalo VMP v roce 2008 grant z „Fondu technické asistence“ ve výši 32 419 EUR.

V roce 2010 pokračovala navázána spolupráce s těmito zahraničními institucemi:

- The Kenozersky national park (Ruská federace, Archangelská oblast)
- Muzeum Liptovské dědiny v Pribyline (Slovenská republika)

- Muzeum Sremskie (Polsko)
- Muzeum narodowe rolnictwa a przemyslu rolnospozywczego v Szreniawe (Polsko)
- Muzeum Kaszubskie - Park Etnograficzny we Wdzyzach Kiszewskich (Polsko)
- Gornoslazski Park Etnograficzny v Chorzowe (Polsko)
- Národné osvetové centrum v Dolnom Kubíne (Slovensko)
- Nacionalnij Selskostupanskij muzej Sofia (Bulharsko)
- Muzeul National al Agriculturui Slobozia (Rumunsko)
- Muzeum Pierwszych Piastow na Lednicu – Wielkopolski Park etnograficzny v Dziekanowicach (Polsko)

V roce 2010 také pokračovala spolupráce s institucemi ze zemědělské oblasti:

- Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž s. r. o.
- Výzkumný ústav bramborářský, Havlíčkův Brod s. r. o.
- Mendelova zemědělská a lesnická univerzita - Zahradnická fakulta v Lednici
- Konopářský svaz ČR
- Svaz chovatelů ovcí a koz ČR
- Český zahrádkářský svaz

V rámci celosvětové spolupráce řízené ICOM, jsou každoročně vyvíjeny odborné a dílčí aktivity, které zastřešuje Český výbor ICOM se sídlem v Moravském zemském muzeu v Brně. VMP je stálým institucionálním členem. VMP v rámci své odborné činnosti se plně shoduje se schváleným strategickým plánem ICOM v oblasti:

- uchování kulturního a přírodního dědictví lidstva a jeho zpřístupňování veřejnosti;
- uznání lidské tvořivosti ve všech jejích projevech a její význam pro interpretaci minulosti, utváření přítomnosti a výhled do budoucnosti;
- uznání intelektuální, kulturní a sociální diverzity a respektování rozdílností;
- profesní rozvoj, vzdělávání, výměna zkušeností a vzájemná pomoc mezi členy muzejní profese;
- profesionální chování, dodržování Etického kodexu ICOM;
- podpora muzejní práce a aktivit propagujících kulturní dědictví jako pojittek mezi národy;
- vzdělávání a šíření vědomostí přispívající i udržitelnému rozvoji v souladu s různými společensko-kulturními potřebami;
- seznamování s cíli ICOM;
- demokratické hodnoty, komunikace, poskytování služeb;
- aktivní účast na debatách o společenských změnách, o umění, kultuře a dědictví;
- spolupráce s partnerskými organizacemi a mezinárodní propagace činnosti ICOM.

10. ZÁVĚR

Rok 2010 přinesl Valašskému muzeu v přírodě celou řadu významných podnětů pro zkvalitnění odborné a prezentační činnosti VMP.

Nejvýznamnější akcí roku 2010 bylo pokračování v naplnění implementačního plánu největšího projektu v dějinách VMP - *Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví*.

Hlavními výstupy projektu jsou realizace dostavby areálu Valašská dědina a Mlýnská dolina, vybudování nového pracoviště Oddělení péče o sbírky, rehabilitace a sanace nejstaršího objektu VMP – Hostinec u Vašků a vybudování nové multimediální expozice Městečko pod Radhoštěm.

Svůj pomyslný křest zažil po rozsáhlé dostavbě areál technických staveb Mlýnská dolina.

Museum v přírodě jest žijícím organismem... kde se konají lidové slavnosti a zvyky, kde prostě všechen po předcích zděděný... život se trvale udržuje a kde bude zhuštěno vše, co dovede evokovat zanikající obraz venkovského života. (Bohumír JARONĚK).

V roce 2010 si připomínáme 85 let od chvíle, kdy v rožnovském parku - Hájnici – uvítali, v dnešním Valašském muzeu v přírodě, první návštěvníky. Bylo to v červenci 1925 při příležitosti národopisných slavností, nazvaných Valašský rok. Od té doby muzeum významně změnilo svou tvář. Rozrostlo se a dnes nabízí návštěvníkům více než šest desítek zpřístupněných objektů s expozicemi, které se nacházejí v jeho areálech – Dřevěném městečku, Valašské dědině, Mlýnské dolině a Pustevnách.

I když na sklonku tohoto významného roku zasáhl do života muzea ranou nejsmutnější osud – 28. 9. 2010 nás navždy opustil emeritní ředitel, etnograf, folklorista pan PhDr. Jaroslav Štika, CSc.

Nejprve je budováno Dřevěné městečko, které zachycuje městskou roubenou architekturu Valaška a prezentuje způsob života malého podhorského městečka v období od poloviny 19. století až po první čtvrtinu 20. století. Areál je dějištěm čtyř významných folklorních festivalů (Rožnovská valaška, Rožnovské slavnosti, Romská píseň a Jánošíkův dukát). Celkový obraz městečka je vytvořen pomocí originálních budov přenesených z rožnovského náměstí, které jsou postupně doplňovány o další stavby (originály i kopie roubených objektů).

V roce 1962 se začalo s výstavbou Valašské dědiny na nedaleké Petřkově stráni. Záměrem koncepce se stala myšlenka na záchranu tradičních roubených domů, hospodářských a speciálních staveb, které byly v původním prostředí ohroženy. Valašská dědina je nejrozsáhlejším areálem

muzea. Hospodářské usedlosti, kovárna, studny, zvonice, ale i větrný mlýn a zahrádky jsou umístěny v terénu, který svou členitostí, cestami, i shluky stromů připomíná mnohé vesnice na Valašsku. Areál byl v posledních letech doplněn o další objekty (evangelický toleranční kostel, školu, hospodu s kupeckým krámem) vybudované v rámci tzv. Norského grantu.

Třetím areálem je Mlýnská dolina, soubor převážně technických staveb využívajících jako zdroj energie vodu. Záměrem Mlýnské doliny je prezentovat živé stavby s jejich zařízením, které jsou v provozu, aby návštěvníci měli možnost pozorovat zkujňování surového železa a následnou výrobu železného nářadí, lisování oleje, plstění sukna, mletí obilí a řezání desek. Celý soubor objektů mlýna vozovny, malé zvoničky, hamru, kovárny, olejny, valchy, mlýna, pily a obydlí lesního dělníka ve společném vztahu získává zvláštní význam, který umožňuje poznání a pochopení života i těžké práce našich předků v minulosti.

Nejmladším areálem Valašského muzea v přírodě jsou od roku 1995 Pustevny, soubor objektů secesní architektury slovenského architekta Dušana S. Jurkoviče - restaurace Libušín, hotel Maměnka, Pustevenka a přilehlá valašská zvonice. Tyto ojedinělé památky byly vybudovány v letech 1897 – 1899 stavitelem Michalem Urbánkem ze Vsetína podle návrhu architekta Dušana Sámó Jurkoviče. Interiér restaurace Libušín je vyzdoben freskami a sgrafity s motivy valašských a slovenských pověstí dle návrhů Mikoláše Alše.

Programová nabídka jubilejního Valašského roku 2010 připomněla návštěvníkům historii i současnost našeho muzea, bohatou skladbou pořadů, které prezentovaly nejen muzejní areály, ale i bohatý folklorní život Valaška. Mezi přibližně šedesátkou kulturních pořadů nechyběly tradiční, zvykoslovné (Masopust, Velikonoce, Anenská pouť, Jarmark, Vánoce) i tématické (Hejův nožík, Pekařská sobota, Dny řemesel a setkání kovářů), dále dvoudenní pořady představující muzejní areály (Lázeňský výlet, Za robotů na dědinu a Výlet do Mlýnské doliny), ale také některé nové pořady, dokumentující historii muzea.

Nedílnou součástí pracovní náplně všech odborných a technických pracovníků během celého roku 2010 byly stavební, konzervační, odborné a také historicko etnografické práce na projekt *Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví*, především v rámci činností spojených s dostavbou areálu Mlýnská dolina, Živý dům (centrum výchovně – vzdělávacích programů)

Jak již bylo popsáno v předcházejících kapitolách, VMP pokračuje ve své obnovené ediční a vydavatelské činnosti, zejména na poli odborné literatury, již jako evidovaný a registrovaný vydavatel v Národní knihovně Praha.

Dlouhodobá spolupráce s odbornou pozůstalostí doc. dr. Ludvíka Kunze a jeho rodiny přinesla plody v podobě třetího svazku edičního

encyklopedického projektu *Hudební lidové nástroje Čech, Moravy a Slezska*, díl II. C - H. Podpora, které se projektu dostalo ze strany MK ČR, umožnila začít přípravu vydání posledního svazku této edice.

Pochopitelně, že všechny podněty k dalšímu rozvoji VMP si vyžadují vedle kvalifikovaného odborného zázemí také dostatečné množství finančních prostředků.

Ukazuje se, že ani VMP nemůže svou existenci budovat bez cílené podpory různých grantových a dotačních programů, které umožňují realizaci důležitých stavebních, investičních akcí, nebo zlepšování péče o sbírkové předměty a všechny doklady hmotného i nehmotného kulturního dědictví, výzkumných, dokumentačních a jiných odborných akcí. I přes poměrně vysoký počet investičních akcí se v roce 2010 muselo VMP potýkat s omezenými finančními možnostmi, které zpomalují realizaci některých důležitých akcí, nebo dokonce zůstávají již několik let nerealizovány (např. rekonstrukce objektu Ústředního depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm).

Trvalým a každoročním problémem se stává náročná údržba střešního fondu muzea, které spravuje desítky šindelových střech. Jejichž životnost je omezená, což ve svém důsledku způsobuje nutnost investování značných finančních prostředků.

Závěrem lze konstatovat, že rok 2010 můžeme z hlediska naplnění stanoveného ročního plánu hodnotit jako úspěšný, zejména v oblasti vnitřní organizace, odborné činnosti, prezentace tuzemské, ale také zahraniční. Výrazné úspěchy jsou také na poli v péči o sbírkové objekty a sbírkové předměty, především v rámci postupné realizace nových depozitních prostor v objektu centrálního depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm. Výsledky inventarizace sbírek, inovace některých programů a pořadů, realizace vybavení dalších výstavních místností v objektu – SUŠÁK, jsou klady celoročního úsilí pracovníků VMP.

V Rožnově pod Radhoštěm, dne 23. června 2011

Ing. Vítězslav Koukal, CSc.
ředitel muzea

